

А. ХАМИДОВА Ч. АХМАДОВА О. ШУАЙБОВА

МАТЕМАТИКА

**МУРОЧИАТ
БА ХОНАНДАИ КИТОБ**

Дӯсти ҷавони ман. Бидон ва огоҳ бош, ки китоб дар радифи Модар ва Ватан арзандатарин муқаддасот ба ҳисоб меравад. Тамоми бузургон, донишмандон ва хирадмандони гузаштаву муосир китобро яке аз беҳтарин арзишҳои зиндагӣ доништа, онро "аниси кунҷи танҳои" ва "фуруғи субҳи доноӣ" тиндоштаанд.

Китобе, ки дар даст доред, бо заҳмати ниҳоят зиёд аз чоп баромадааст. То дар ин шакли ниҳоят зебо ва мазмуни баланд ба дасти Шумо расидан муаллифон, ҳуруфчинон, рассомон, саҳифабандон ва ноширон ранҷи бисёре кашидаанд, маблағи зиёде сарф кардаанд. Бинобар ин, ба қадри меҳнати онҳо расидан камоли боодобист. Китобро азизу муқаддас донед, чун гавҳараки ҷашм онро эҳтиёт намоед. Китобро бо шавқу завқи беандоза мутолиа созед, аз мундариҷаи он донишатонро афзун гардонед ва бомаърифату соҳибхирад шавед!

Бидонед, ки китобхониёву китобдӯстӣ инсонро ҳатман ба қуллаи мурод мерасонад, мартабаашро дар ҷамъият баланд мебардорад, ўро ҳимматбаланду қадршинос мегардонад. Эҳтиром ба Ватан, ифтихор бо Тоҷикистони азиз, дӯст доштани ҳар гӯшаву канори он аз дуруст мутолиа кардани китоб ва азбар кардани мазмуни матнҳои он ба даст меояд.

Ба Шумо, дӯсти ҷавони ман, дар роҳи омӯзиш, азхуднамоии арзишҳои бузурги инсонӣ муваффақиятҳо таманно дорам.

*Бо эҳтиром
Президенти Ҷумҳурии
Тоҷикистон*

Э. Раҳмонов

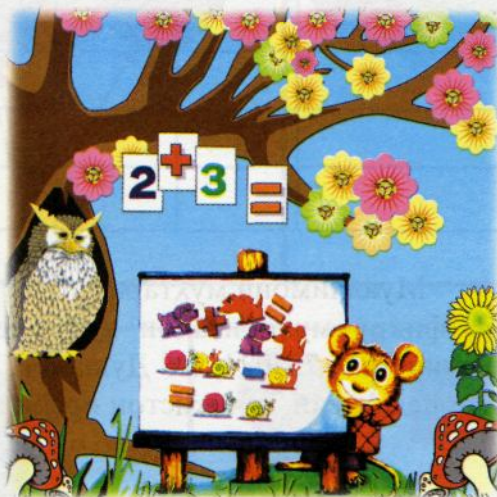
**ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ЭМОМАЛӢ РАҲМОНОВ**

А. ҲАМИДОВА, Ҷ. АҲМАДОВА, О. ШУАЙБОВА

МАТЕМАТИКА

китоби дарсӣ барои синфи 1

Коллегияи Вазорати маорифи Ҷумҳурии
Тоҷикистон ба ҷоп тавсия кардааст

«Сарпараст»
Душанбе
2005

ББК 22.1 Я 72

Хамидова А., Ахмадова Ч., Шуайбова О.

Математика, китоби дарсӣ барои синфи. - Душанбе: "Сарпараст";
Самара: Издательство «Учебная литература». - Соли 2005. -144
саҳдфа.

Истифодаи китоб:

№	Ному насаби хонанда	Синф	Соли хони ш	Хрлати китоб (бахои китобдон)	
				Аввал	Охири
1					
2					
3					
4					
5					

Муаллимони мухтарам!

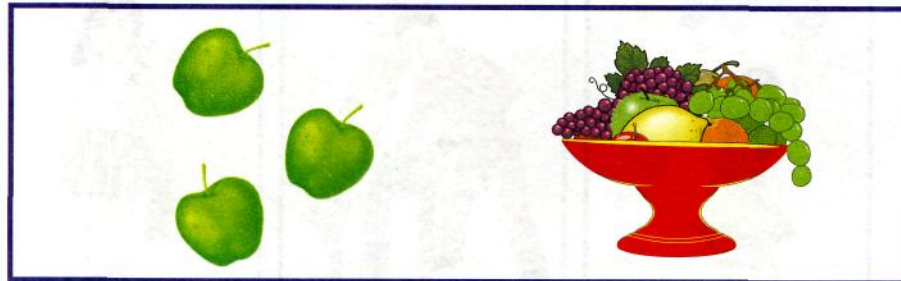
Хоҳдгшмандем, фикру мулох,изах,ои худро оид ба мазмуни
китоби мазкур ба нишонии 734024, ш. Душанбе, кучаи Айнӣ, 45,
Пажух,ишгох,и улуми педагогии Тоҷикистон ирсол намоед.

13ВК 5-902614-02-3

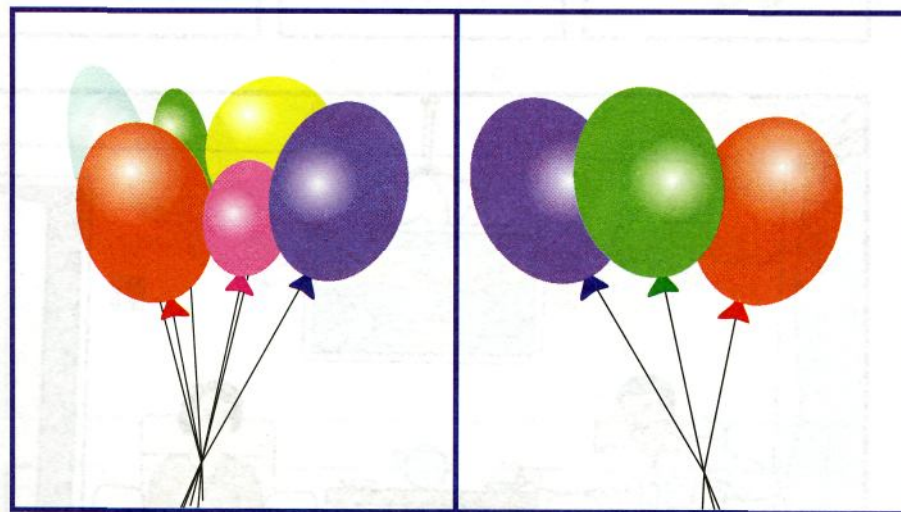
© "Сарпараст", 2005 Издательство "Учебная
литература", 2005

ДАҲӢ. ДАВРАИ ТАӢЁРӢ
Якхела. Ӣархела

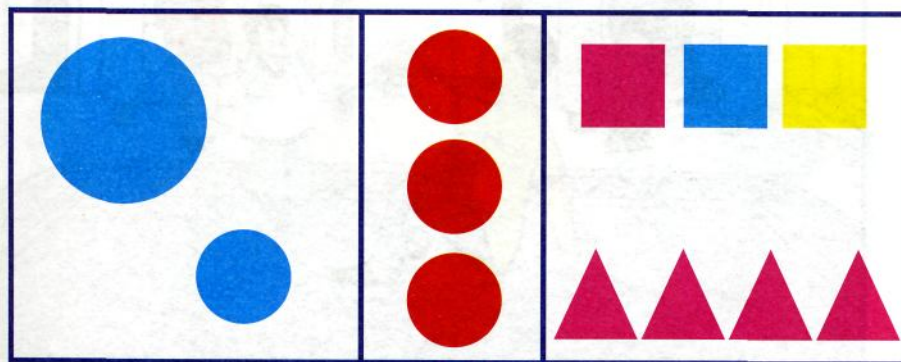
1.

2.

3.

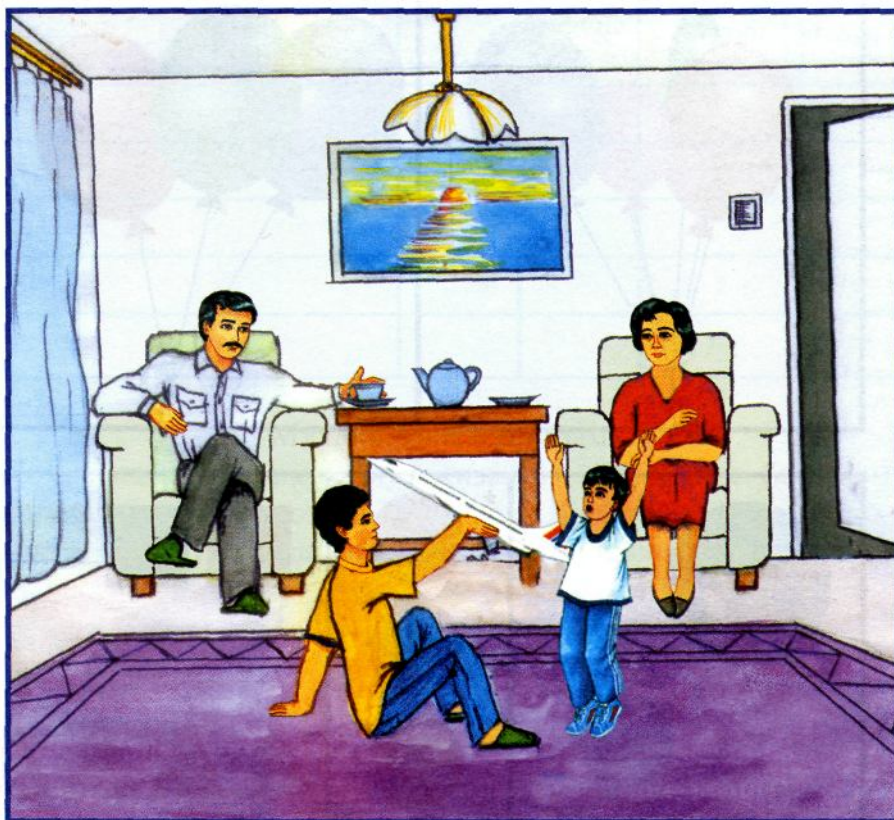

Рост. Чап. Аз рост. Аз чап

4.

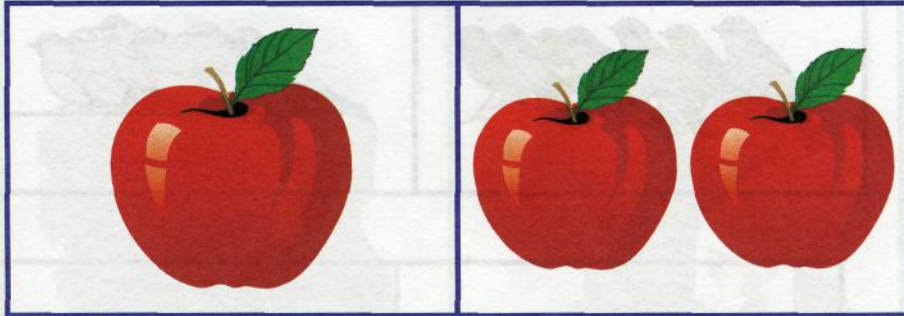

5.

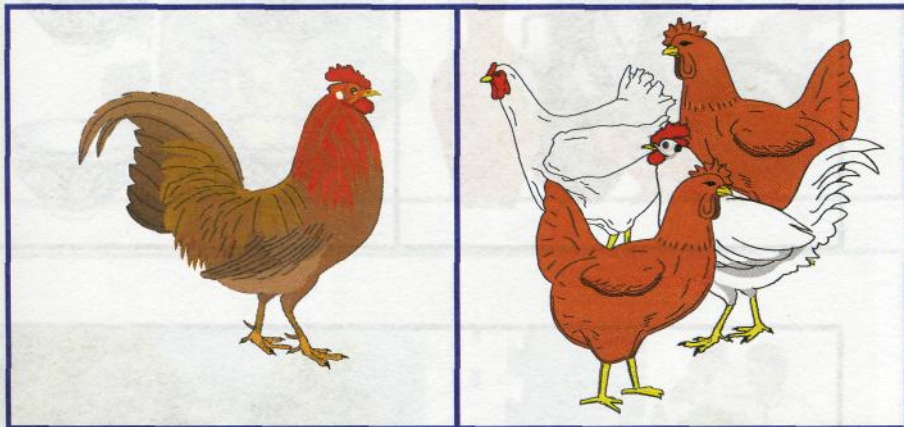

Зиёд, Кам, Ҳамон қадар

1.

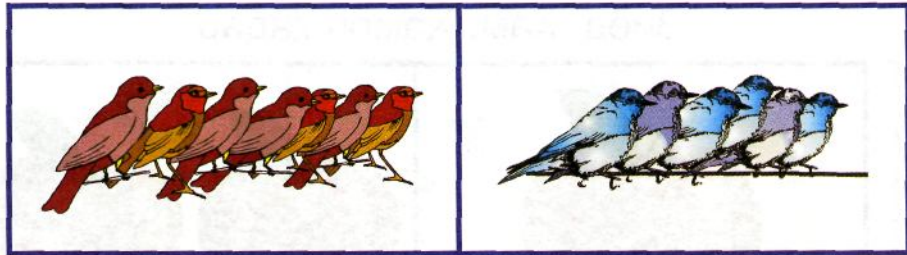
2.

3.

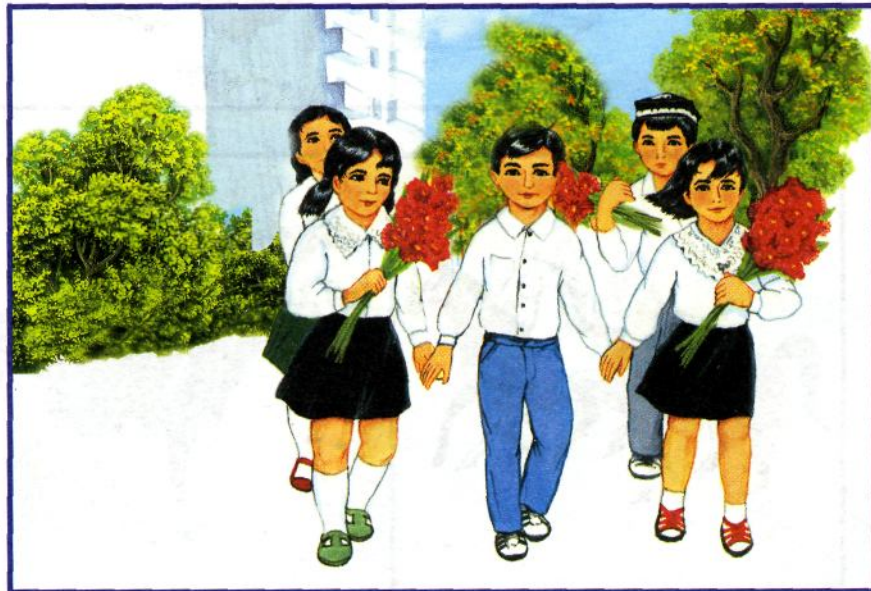
4.

5.

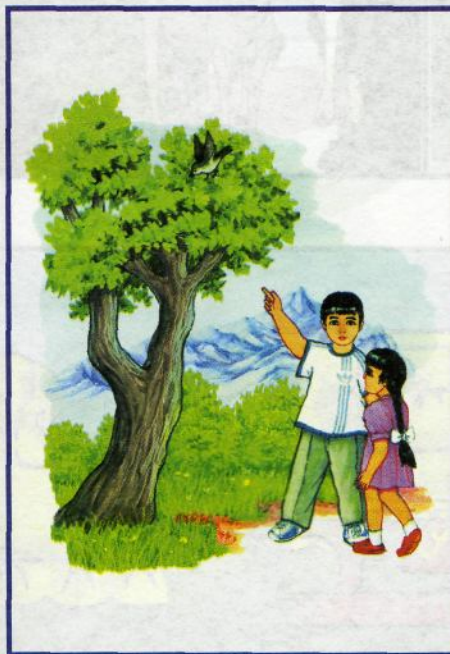
6.

1.

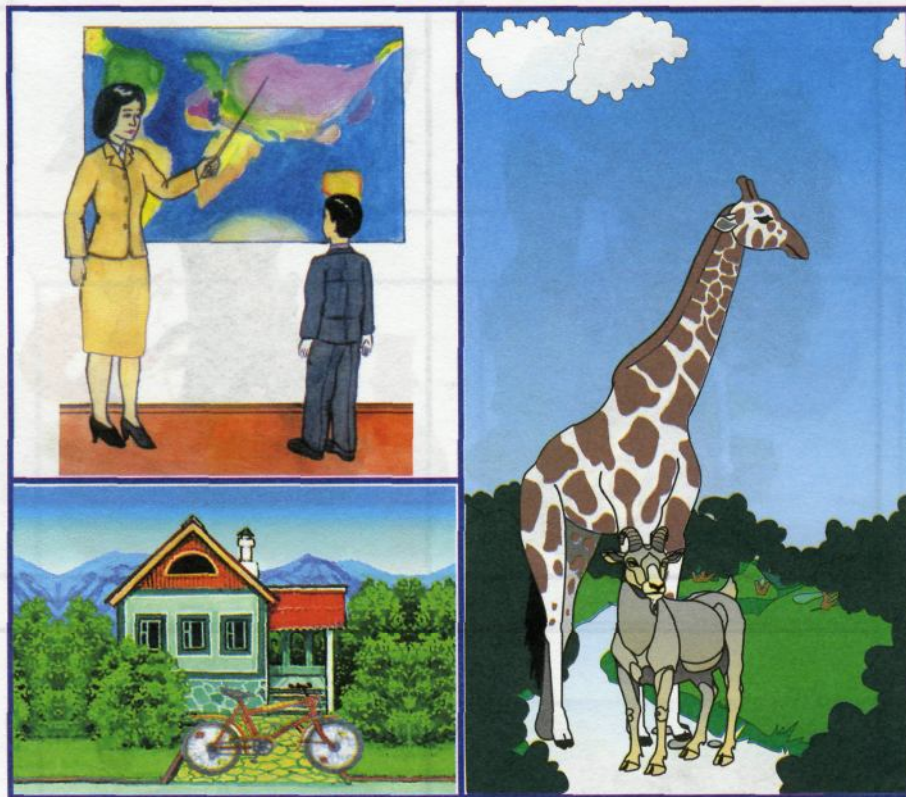

2.

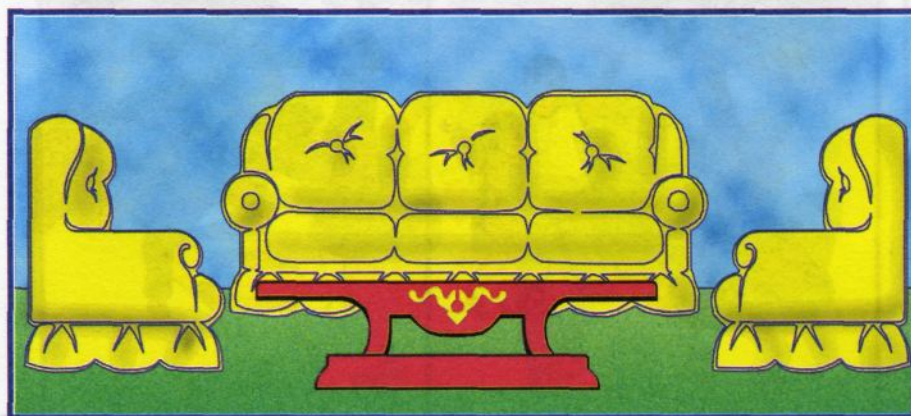

Паст. Баланд. Дар пеш. Дар қафо

3.

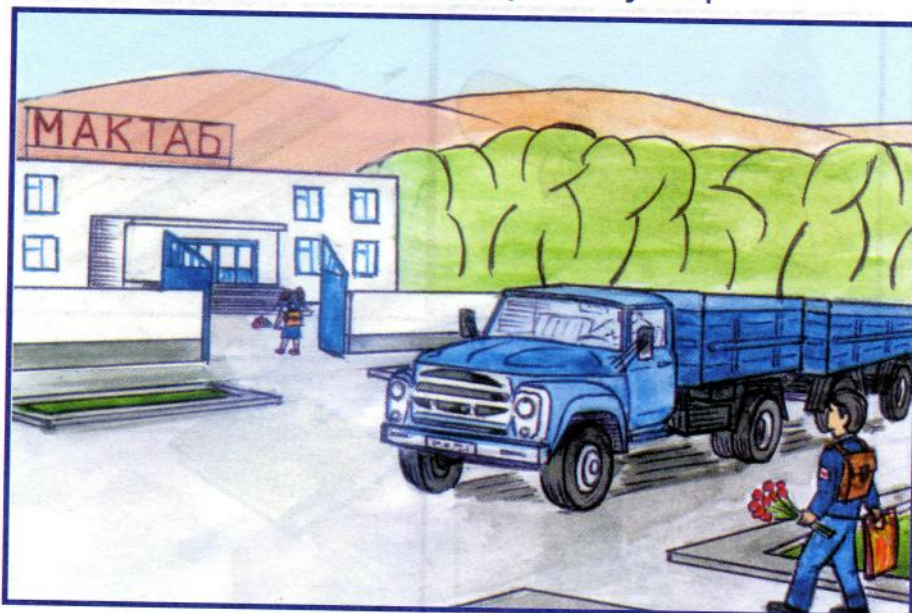

4.

Васеъ. Танг. Дароз. Кӯтоҳ

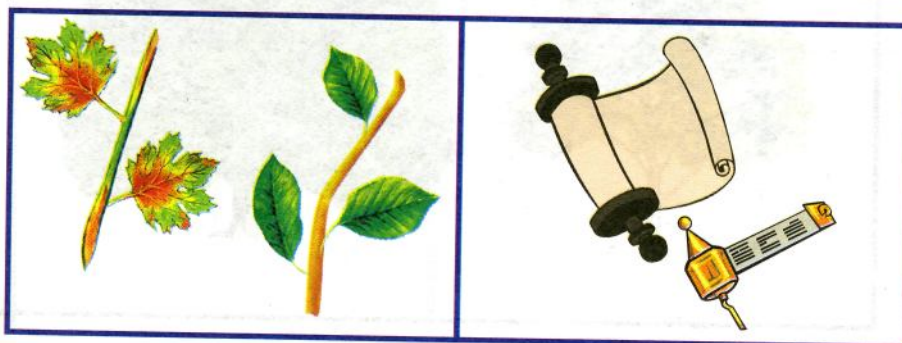
1.

2.

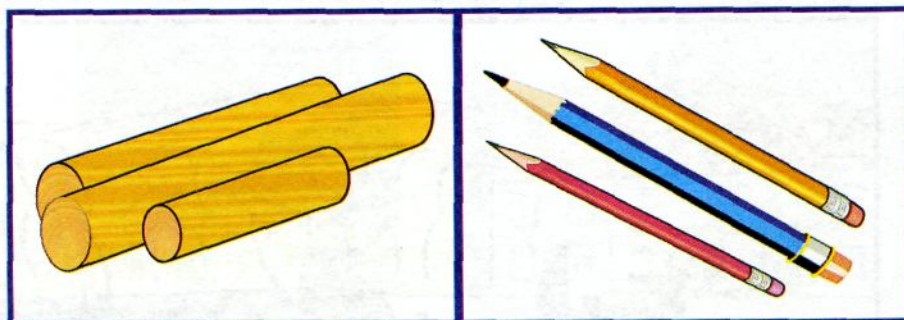

3.

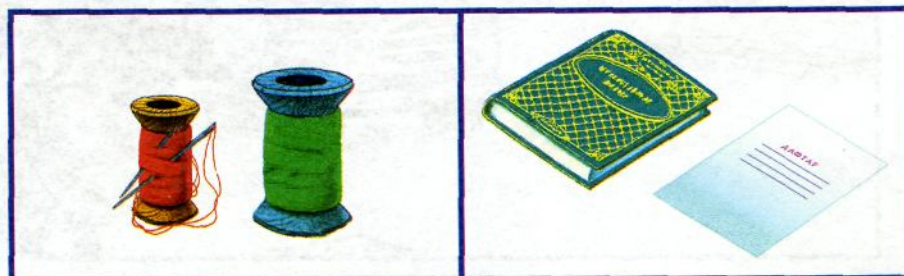

Ғафс. Борик

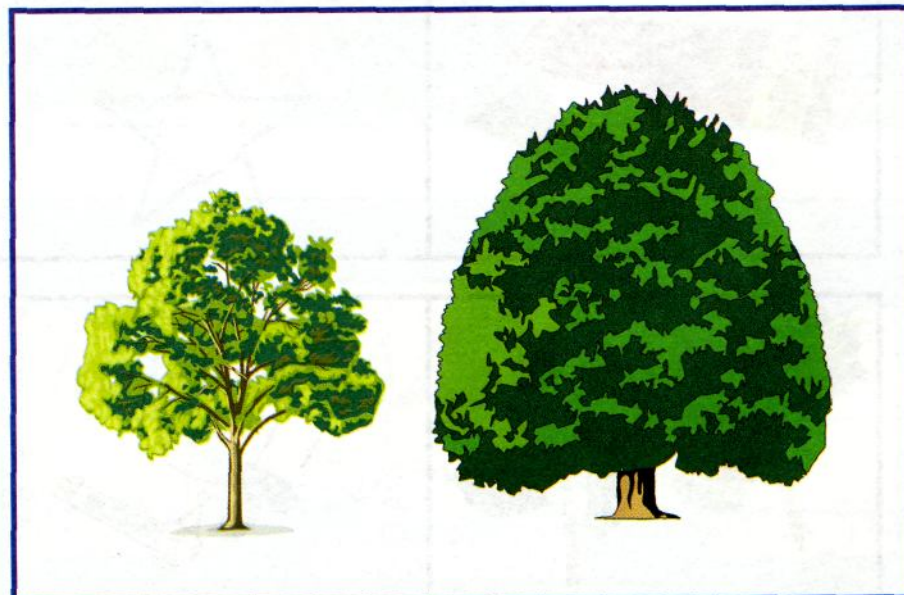
4.

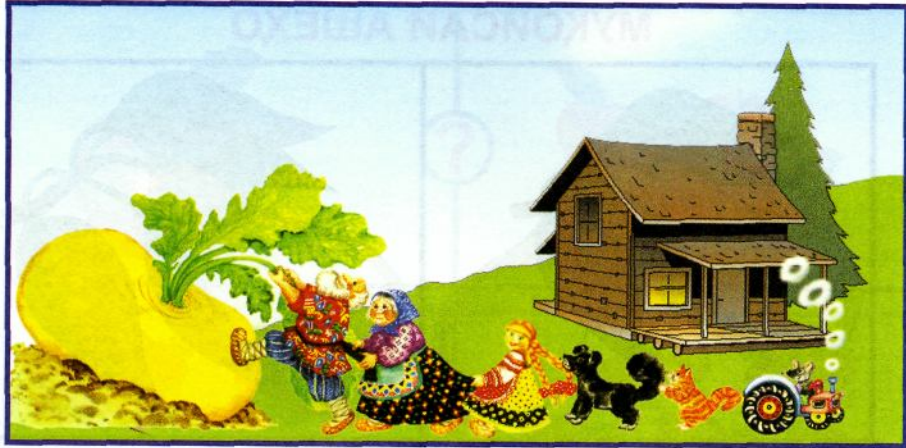
5.

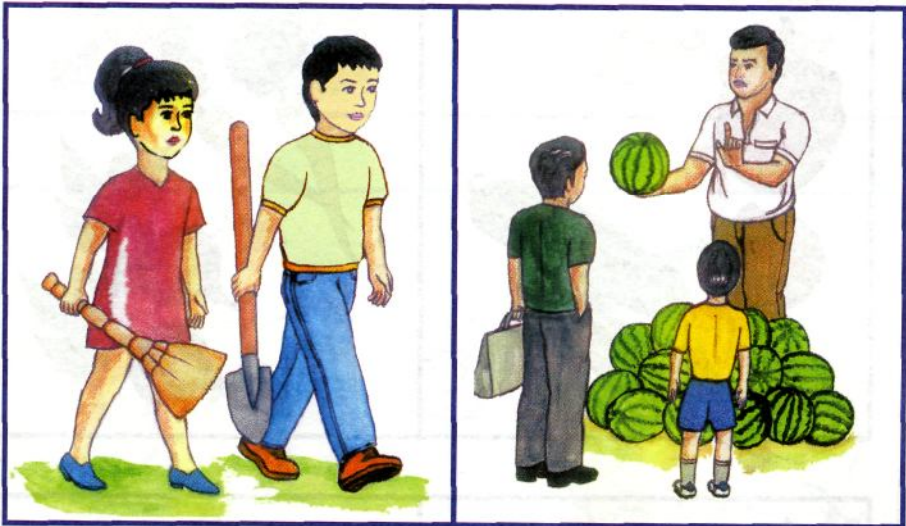
6.

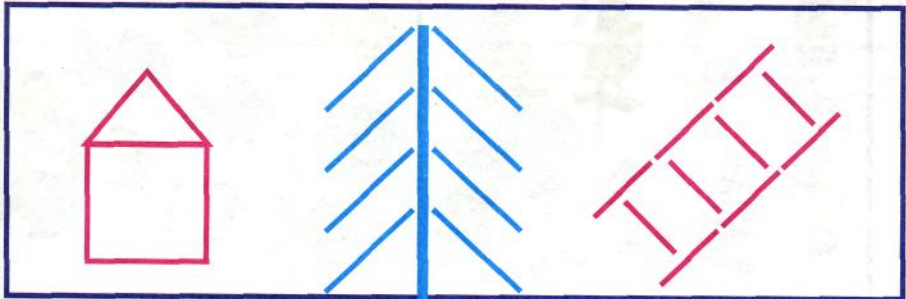
1.

2.

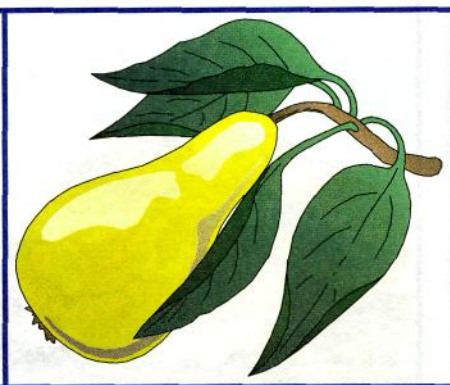
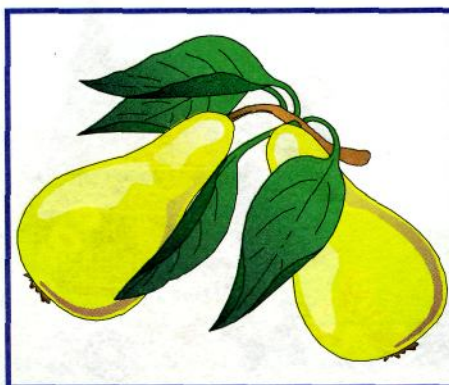

3.

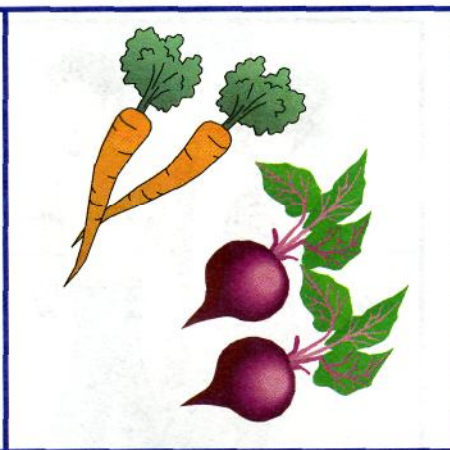
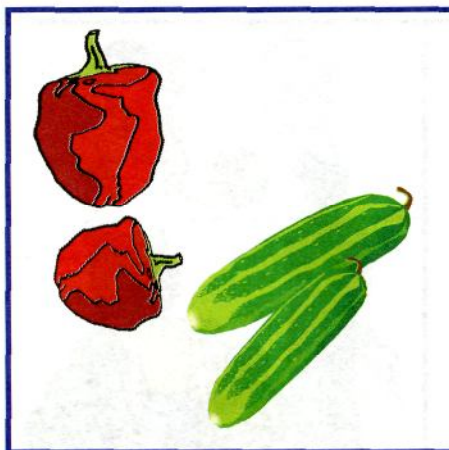

МУҚОИСАИ АШЁҲО

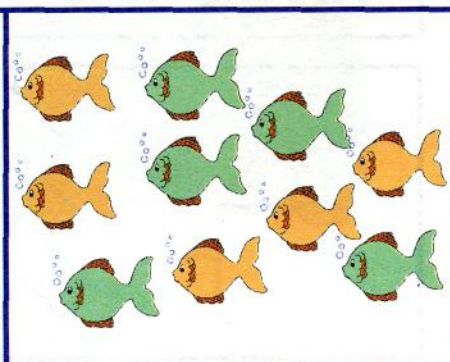
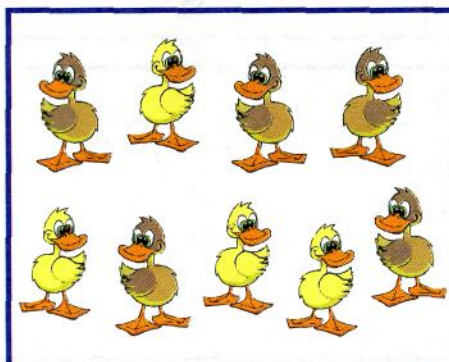
1.

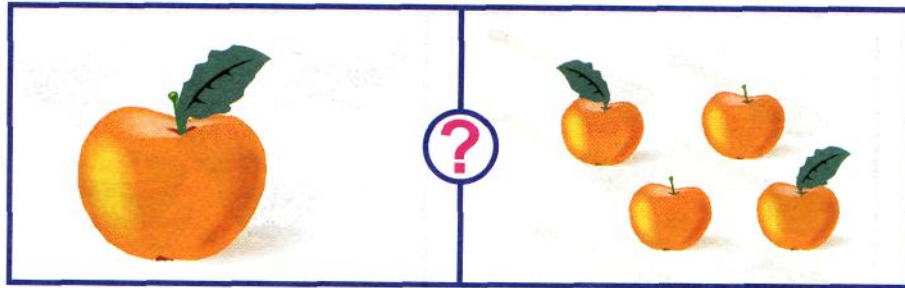
2.

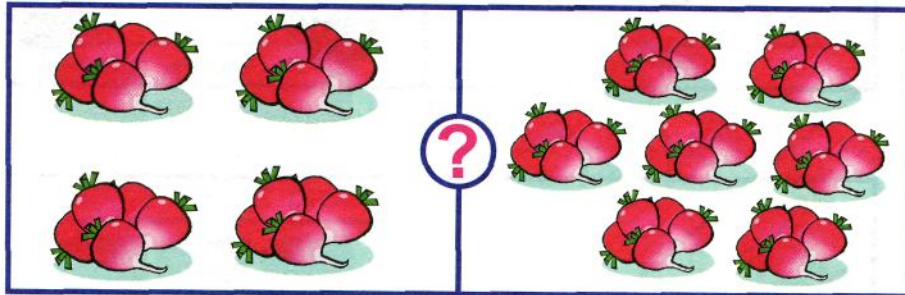
3.

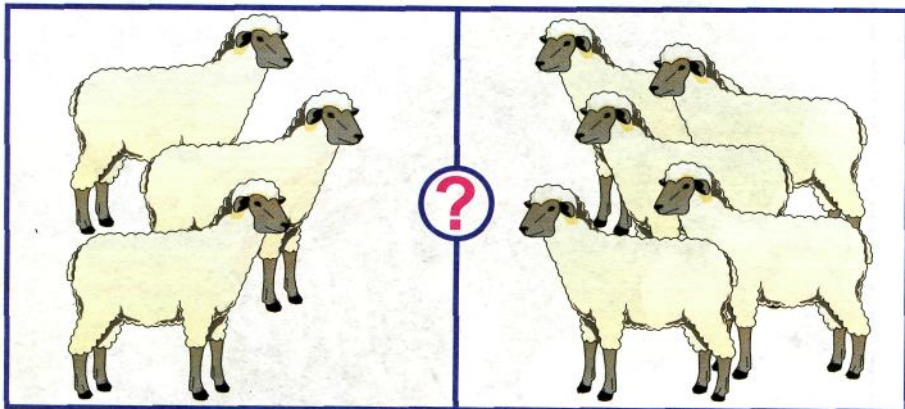
4.

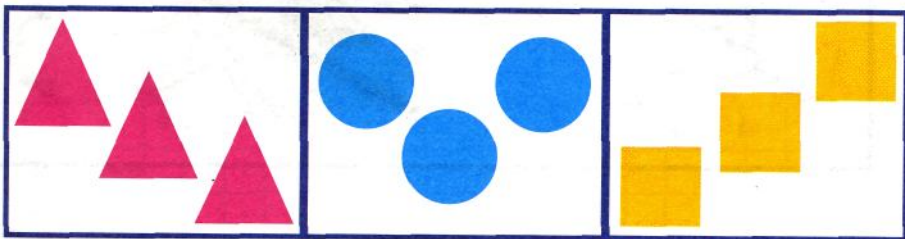
5.

6.

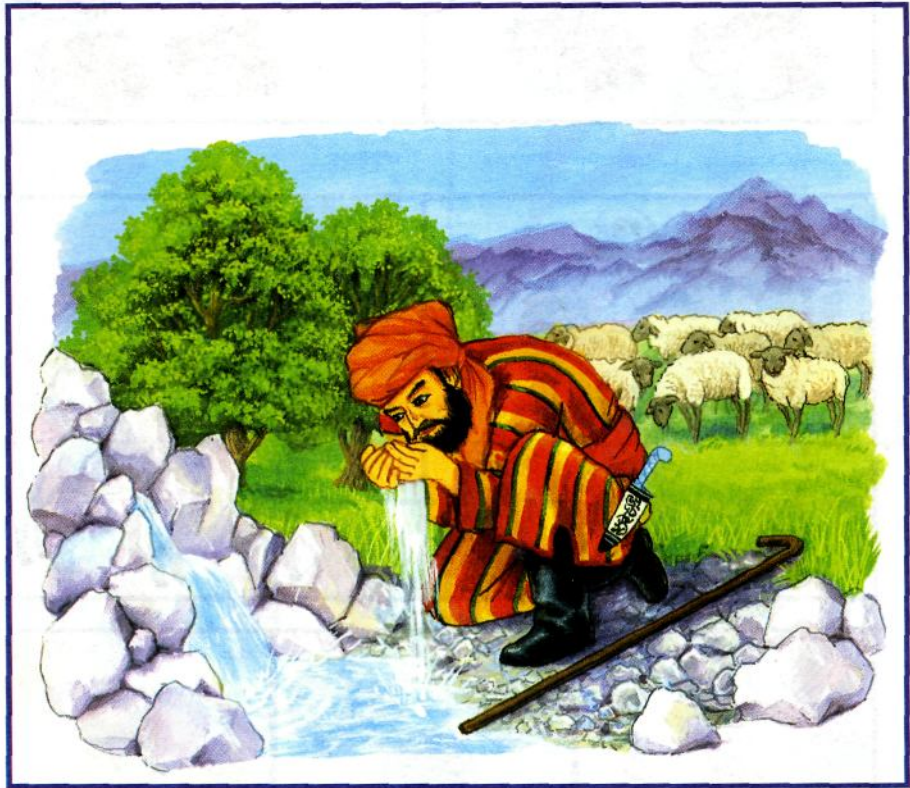
7.

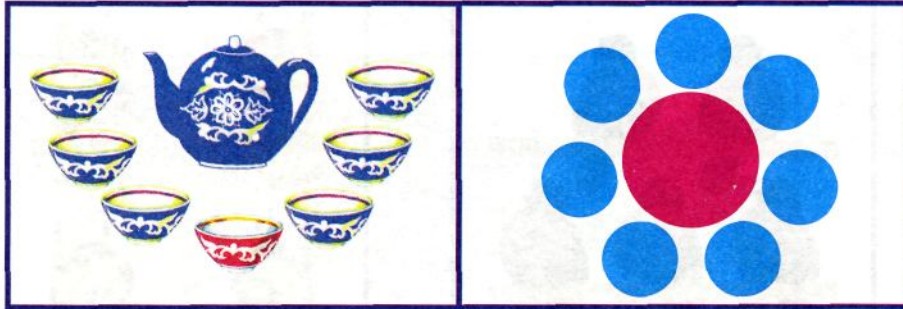
1.

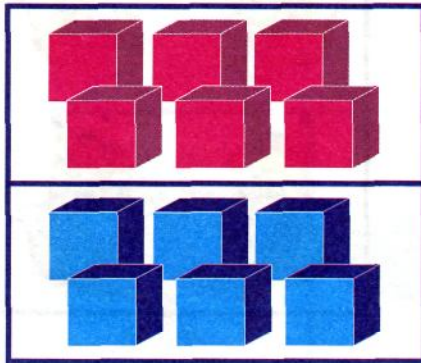
2.

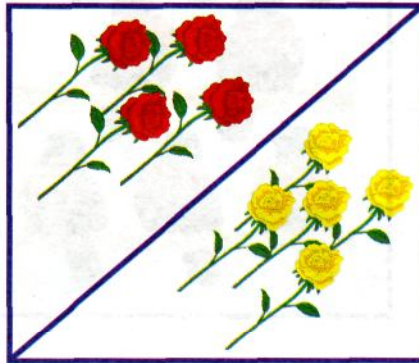
3.

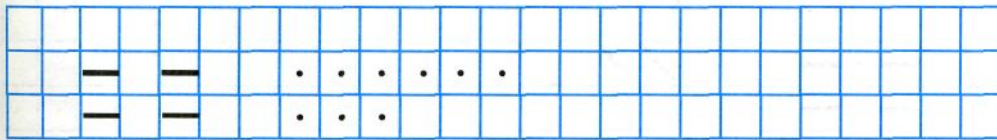
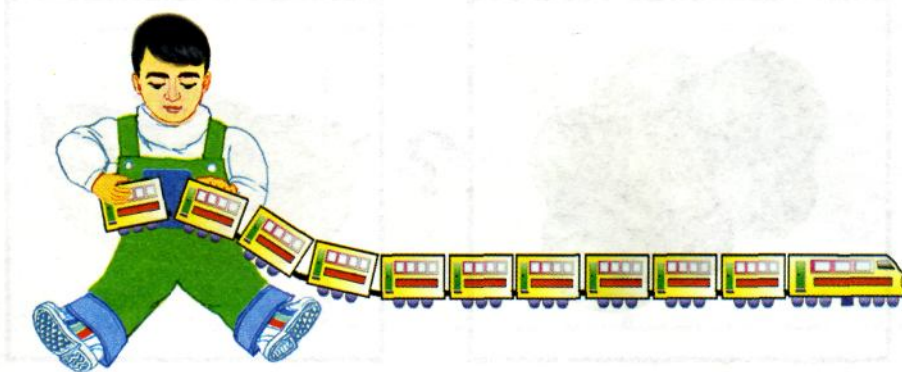
4.

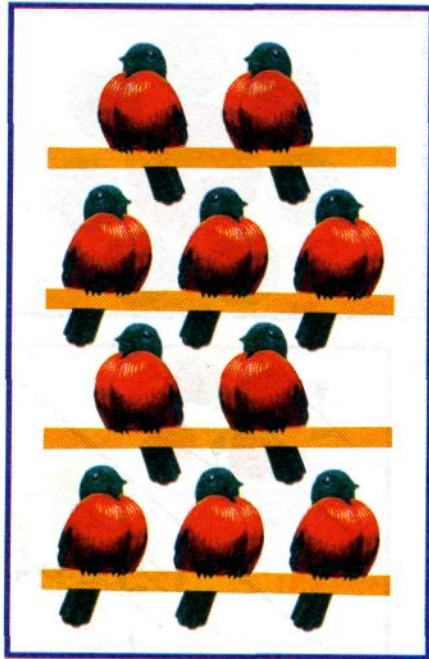
5.

6.

1.

2.

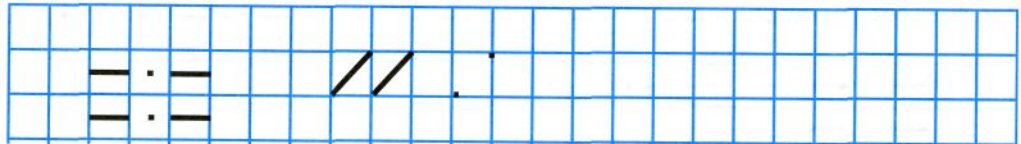
3.

?

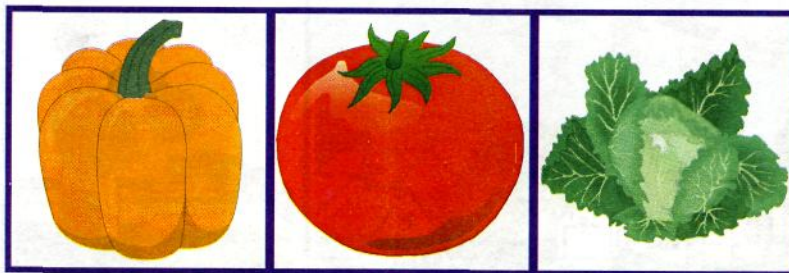

4.

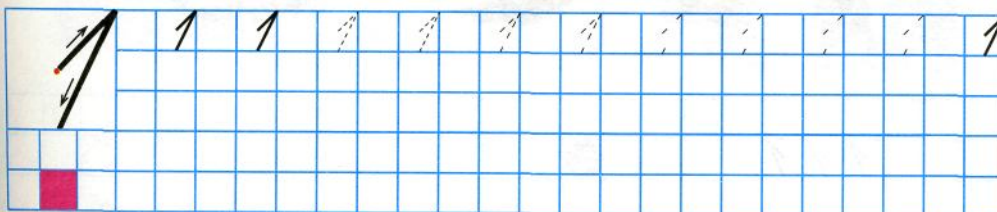
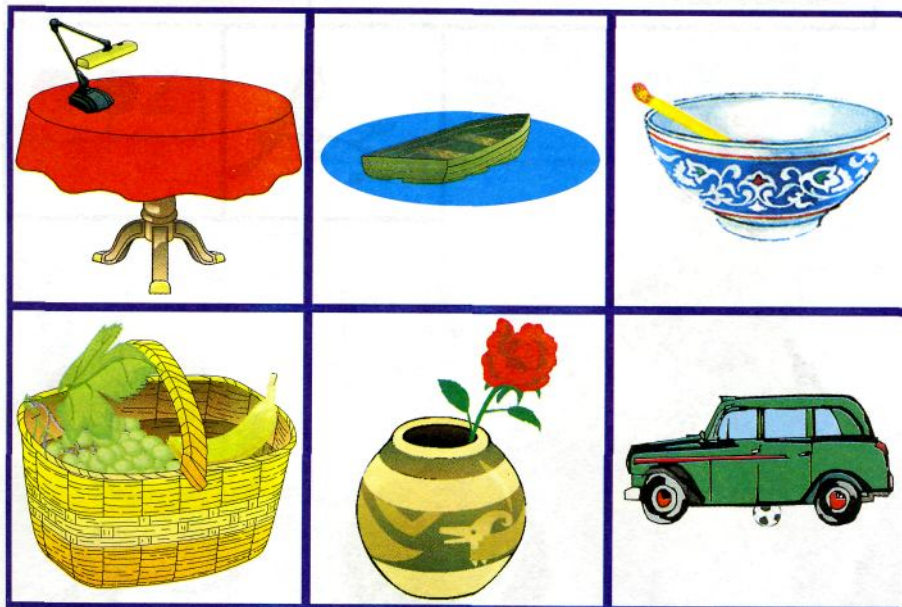
АДАДҲО АЗ 1 ТО 10

1.

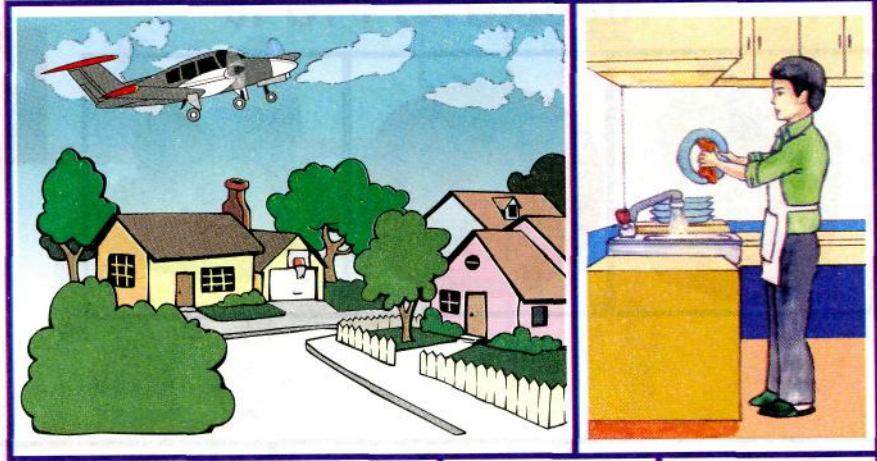

1

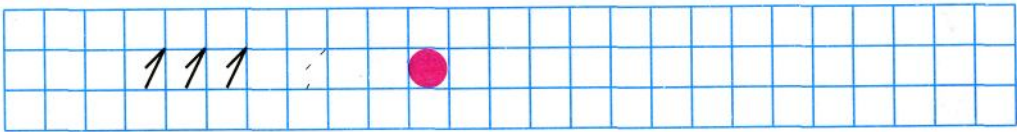
2.

3.

4.

1.

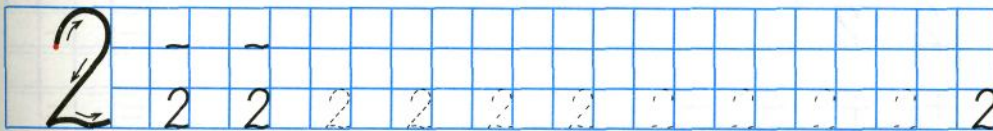
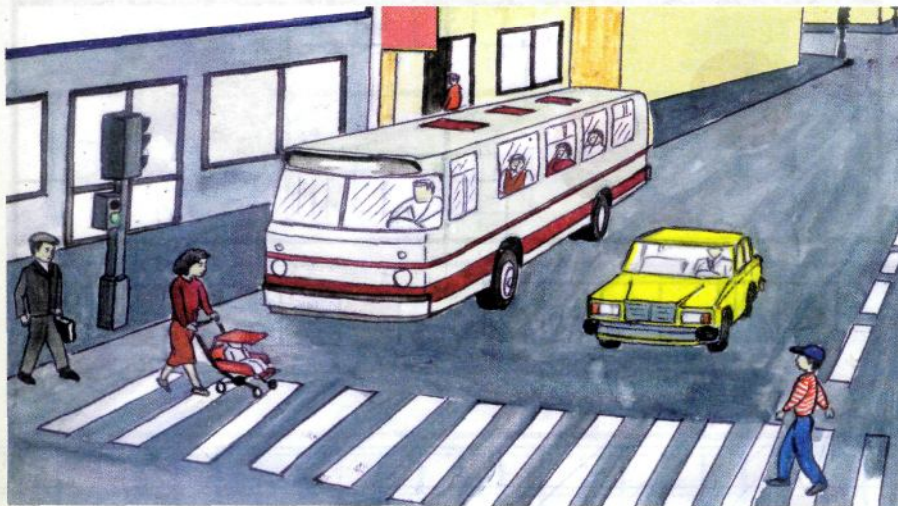

2

1 2

2.

3.

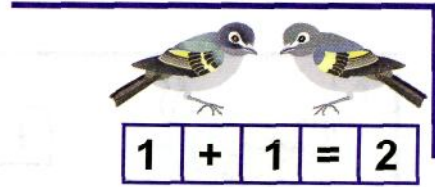
$$1 + 1 = 2$$

4.

$$2 - 1 = 1$$

$$1 + 1 = 2$$

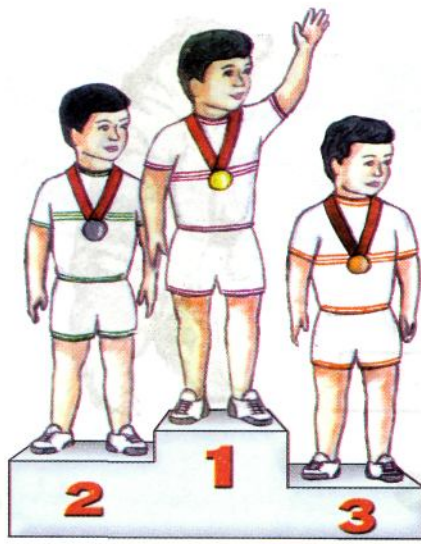
5.

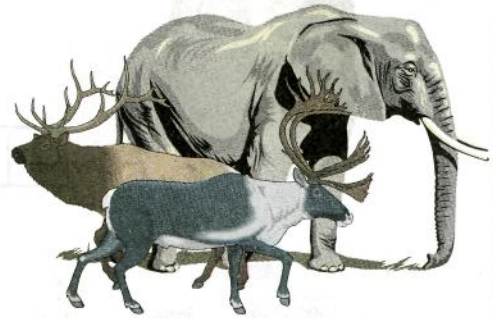
$$2 - 1 = \square$$

	1	1
	2	2
	=	=

1.

3

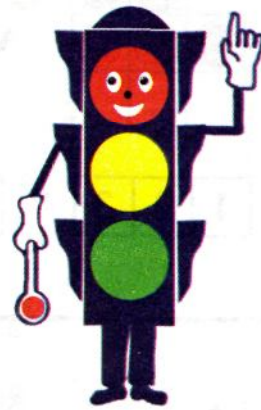
2.

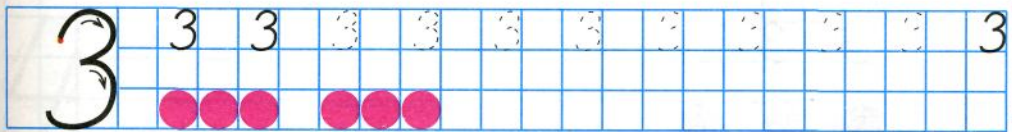
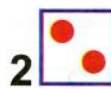
$$2 + 1$$

$$3 - 1$$

3.

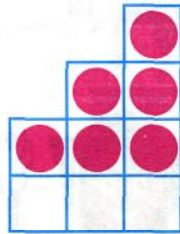
4.

5.

$$2 + 1$$

$$2 - 1 = 1$$

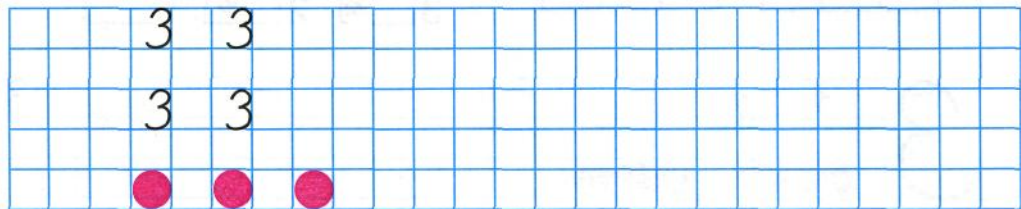

1 2 3

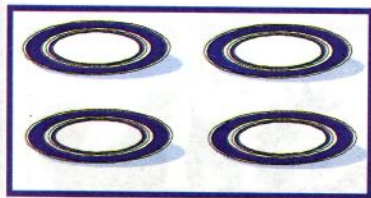
3 2 1

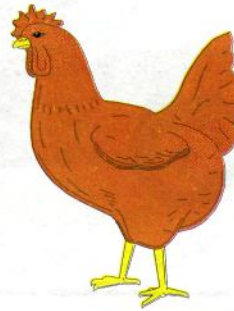
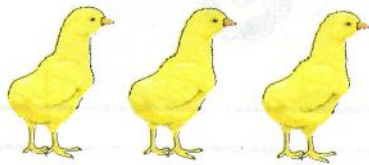
6.

1.

4

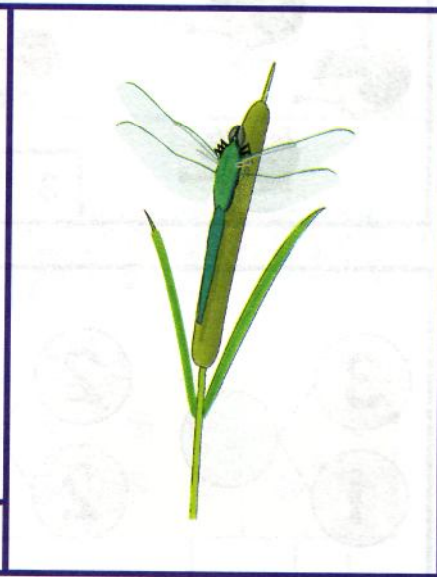

$$3 + 1 = 4$$

2.

$$4 - 1 = 3$$

1.

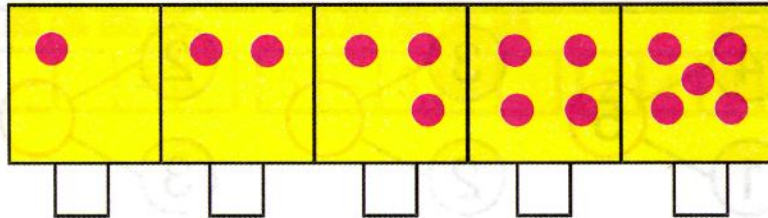
2.

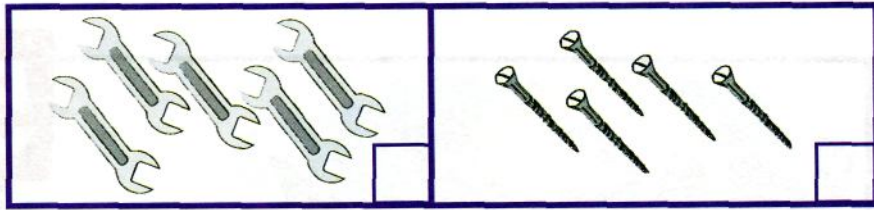
3.

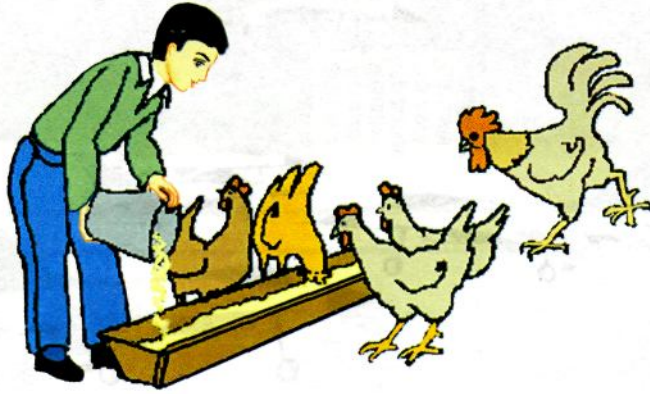
4.

1.

2.

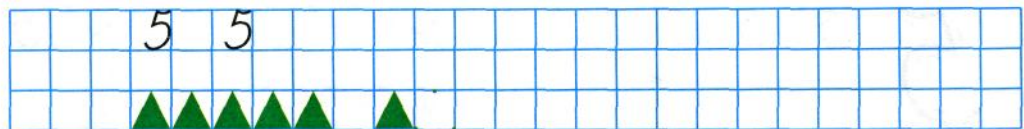
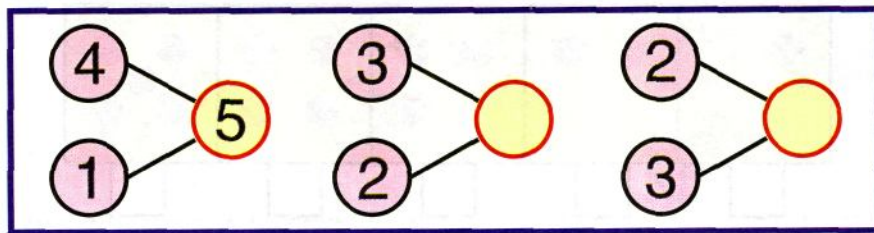
3.

$$4 + 1 = \square$$

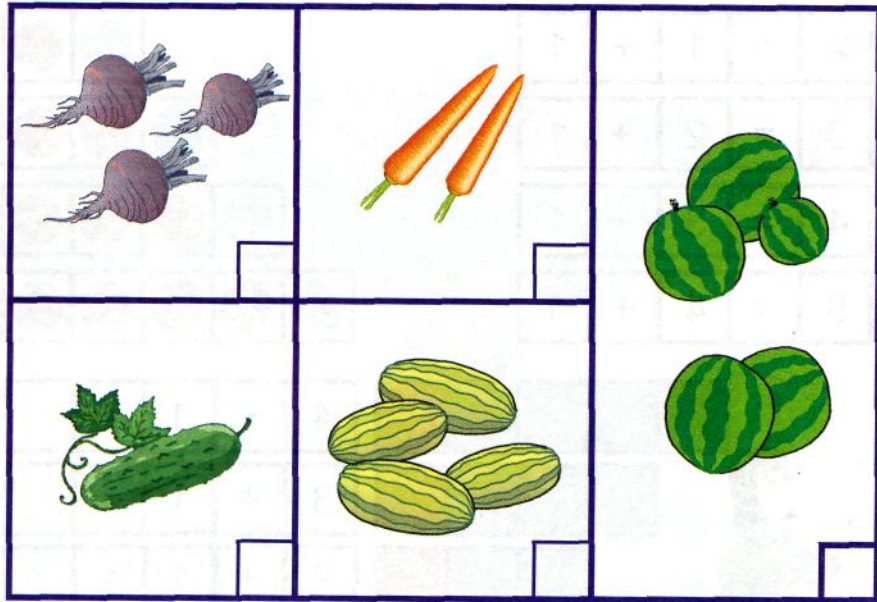
$$5 - 1 = \square$$

4.

1.

2.

$$2 + 2 = \square$$

$$3 + 2 = \square$$

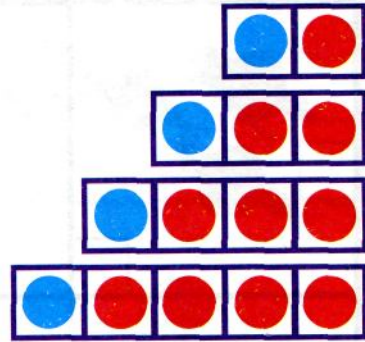
$$4 - 2 = \square$$

$$5 - 2 = \square$$

3.

1.

2	=	1	+	1
3	=	2	+	1
4	=	3	+	1
5	=	4	+	1

2.

4	+	1	=	
---	---	---	---	--

3.

3	+	1	=	
---	---	---	---	--

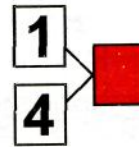
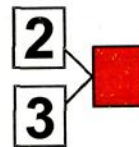
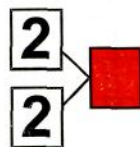
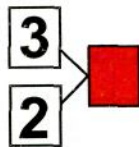
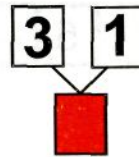
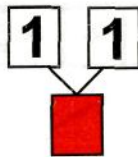
2	+	1	=	
---	---	---	---	--

1	+	1	=	
---	---	---	---	--

5.

5	-	2	=	
---	---	---	---	--

1.

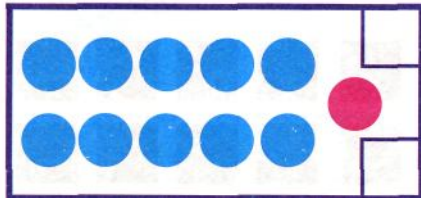

6

2.

3.

4.

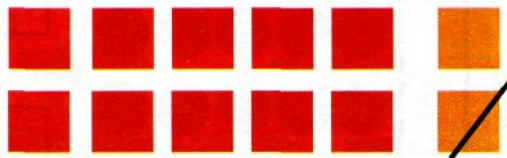

1.

5	+		=	6
---	---	--	---	---

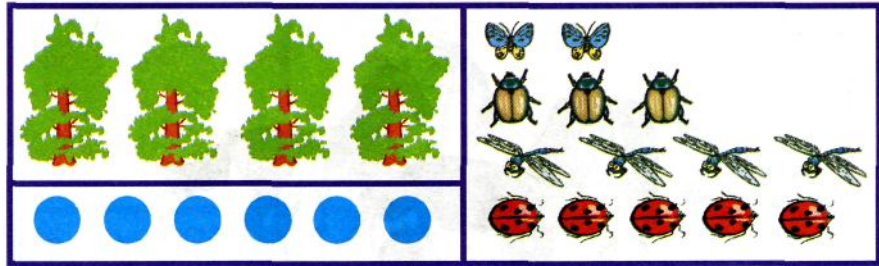
2.

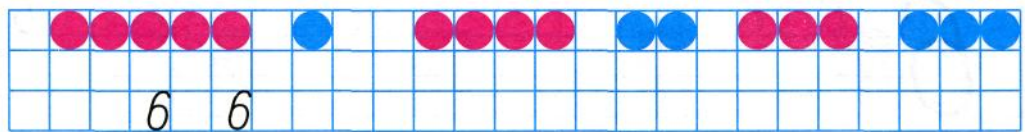
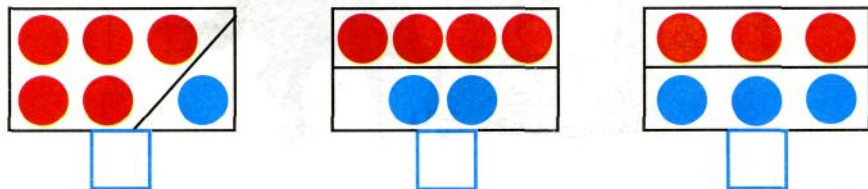
5	+	1	=	6
---	---	---	---	---

6	-	1	=	5
---	---	---	---	---

3.

4.

1.

2.

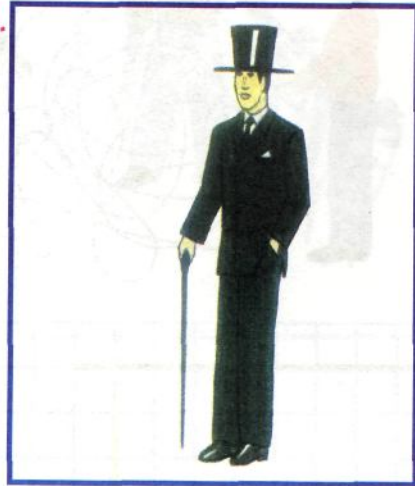
3.

4.

5.

Порчаҳо

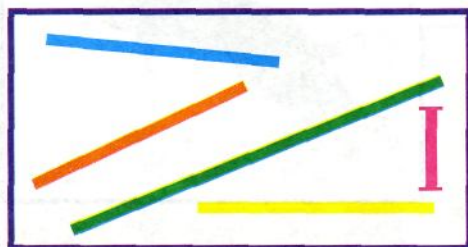
1.

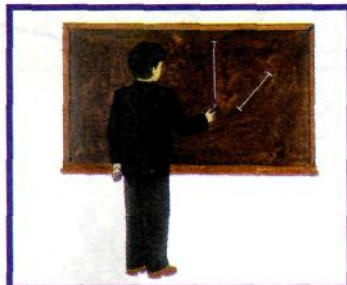
2.

3.

4.

5.

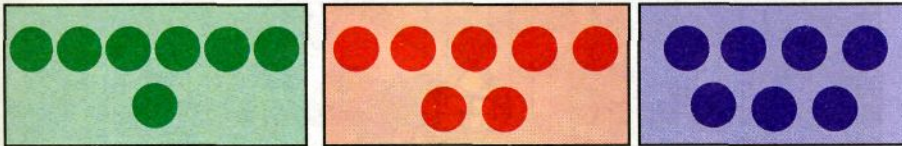
1.

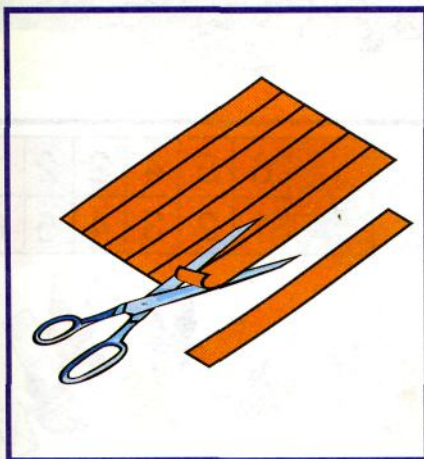
2.

3.

4.

5.

1.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

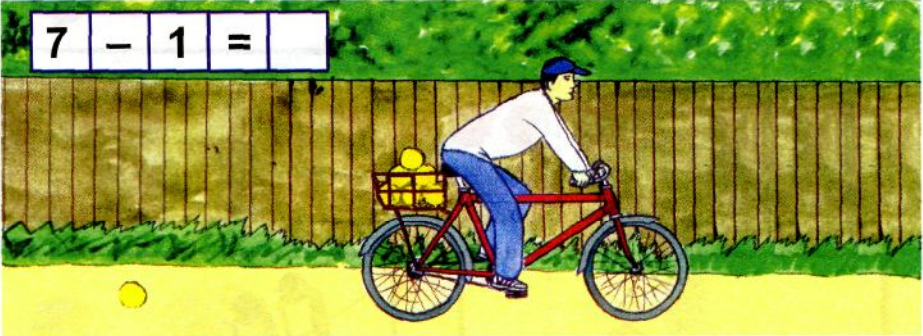
7	6	5	4	3	2	1
---	---	---	---	---	---	---

2.

6	+		=	7
---	---	--	---	---

3.

7	-	1	=	
---	---	---	---	--

4.

	●	●	●	●	●	●	●
	●	●	●	●	●	●	●
	●	●	●	●	●	●	●

5.

7	6	5	4	3	2	1
	1	2	3	4	5	6

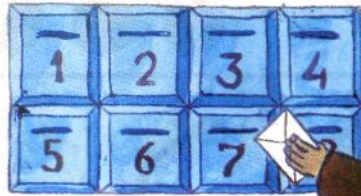
▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
7	7					

1.

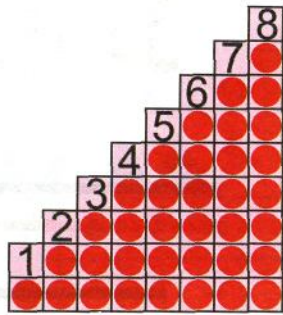

8

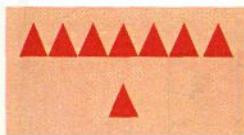
2.

3.

4.

8	
7	1

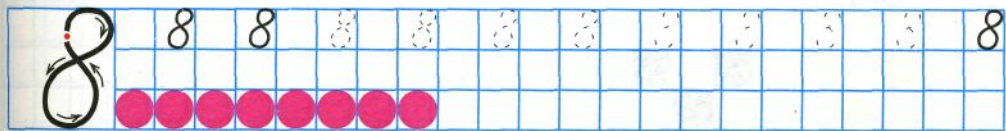
8	
6	2

8	
5	3

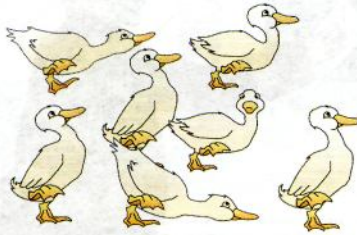
8	
4	4

1.

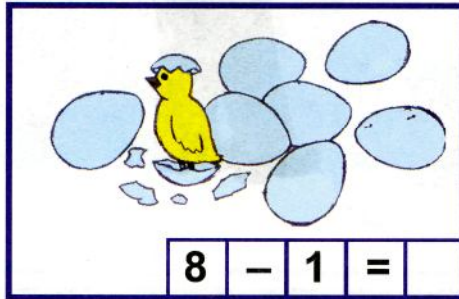

2.

7	+	1	=	
---	---	---	---	--

3.

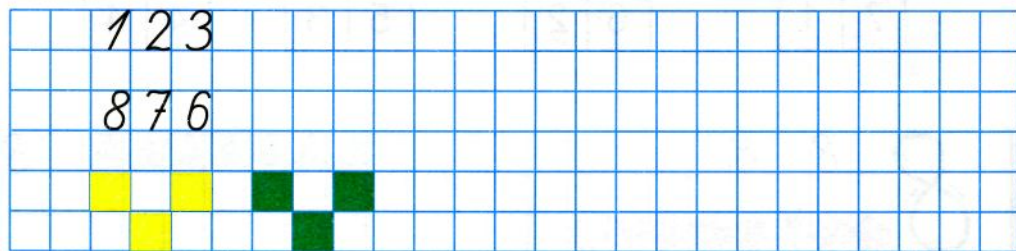

8	-	1	=	
---	---	---	---	--

4.

5.

1.

7	+	1	=	8
---	---	---	---	---

8	-	1	=	7
---	---	---	---	---

2.

3	+	2	=	
5	-	2	=	

4	+	1	=	
5	-	1	=	

3.

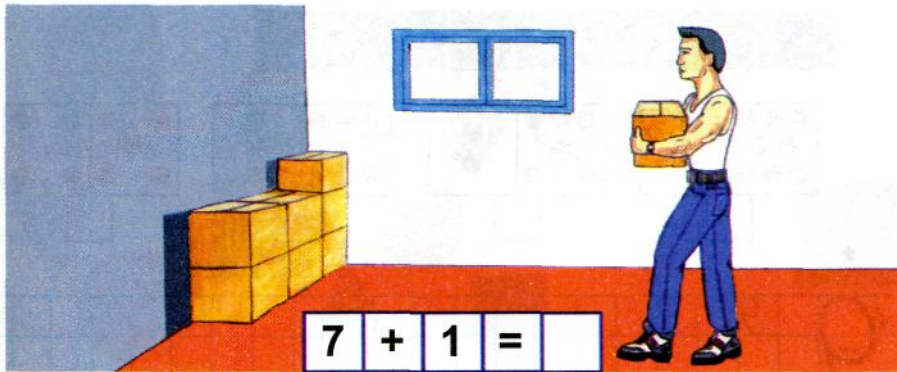

4	+	2	=	
6	-	2	=	

	+	2	=	5
5	-	2	=	

4.

7	+	1	=	
---	---	---	---	--

1	2																		
8	7																		

1.

9

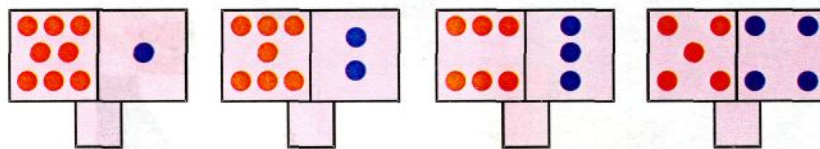
2.

$8 + 1 = \square$	$9 - 1 = \square$

3.

4.

9 9 9 9 9 9 9 9 9 9

1.

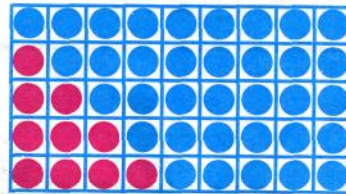

$$8 + 1 = \square$$

2.

3.

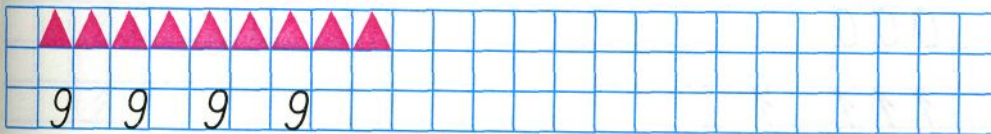
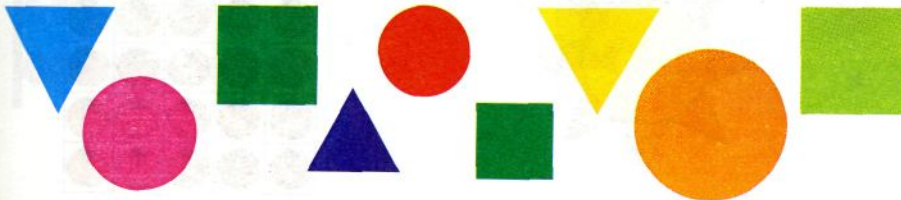
4.

$$8 + \square = 9$$

5.

1.

0

1 - 1 = 0

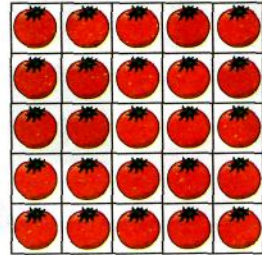
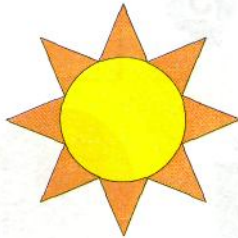
2.

3.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

4.

0 0 0
1 1 1 1

1.

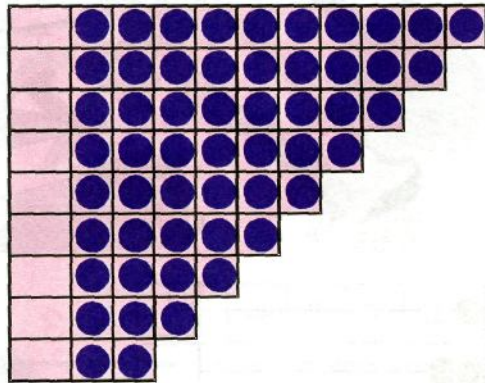

$$9 + \square = 10$$

2.

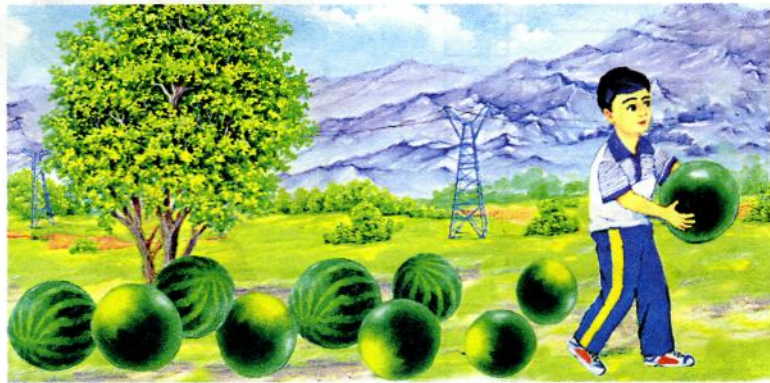
3.

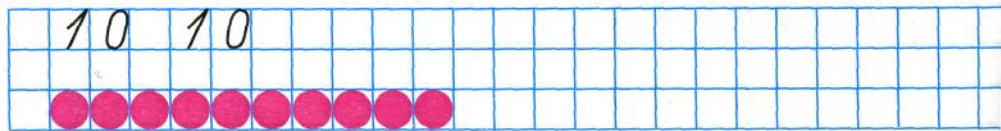
4.

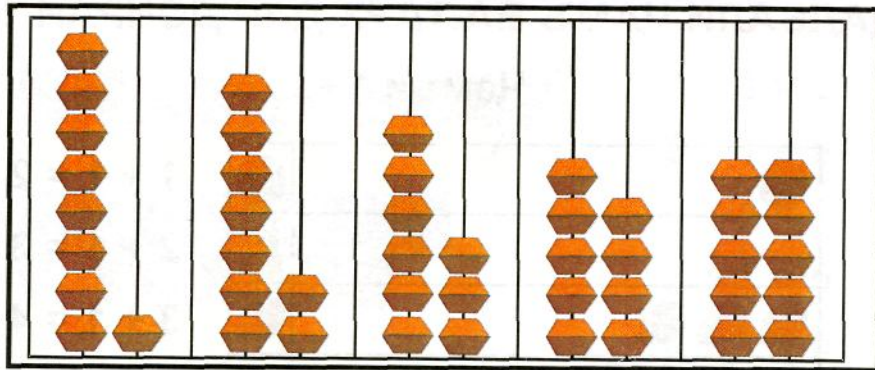
5.

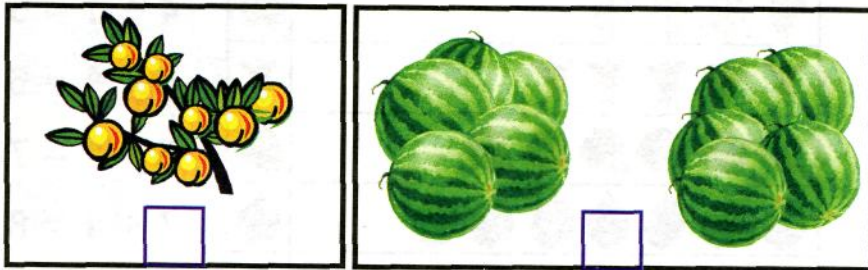
$$10 - 1 = \square$$

1.

2.

3.

$6 - 1$ $7 + 1$ $4 + 1$ $3 + 1$
 $5 + 1$ $8 - 1$ $5 - 1$ $4 - 1$

4.

$9 + 1 =$	$8 + 2 =$	$7 + 3 =$

5.

	11	10																		
+																				
-																				
=																				

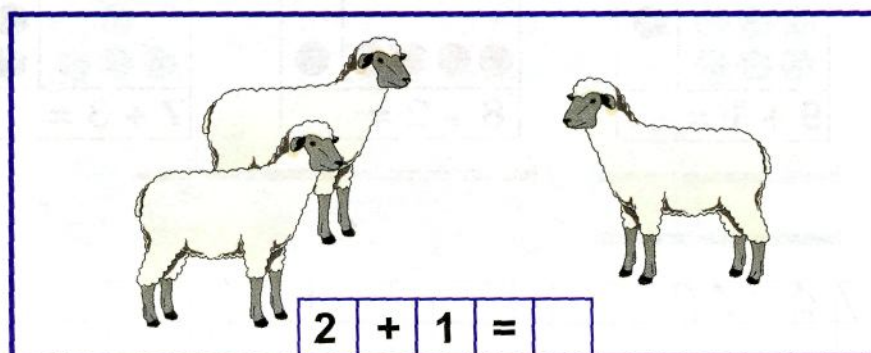
ЏАДВАЛИ ЏАМЪ ВА ТАРХ ДАР ДОИРАИ 10

Џамъи 1

1.

		$1 + 1 = 2$
		$2 + 1 = 3$
		$3 + 1 = 4$
		$4 + 1 = 5$
		$5 + 1 = 6$
		$6 + 1 = 7$
		$7 + 1 = 8$
		$8 + 1 = 9$
		$9 + 1 = 10$

2.

3.

$$1 + 1$$

$$2 + 1$$

$$3 + 1$$

$$4 + 1$$

$$5 + 1$$

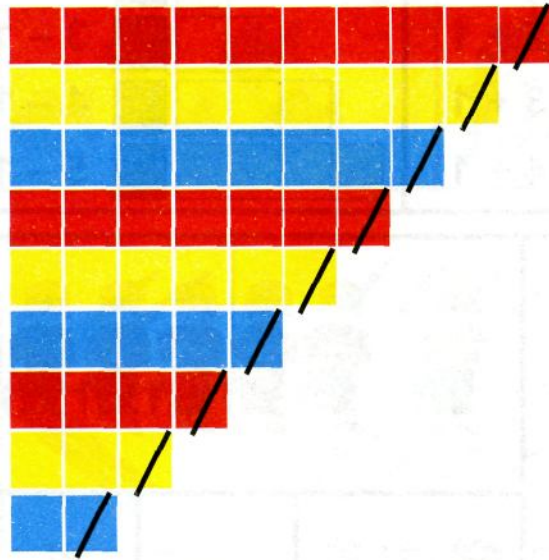
$$6 + 1$$

$$7 + 1$$

$$8 + 1$$

Тарҳи 1

1.

$10 - 1 = 9$

$9 - 1 = 8$

$8 - 1 = 7$

$7 - 1 = 6$

$6 - 1 = 5$

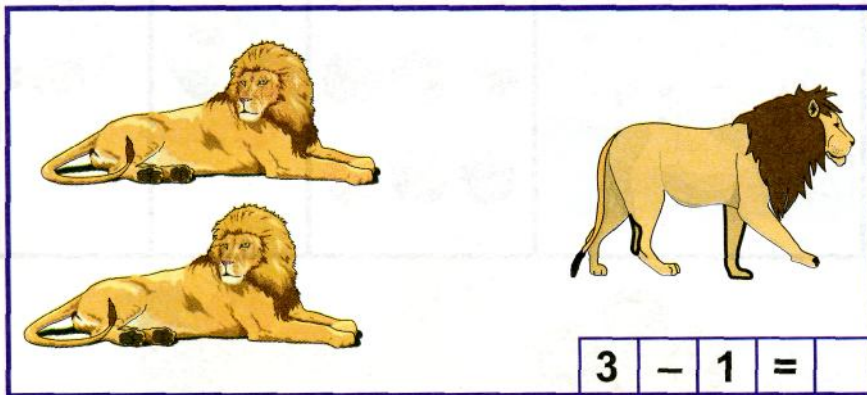
$5 - 1 = 4$

$4 - 1 = 3$

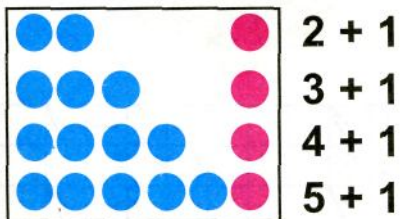
$3 - 1 = 2$

$2 - 1 = 1$

2.

3.

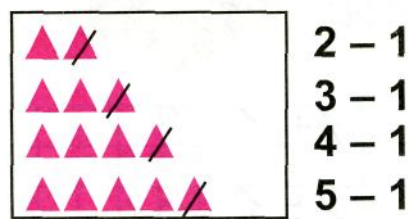

$2 + 1$

$3 + 1$

$4 + 1$

$5 + 1$

$2 - 1$

$3 - 1$

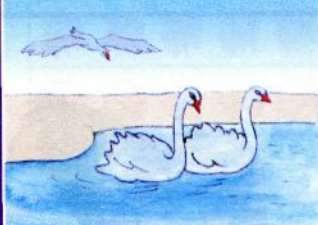

$4 - 1$

$5 - 1$

1.

	$1 + 1$		$2 - 1$
	$2 + 1$		$3 - 1$
	$3 + 1$		$4 - 1$
	$4 + 1$		$5 - 1$

2.

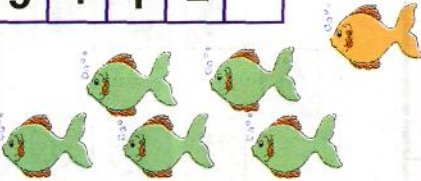

			
			

3.

$1 + 1 = 2$	$3 + 1$	$2 - 1$
$2 + 1 = 3$	$4 + 1$	$3 - 1$

1.

$5 + 1 =$		
		$6 - = 5$

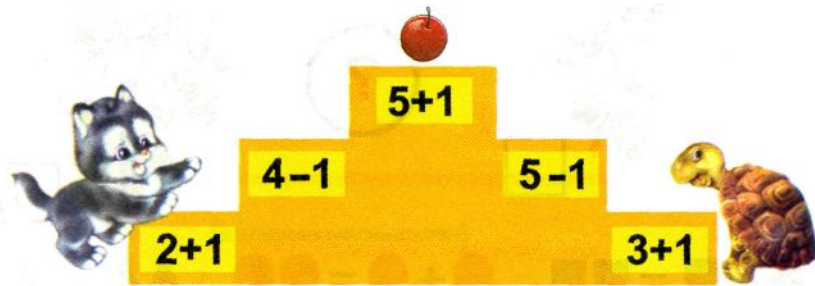
2.

3.

5 3 7 2 1 4 8 9 6 10

4.

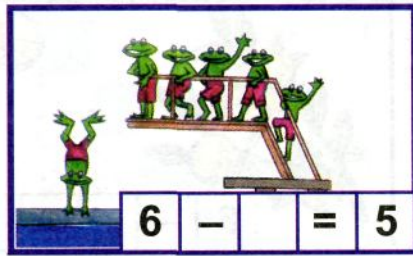

2+1 4-1 5+1 5-1 3+1

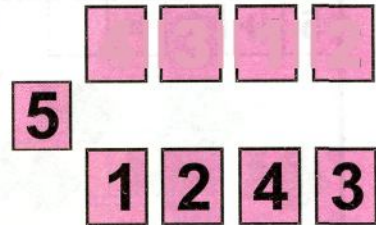
5.

$7 + 1$	$8 + 1$	$9 + 1$	$10 - 1$
$8 - 1$	$10 - 1$	$9 - 1$	$6 + 1$

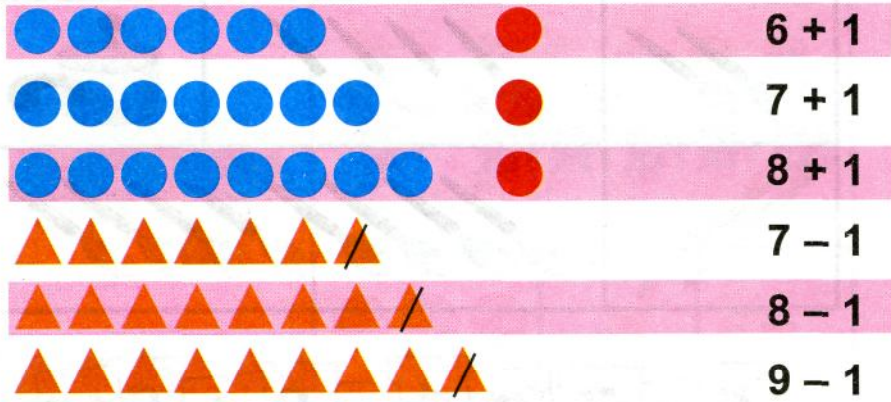
1.

2.

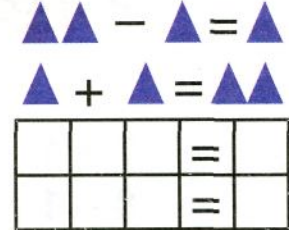
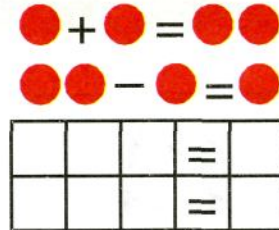
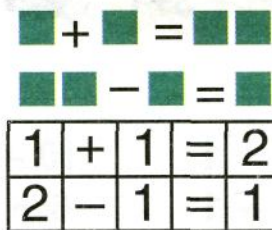
3.

4.

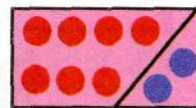
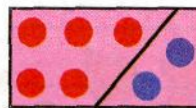
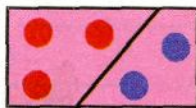

5.

1. $+ 1 + 1$

$- 1 - 1$

$1 + 1 + 1 =$

$3 + 1 + 1 =$

$5 + 1 + 1 =$

$7 + 1 + 1 =$

$4 - 1 - 1 =$

$6 - 1 - 1 =$

$5 - 1 - 1 =$

$7 - 1 - 1 =$

3.

4.

$4 - 1 =$

$7 - 1 = 6$

$2 + 1 =$	$3 + 1 + 1 =$	$4 + 1 + 1 =$
$2 - 1 =$	$3 - 1 - 1 =$	$6 - 1 - 1 =$

Чамъи 2

1.

$$4 + 2 = \square$$

$$7 - 2 = \square$$

2.

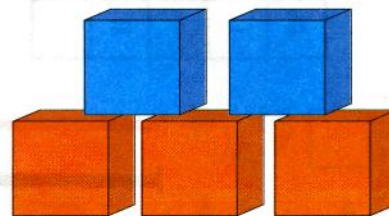
$1 + 2 = 3$	●	● ●
$2 + 2 = 4$	● ●	● ●
$3 + 2 = 5$	● ● ●	● ●
$4 + 2 = 6$	● ● ● ●	● ●
$5 + 2 = 7$	● ● ● ● ●	● ●
$6 + 2 = 8$	● ● ● ● ● ●	● ●
$7 + 2 = 9$	● ● ● ● ● ● ●	● ●
$8 + 2 = 10$	● ● ● ● ● ● ● ●	● ●

3.

$$2 + 2 = \square$$

4.

$$3 + 2 = \square$$

5.

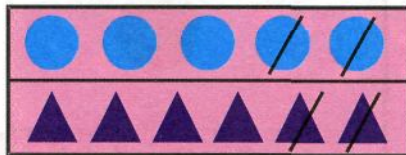
$$5 + \square = 7$$

Тархи 2

1.

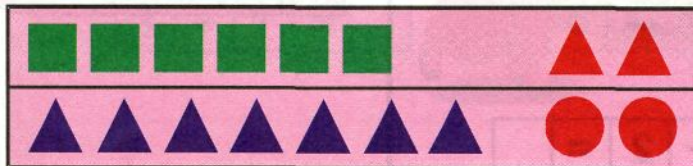
	$3 - 2 = 1$
	$4 - 2 = 2$
	$5 - 2 = 3$
	$6 - 2 = 4$
	$7 - 2 = 5$
	$8 - 2 = 6$
	$9 - 2 = 7$
	$10 - 2 = 8$

2.

$$5 - 2$$

$$6 - 2$$

$$6 + 2$$

$$7 + 2$$

3.

$$7 - 1 - 1$$

$$4 + 2$$

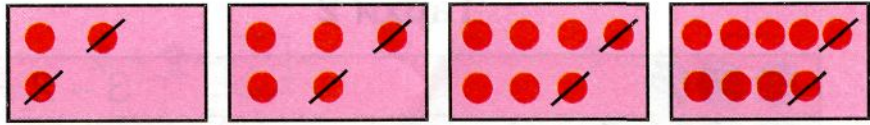
$$2 - 1 - 1$$

$$7 + 1 + 1$$

$$8 + 1$$

$$2 + 1 + 1$$

1.

$$3 - 2 =$$

$$1 + 2 =$$

$$5 - 2 =$$

$$3 + 2 =$$

$$7 - 2 =$$

$$5 + 2 =$$

$$9 - 2 =$$

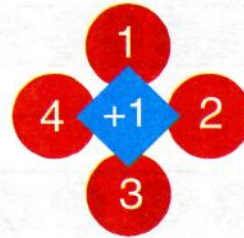
$$7 + 2 =$$

2.

3	+	2	=	
---	---	---	---	--

3.

4.

$8 + 1$	$10 + 1$	$9 - 1$	$8 + 1$
$3 + 2$	$6 - 2$	$5 - 2$	$6 + 2$

Зиёд кунед

3	+	1	=	
---	---	---	---	--

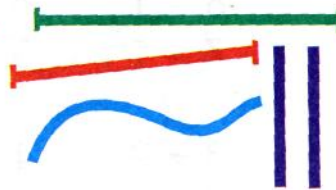

5	+	1	=	
---	---	---	---	--

4.

5.

Кам кунед

1.

$$4 - 1 = 3$$

2.

3.

4.

$$8 \quad 7 \quad 6 \quad 5 \quad 4 \quad 3 \quad 2 \quad 1$$

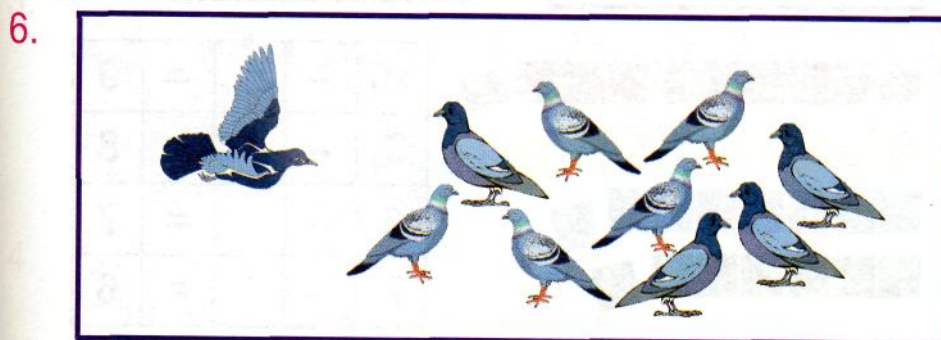
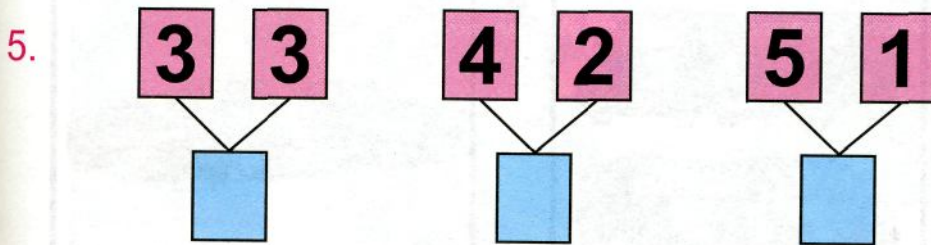
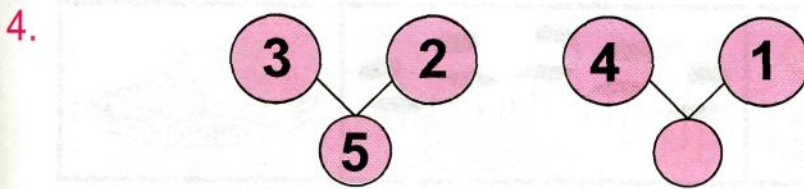
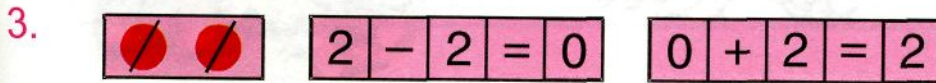
5.

$$\begin{array}{cccc} 8 - 1 & 6 - 1 & 4 - 1 & 2 - 1 \\ 7 - 1 & 5 - 1 & 3 - 1 & 1 - 1 \end{array}$$

6.

$$\begin{array}{cccc} 3 + 2 & 4 - 2 & 6 + 2 & 7 + 2 \\ 5 - 2 & 2 + 2 & 8 - 2 & 9 - 2 \end{array}$$

Сантиметр

Цуфт. Ток

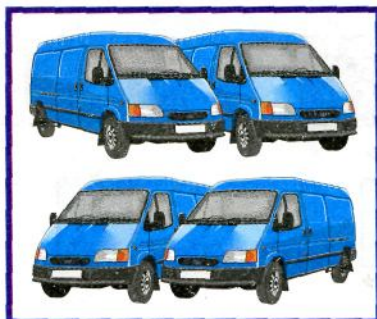
1.

2.

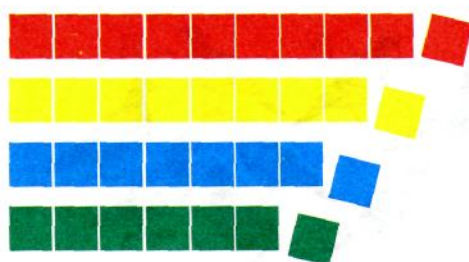
3.

4.

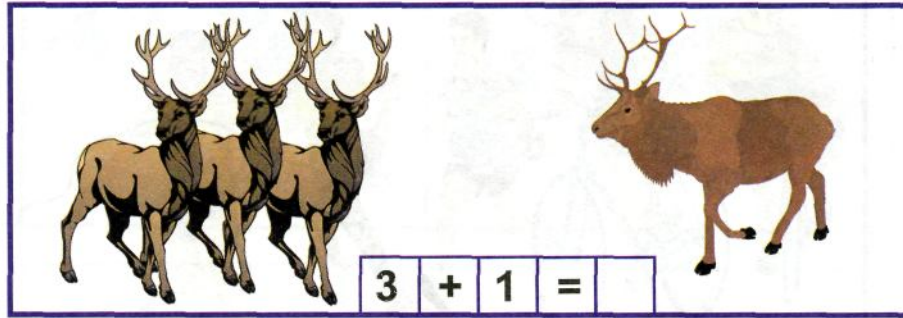
5.

10	-		=	9
9	-		=	8
8	-		=	7
7	-		=	6

Масъала

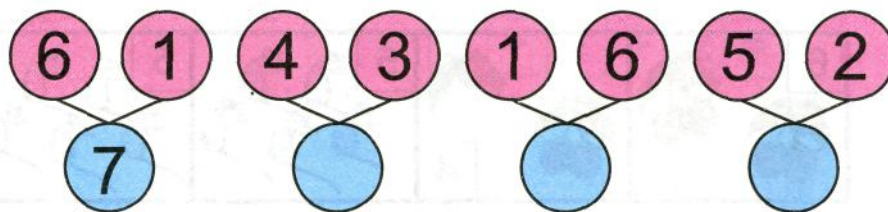
1.

2.

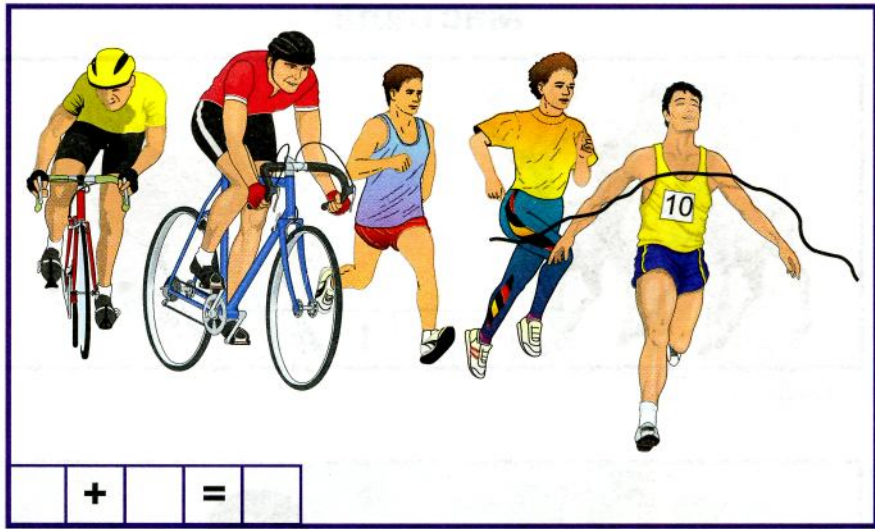
3.

4.

$2 - 2$	$3 + 2$	$7 + 2$	$4 - 2$
$4 - 0$	$5 - 2$	$9 - 2$	$2 + 2$

1.

2.

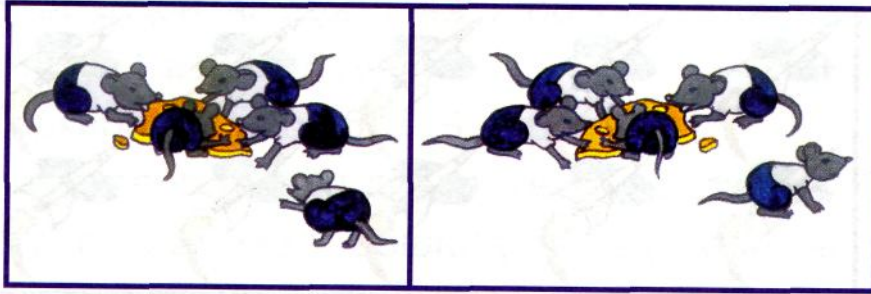

3.

9 		8 		7 	
		5 			

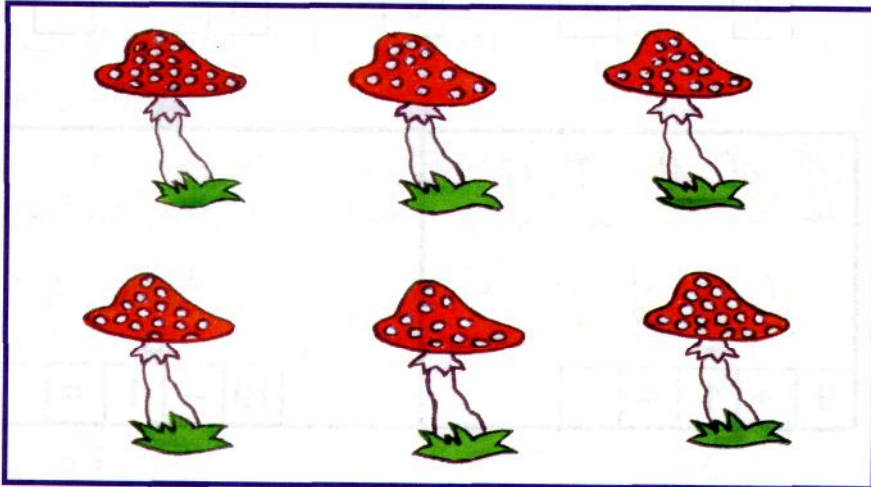
4. Таркиби ададҳои 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10-ро ғӯед.

1.

2.

3.

2

4

6

4.

$2 - 1$

$4 - 1$

$3 - 1$

$5 - 1$

2	+	2	=	
---	---	---	---	--

2	+	2	+	2	=	
---	---	---	---	---	---	--

5.

$2 + 2$

$6 + 2$

$5 + 2$

$4 - 2$

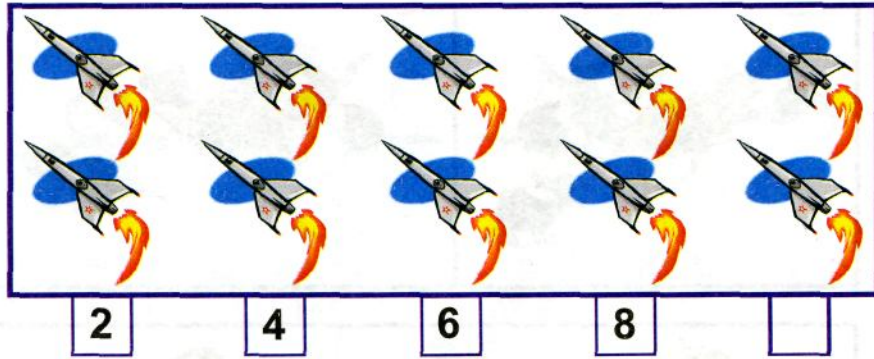
$8 - 2$

$7 - 2$

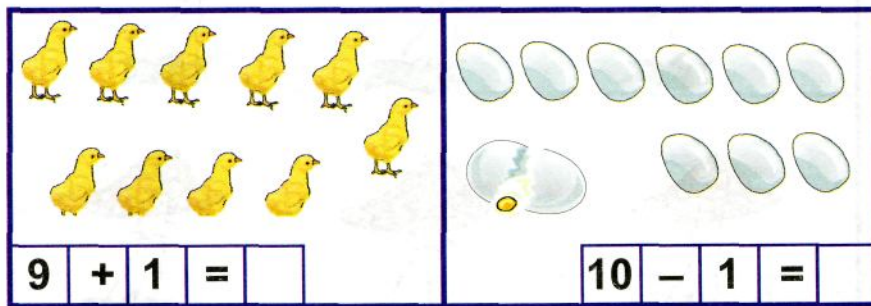
6.

2	2	2
2	2	2
2	2	2

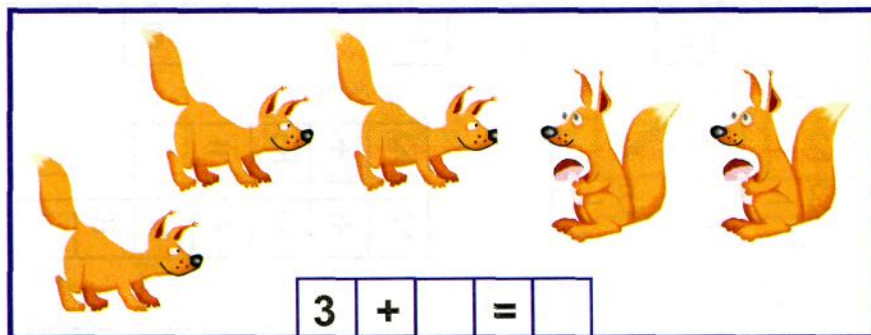
1.

2.

3.

4.

$2 + 2$ $3 + 2$ $4 + 2$ $6 + 2$
 $2 - 2$ $5 - 2$ $6 - 2$ $8 - 2$

1. Ҷадвалҳои ҷамъи 1 ва 2-ро гӯед. Ҷадвалҳои тарҳи 1 ва 2-ро гӯед.
2. Таркиби ададҳои 6, 7, 8, 9-ро гӯед.
3. Ададҳоеро нишон диҳед, ки аз ададҳои 4, 6, 8 ду воҳид зиёд бошанд. Ададҳоеро нишон диҳед, ки аз ин ададҳо 2 воҳид кам бошанд.
4. Кадом ададҳо ҷамъ кунем, 7 ҳосил мешавад?
5. 5, 6, 7, 8, 9. Ин ададҳо 1 воҳид зиёд карда, дар дафтар нависед.
6. $1 + 1$ $5 + 1$ $2 - 1$ $6 - 1$ $3 + 1$ $7 + 1$
 $2 + 1$ $6 + 1$ $3 - 1$ $7 - 1$ $4 + 1$ $8 + 1$

7.

$3 + 2 =$	5
$5 - 2 =$	3
$5 + 2 =$	7
$7 - 2 =$	5

$1 + 2 =$	
$6 - 2 =$	
$6 + 2 =$	
$10 - 2 =$	

7 2 1 6 10
3 5 4 8 9

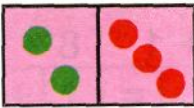
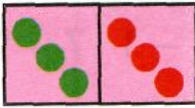
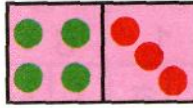
Чамъи 3

1.

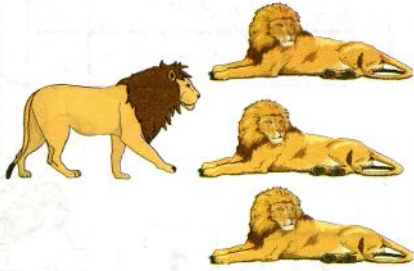
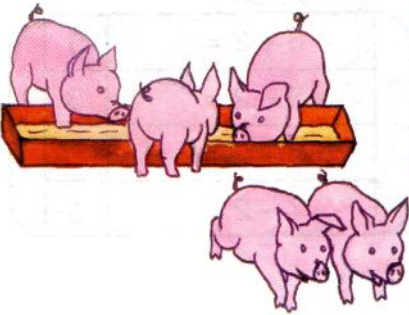
		$1 + 3$
		$2 + 3$
		$3 + 3$
		$4 + 3$
		$5 + 3$
		$6 + 3$
		$7 + 3$

2. $3 = 1 + 1 + 1$ $3 = 2 + 1$

3.

		
$2 + 3 = 5$	$3 + 3 =$	$4 + 3 =$

4.

	
$1 + 3 =$	$- =$

Тархи 3

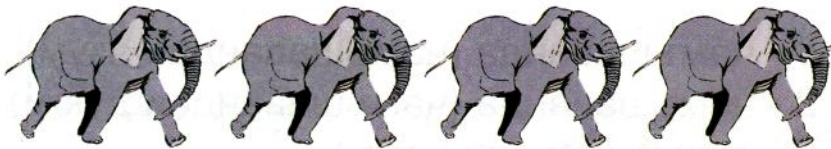
1.

	$4 - 3 = 1$
	$5 - 3 = 2$
	$6 - 3 = 3$
	$7 - 3 = 4$
	$8 - 3 = 5$
	$9 - 3 = 6$
	$10 - 3 = 7$

2.

		
$5 - 3 =$	$6 - 3 =$	$7 - 3 =$

3.

$1 + 1 + 1 + 1 = 4$

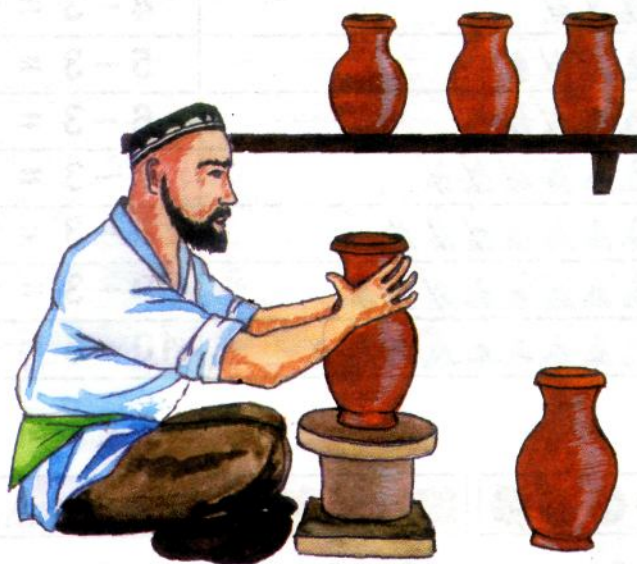
4.

	$4 - 1 - 1 - 1 = 1$
---	---------------------

$1 + 3 =$	$2 + 3 =$	$3 + 3 =$	$5 + 3 =$
$4 - 3 =$	$5 - 3 =$	$6 - 3 =$	$8 - 3 =$

ҶАМЪШАВАНДА. СУММА

1.

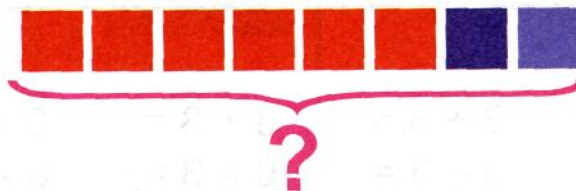
$$\boxed{3} + \boxed{2} = \boxed{}$$

3 - ҷамъшаванда (ҷамъшавандаи якум)
 2 - ҷамъшаванда (ҷамъшавандаи дуум)
 5 - сумма (ҳосили ҷамъ)

2.

$4 + 4$	$3 + 4$	$5 + 4$	$4 + 0$
$8 - 4$	$7 - 4$	$9 - 4$	$4 - 0$

3.

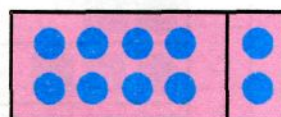
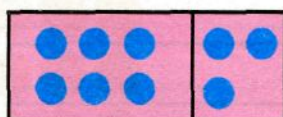
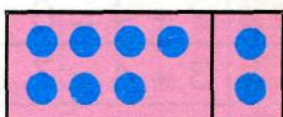

1.

8	4	6	2
	3	1	

9	8	6	7
	2	4	

2.

$$7 + 2 = \square$$

$$6 + 3 = \square$$

$$8 - 2 = \square$$

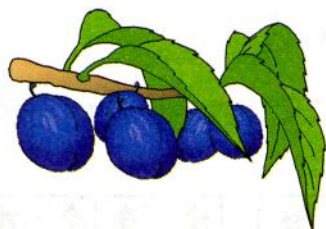
$$9 - 2 = \square$$

$$9 - 3 = \square$$

$$10 - 2 = \square$$

3. Ҳафта аз 7 рӯз иборат аст. Як рӯзаш рӯзи истироҳат аст. Дар як ҳафта чанд рӯзи корӣ ҳаст?

4. Дар як шохча 5-то олу буд.

Дар шохчаи дигар ҳамон қадар олу буд.

Дар ду шохча чандто олу буд?

5.

$$\begin{array}{l} 5 + 2 \\ 7 + 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 6 - 4 \\ 5 + 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 10 - 3 \\ 9 - 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 7 + 2 \\ 10 - 1 \end{array}$$

Чамъи 4

1.

		$1 + 4 = 5$
		$2 + 4 = 6$
		$3 + 4 = 7$
		$4 + 4 = 8$
		$5 + 4 = 9$
		$6 + 4 = 10$

2.

3.

$$5 + 4 =$$

$$5 + 2 + 2$$

Тарҳи 4

1.

	$5 - 4 = 1$
	$6 - 4 = 2$
	$7 - 4 = 3$
	$8 - 4 = 4$
	$9 - 4 = 5$
	$10 - 4 = 6$

2.

$$\boxed{7} - \boxed{4} = \boxed{}$$

3. Ҷадвали ҷамъи 2, 3, 4-ро гӯед. Таркиби ададҳои 6, 7, 8, 9-ро гӯед. Аз кадом ададҳо 10-ро ҳосил кардан мумкин аст?

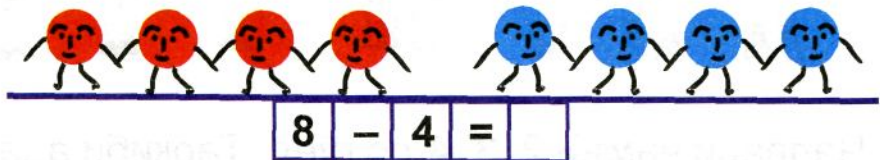
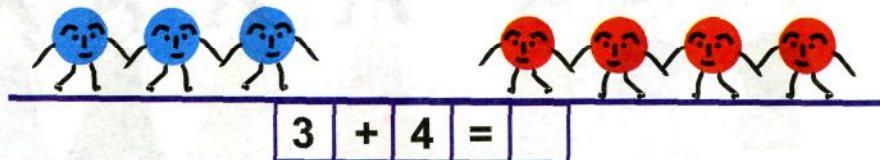
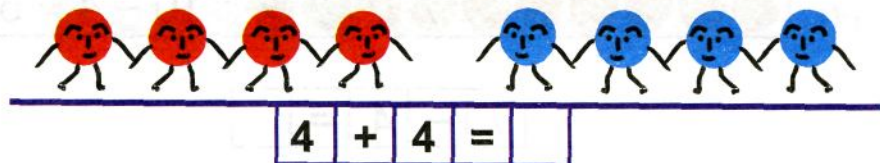
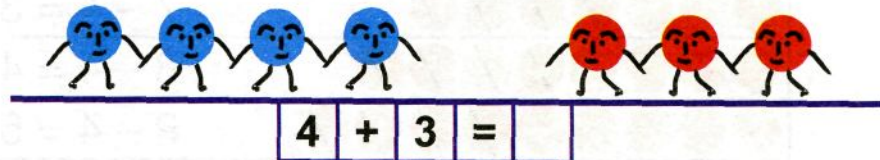
4. Аз хаткашак порчаи дарозиаш 8 см-ро нишон диҳед.

5.

$4 + 4$	$3 + 4$	$5 + 4$	$4 + 0$
$8 - 4$	$7 - 4$	$9 - 4$	$4 - 0$

1. Писарча ★ ★ ★ ★ ★ ситорача бурид. Ү
 боз ★ ★ ★ ★ ситорача бурид. Писарча
 ҳамагӣ чандто ситорача бурид?

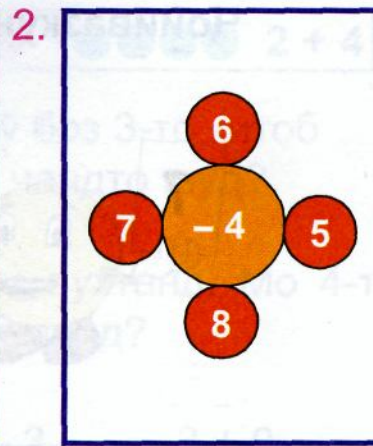
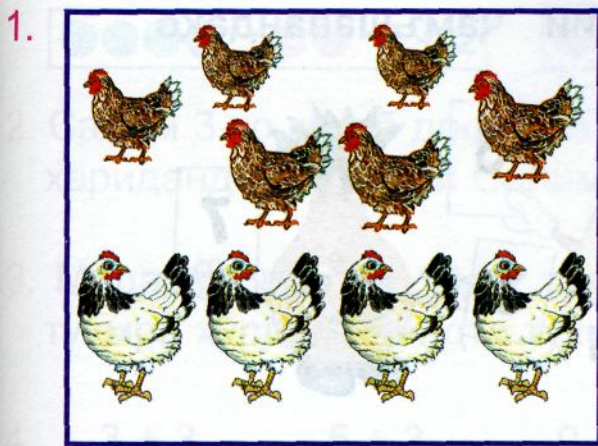
2.

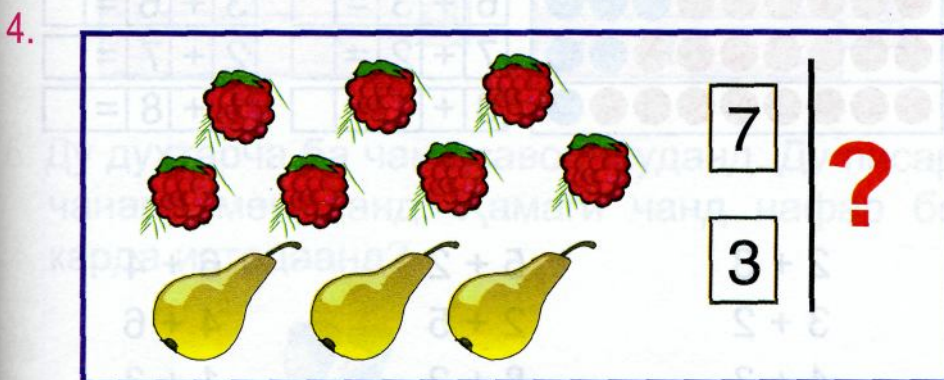
3. $0 + 7$ $3 + 3$ $6 + 4$ $7 + 3$ $4 + 2 + 2$
 $7 - 0$ $6 - 3$ $0 - 4$ $0 - 3$ $4 - 2 - 2$

4. Бозии «Ҷои ман дар кучо?»

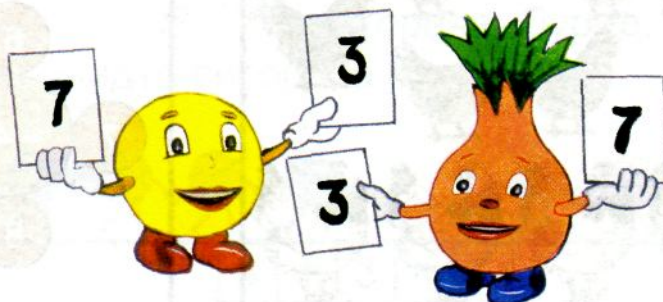
3. Қодир 5-то дафтари каток ва 3-то дафтари якраха дошт. Қодир ҳамагӣ чандто дафтар дошт?

- 5.
$4 + 3$	$5 + 1$	$6 - 2$	$2 + 4$
$6 + 3$	$8 - 1$	$8 + 2$	$6 - 4$
$5 + 3$	$4 - 1$	$7 - 2$	$9 - 4$
$7 + 3$	$9 + 1$	$10 - 2$	$5 + 4$

Ҷойивазкунии ҷамъшавандаҳо

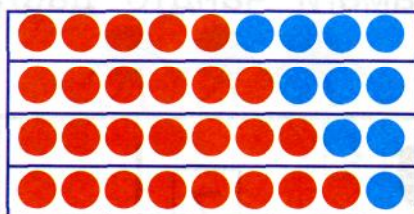
1.

$$7 + 3 = \square$$

$$3 + 7 = \square$$

2.

8 + 1 =	

4 + 5 =	
3 + 6 =	
2 + 7 =	
1 + 8 =	

3.

$2 + 3$

$5 + 2$

$6 + 4$

$3 + 2$

$2 + 5$

$4 + 6$

$4 + 3$

$8 + 2$

$1 + 3$

$3 + 4$

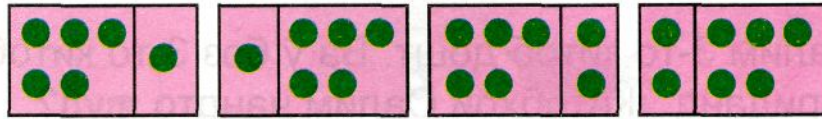
$2 + 8$

$3 + 1$

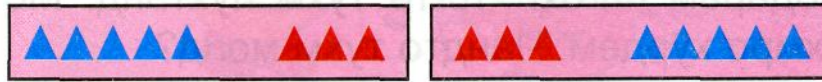
Аз ҷойивазкунии ҷамъшавандаҳо ҳосили ҷамъ тағйир намеёбад.

Ҷамъ ва тарҳи 5

1.

$5 + 1$ $6 - 5$ $1 + 5$ $5 + 2$ $7 - 5$ $2 + 5$

$5 + 3$ $8 - 5$ $3 + 5$

$5 + 4$ $9 - 5$ $4 + 5$

$5 + 5$ $10 - 5$

2. $1 + 5 = 6$ $4 + 5 = 9$ $6 - 5 = 1$ $9 - 5 = 4$
 $2 + 5 = 7$ $5 + 5 = 10$ $7 - 5 = 2$ $10 - 5 = 5$
 $3 + 5 = 8$ $8 - 5 = 3$

3. Гулбаҳор барои меҳмон дастархон ороста, аз ҷевон 5-то пиёла ва 3-то табақча гирифт. Ҷамағат чандто пиёлаю табақча гирифт?
4. Дар нондон 8-то нон буд. Зебо 4-то нонро барои меҳмон гирифт. Дар нондон чандто нон монд?

1. Дар рӯи парта 6 чӯбча гузored. 5 чӯбчаро гиред.
Дар рӯи парта чанд чӯбча боқӣ монд?
2. Дар боғ 5 бех ниҳоли себ месабзид. Тирамоҳ
боз ҳамон қадар ниҳоли себ шинонданд. Дар
боғ ҳамагӣ чанд бех ниҳоли себ шуд?

3.	$1 + 4$	$5 - 0$	$10 - 2$	$6 - 3$
	$3 + 4$	$8 - 0$	$7 + 2$	$8 - 3$
	$6 + 0$	$7 - 3$	$8 + 2$	$7 - 3$
	$5 + 4$	$10 - 1$	$9 - 2$	$10 - 3$

4. Аз рӯи расм оид ба ҷамъ ва тарҳ масъала
тартиб дода, ҳал кунед.

Ҷамъ ва тарҳи 6

1.

$1 + 6 = 7$		
		$7 - 6 = 1$
$2 + 6 = 8$		
		$8 - 6 = 2$
$3 + 6 = 9$		
		$9 - 6 = 3$
$4 + 6 = 10$		
		$10 - 6 = 4$

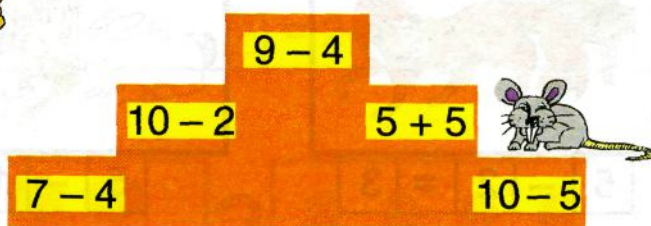
2. Бозии «Ададро ёбед!»

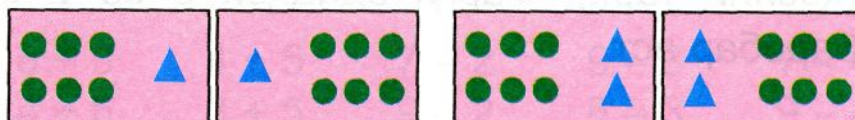
3. Барои мактаб аввал 2 болға, сонӣ боз ҳамагон қадар болға хариданд. Ҷамағӣ чанд болға хариданд?

1. Адади 8-ро аз кадом ададҳо ҳосил кардан мумкин аст?

2.

3. Ҳисоб кунед:

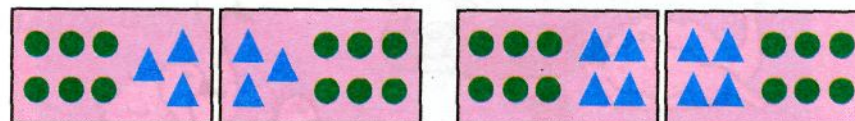
$6 + 1$

$1 + 6$

$6 + 2$

$2 + 6$

4.

$6 + 3$

$3 + 6$

$6 + 4$

$4 + 6$

$9 - 3$

$9 - 6$

$10 - 4$

$10 - 6$

5. Дар боғчаи мактаб 4 бех ниҳол месабзид. Тирамоҳ боз ҳамон қадар ниҳол шинонданд. Дар боғча ҳамагӣ чанд бех ниҳол шуд?

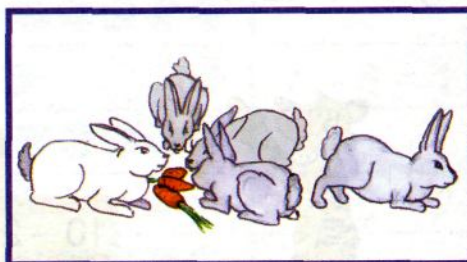
ТАРҲШАВАНДА. ТАРҲКУНАНДА. ФАРҚ

1.

$$5 - 2 = 3$$

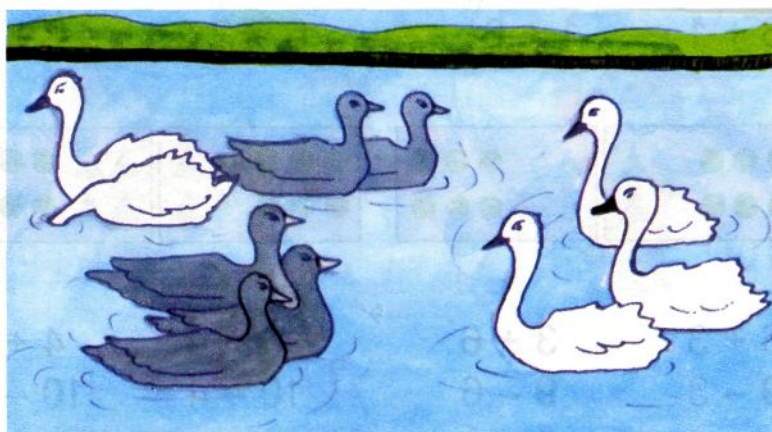
2.

$$5 - 1 = \square$$

5 - тарҳшаванда. 2 - тарҳқунанда. 3 - фарқ (ҳосили тарҳ). Фарқи ададҳои 5 ва 2 ба 3 баробар аст.

3. Аз рӯи расм масъала тартиб диҳед:

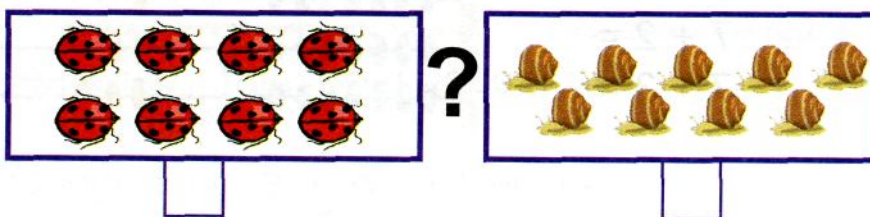
4. $5 + 5 =$ $2 + 3 =$ $3 + 3 =$ $5 + 3 =$

$10 - 5 =$ $5 - 3 =$ $6 - 3 =$ $8 - 3 =$

1.

$6 = 5 + \square$	$6 - \square = 5$	$7 = 6 + \square$
$6 = 1 + \square$	$6 - \square = 4$	$7 = 1 + \square$
$6 = 4 + \square$	$6 - \square = 3$	$7 = 5 + \square$
$6 = 2 + \square$	$6 - \square = 2$	$7 = 2 + \square$

2. Муқоиса кунед:

3.

$6 + 3$	$4 + 5$	$7 - 2$	$9 - 3$	$7 - 4$
$4 + 6$	$3 + 5$	$9 - 2$	$8 - 3$	$9 - 4$

4. Дар анбор 10-то тахта буд. Падарам аз 2-то тахта рафчаи китобмонӣ сохтанд. Дар анбор чандто тахта боқӣ монд?

5. Ҳамагӣ чандто?

6. Порчае кашед, ки дарозиаш 4 см бошад.

1. Номи ададҳоро дар амалҳои ҷамъ ва тарҳ номбар кунед.

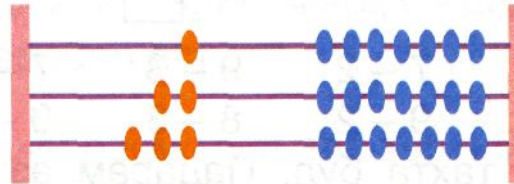
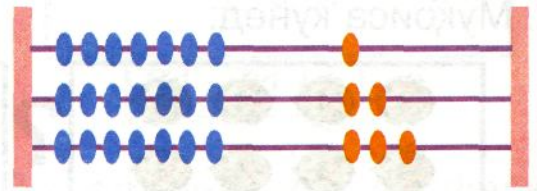
2. Ҷадвалҳои ҷамъи 3, 4, 5-ро гӯед.
Ҷадвалҳои тарҳи 3, 4, 5-ро гӯед.

3.

$$7 + 1 =$$

$$7 + 2 =$$

$$7 + 3 =$$

$$1 + 7 =$$

$$2 + 7 =$$

$$3 + 7 =$$

4.

$4 + 4 =$	$6 + 4 =$
$8 - 4 =$	$10 - 4 =$
$9 - 5 =$	$8 + 2 =$
$5 + 4 =$	$10 - 2 =$
$6 + 3 =$	$7 + 2 =$
$9 - 3 =$	$9 - 2 =$

5. 8 нафар духтарчаҳо бозӣ мекарданд. Боз як нафар духтарча ба бозӣ шарик шуд. Акнун чанд нафар духтарчаҳо бозӣ мекунанд?

1. Зафар , додараш 2-то камтар чўчаро парвариш мекарданд. Додари Зафар чандто чўча парвариш мекард?

2. $8 - 5 =$ $9 - 4 =$ $10 - 5 =$
 $8 = 5 + \square$ $9 = 5 + \square$ $10 = 5 + \square$

3.
Чен кунед. Кадомаш дарозтар?

4. Назира 8-сола, Комил 10-сола.
Комил аз Назира чанд сол калон аст?

5. $6 + 4$ $7 + 3$ $5 + 4$ $8 + 2$ $3 + 7$
 $10 - 6$ $10 - 3$ $9 - 5$ $10 - 2$ $10 - 7$

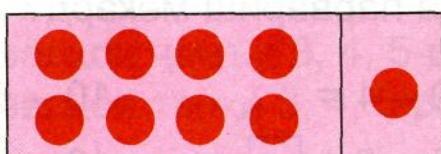
6. Ададҳои 5, 6, 7, 8-ро 1 воҳиди зиёд ва кам кунед.

7. Шуморед ва муқоиса кунед:

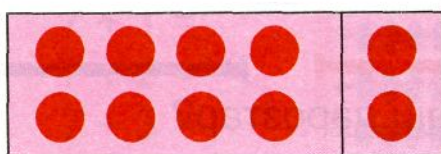

1. Адади 9-ро аз кадом ду адад ҳосил кардан мумкин аст?

2.

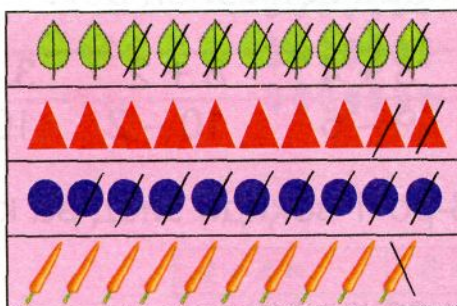

8	+	1	=	
1	+	8	=	

8	+	2	=	
2	+	8	=	

3.

10	-	8	=	
10	-	2	=	
10	-	9	=	
10	-	1	=	

4. Ба тарафи чап 5-то доирача ва ба тарафи рост 5-то доирача гузored. Ҳамагӣ чандто доирача гузоштед?

$1 + 8$	$4 + 4$	$5 + 1$	$6 - 3$	$6 + 2$
$9 - 4$	$8 - 4$	$6 + 3$	$9 - 3$	$8 - 2$
$8 - 3$	$3 + 3$	$9 - 1$	$9 - 5$	$10 - 2$

1. $9 + 1 = \square$

2.

3.

$$9 + 1 = 10$$

$$1 + 9 = 10$$

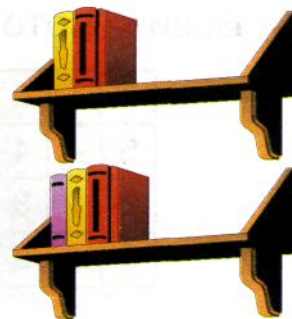
$$9 + \square = 10$$

4.

$$10 - 1 = \square$$

5. $6 + 1$ $7 + 2$ $7 - 2$ $8 + 1$ $5 + 2$
 $6 - 2$ $9 - 7$ $7 - 1$ $9 - 8$ $5 - 2$

6. Дар рафи якум ... китоб ҳаст.
 Дар рафи дуюм ... китоб ҳаст.
 Дар ду раф ҳамагӣ
 чандто китоб ҳаст?

1. Аз рӯи расм масъала тартиб дода, ҳал кунед:

$$10 - 1 = \square$$

$$4 + 5 = \square$$

2. Аз кадом ду адад адади 9-ро ҳосил кардан мумкин аст? Адади 6-ро чӣ? Адади 10-ро чӣ?

3. $0 + 4$

$10 - 1$

$10 - 5$

4.

$$1 + 2 + 2 + 2 + 2$$

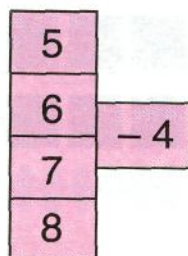
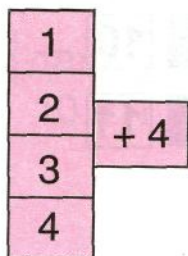
5. Бозии “Лото”:

7	+	3	=	
5	+	4	=	
6	+	3	=	
6	+	2	=	

10	-	5	=	
9	-	4	=	
9	-	3	=	
10	-	2	=	

1. Ҷавобашро нависед: 2. Бози «Ададро ёбед»:

3. Ададҳои 2, 1, 3-ро 5 воҳид зиёд кунед.
Ададҳои 10, 8, 7-ро 4 воҳид кам кунед.

4. $1 + 6$ $7 - 6$ $1 + 7$ $8 - 7$ $1 + 8$
 $2 + 6$ $8 - 6$ $2 + 7$ $9 - 7$ $2 + 8$
 $3 + 6$ $9 - 6$ $3 + 7$ $10 - 7$ $8 + 1$

Мисолҳои ҳар як сутунча аз кадом ҷиҳат шавқовар мебошанд?

5. Аз рӯи расм масъала тартиб диҳед:

ДАҲИИ ДУЮМ. АДАДҲОИ 11-20

1.

2. Ададҳоро аз 1 то 20 ва аз 20 то 1 шуморед.
Пеш аз 11 кадом адад меояд?

3. $6 + 3$ $5 + 4$ $0 - 6$ $6 + 4$ $10 - 3$ $4 + 4$
 $5 + 4$ $9 - 5$ $7 + 3$ $10 - 4$ $8 + 2$ $8 - 4$

4. $3 + 2 - 1$ $7 + 2 - 1$ $5 + 2 - 2$ $4 - 2 - 2$
 $9 + 1 - 2$ $8 + 2 - 1$ $7 + 3 - 3$ $5 - 3 - 2$

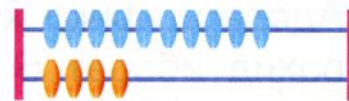
5.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

1.

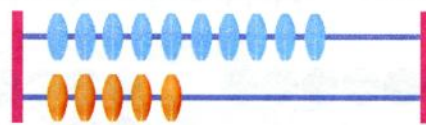

даҳӣ воҳид

даҳӣ воҳид

$10 = 1$ даҳӣ аст.

даҳӣ воҳид

2.

$10 + 5 = 15$

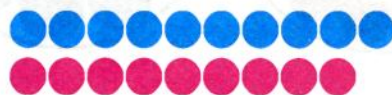
$10 + 6 = 16$

$10 + 7 = 17$

$10 + 8 = 18$

$10 + 9 = 19$

$10 + 10 = 20$

3. Дар рӯи миз ададҳои 13 ва 14-ро гузоред.
Дар адади 16 чанд даҳӣ ва чанд воҳид ҳаст?
4. Дар адади 17-чӣ? Дар адади 18-чӣ?

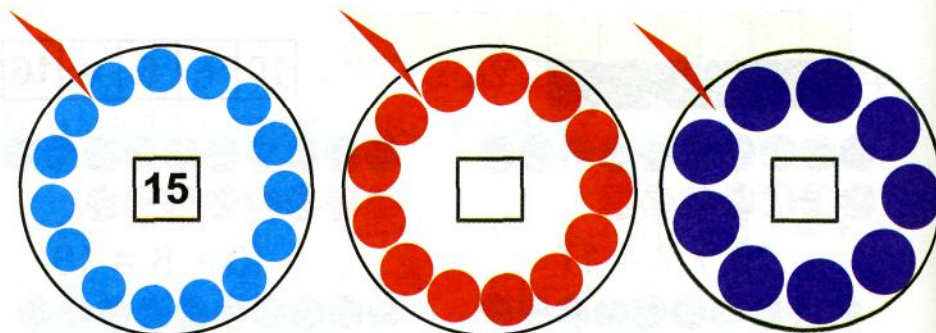
11	11																		
12	12																		

1. Ададери фикр кунед, ки он аз 1 даҳӣ ва 6 воҳид иборат бошад; аз 1 даҳӣ ва 9 воҳид иборат бошад; аз ду даҳӣ иборат бошад.

2. Ба катаки холӣ адади мувофиқ гузored.

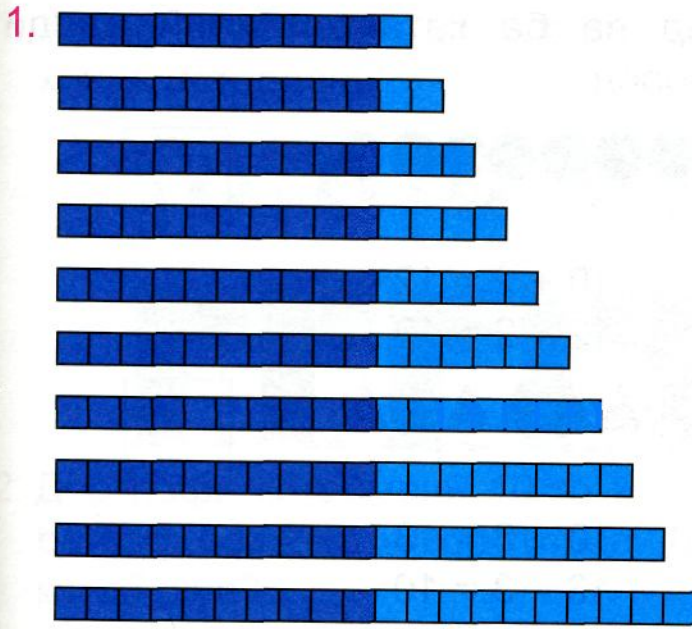
3. Доирачаҳоро ҳисоб кунед ва ба катаки холӣ адади мувофиқ гузored.

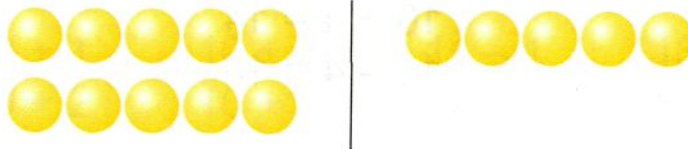
4. Хонед ва нависед: 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.

1 даҳӣ чанд воҳид дорад? Адади 11 чанд воҳид дорад?

5. $5 + 3 + 1$ $6 + 4 - 1$ $9 - 3 + 1$ $9 - 2 - 1$
 $6 - 3 + 2$ $8 - 4 + 2$ $7 - 3 + 4$ $7 + 2 + 1$

2. Дӯзанда 15-то тугма дошт. Ў 5-то тугмаро ба курта дӯхт. Чандто тугма боқӣ монд?

3.

Даҳӣ	Воҳид
1	4

1	3	5
10	13	15

4. Ин ададҳоро хонед: 10, 11, 12, 13, 14. Ҳар кадом рақам чиро ифода менамояд?

1. Ҳисоб кунед ва ба каталқои холи адади мувофиқ гузоред:

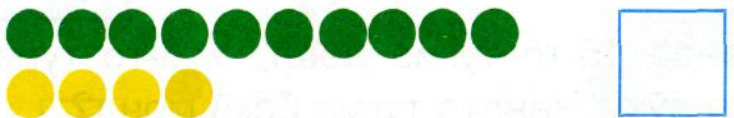
$$10 + 2 = 12$$

$$12 - 2 = 10$$

$$10 + 3 = 13$$

$$13 - 3 = 10$$

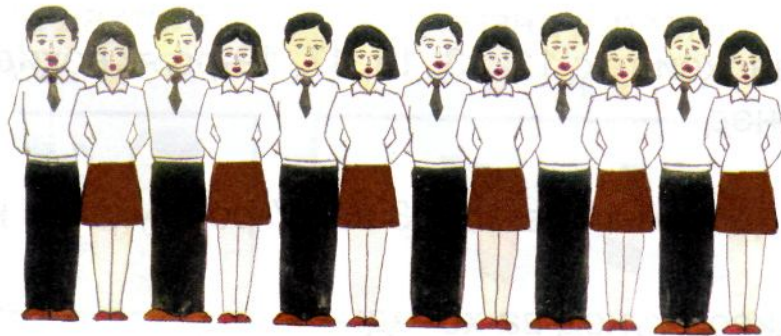

$$10 + 4 = 14$$

$$14 - 4 = 10$$

2. Адади 15 аз кадом ду адад ҳосил мешавад? Адади 14-чӣ?
3. Ададҳоро аз 10 то 20 ду воҳидӣ зиёд кунед. Ададҳоро аз 10 то 20 ду воҳидӣ кам кунед.
4. Адади 12 пас аз кадом адад меояд? Адади 14-чӣ? Адади 18-чӣ?

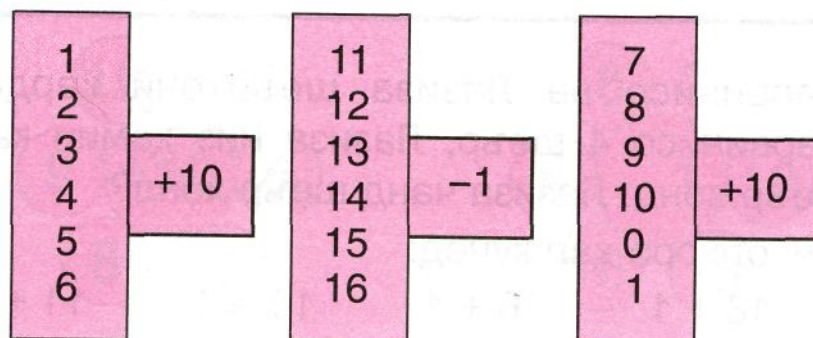
1. Ҳисоб кунед. Чанд духтар ва чанд писар суруд хонда истодаанд?

2. Дар рафи китобмонӣ 10-то китоб буд. Мунира ба раф боз 2-то китоб гузошт. Дар раф чандто китоб шуд?
3. Дар рӯи миз 12-то зоча буд. Фотима аз рӯи миз 2-то зочаро гирифт. Дар рӯи миз чандто зоча монд?

4. $10 + 1$ $10 + 3$ $11 - 1$ $13 - 3$
 $10 + 2$ $10 + 4$ $12 - 2$ $14 - 4$

5. Ҳисоб кунед ва ҷавобашро нависед:

1. Ададҳои ҷуфт: 2, 4, 6, 8, 10-ро ду воҳидӣ зиёд кунед.

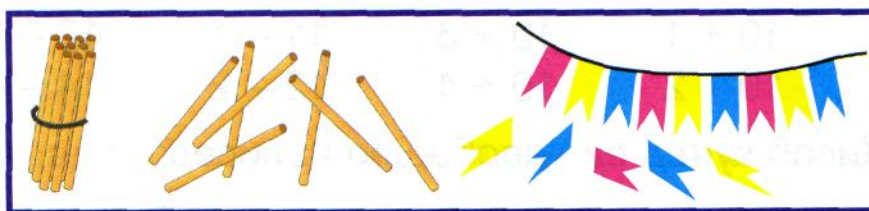
2. Ададҳои тоқ: 11, 13, 15, 17, 19-ро як воҳидӣ кам кунед.

3. Ададҳои 14 ва 15, 18 ва 17-ро муқоиса кунед.

4. Ҳисоб кунед ва хонед:

$5 + 3$	$8 - 5$	$4 + 4$	$8 - 4$
$5 + 4$	$9 - 5$	$5 + 5$	$10 - 5$
$6 + 3$	$9 - 6$	$3 + 3$	$6 - 3$
$6 + 4$	$10 - 6$	$2 + 2$	$4 - 2$

5. Аз рӯи расм масъалаҳо тартиб диҳед ва ҳал кунед.

6. Сарвинисо ва Лазиза шеърхонӣ карданд. Сарвинисо 4 шеър, Лазиза низ ҳамин қадар шеър хонд. Лазиза чанд шеър хонд?

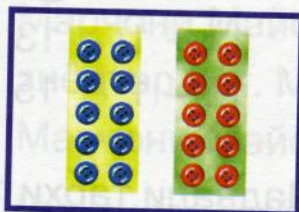
7. Мисолҳоро ҳал кунед:

$18 + 1$	$16 + 1$	$10 + 1$	$11 + 1$
----------	----------	----------	----------

1. Ададҳои якрақама ва дурақамаро нависед:

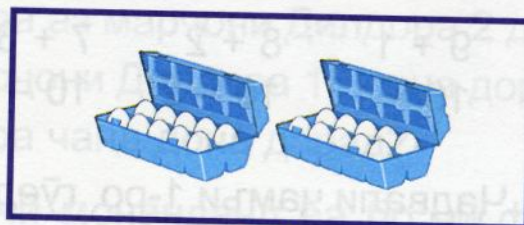
1	17	5	8	13	14	16	19	7	20	6
---	----	---	---	----	----	----	----	---	----	---

2. Чанд даҳтоғи тугма ҳаст?

$$10 + 10 = \square$$

Чанд даҳтоғи тухм ҳаст?

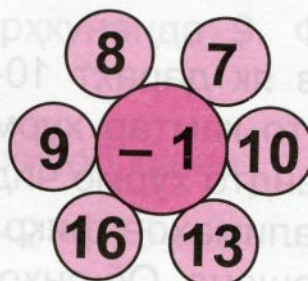
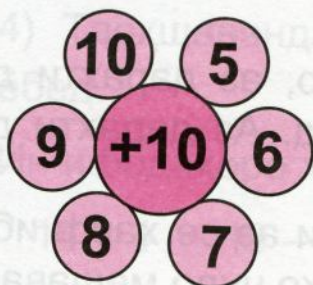

$$10 + \square = 20$$

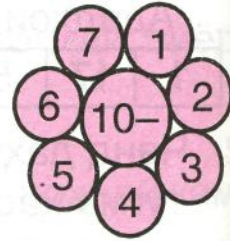
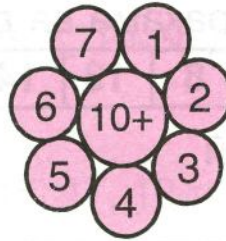
3. Аз рӯи расм оид ба амали тарҳ ва ҷамъ масъала тартиб дода, ҳал кунед:

4.

1. Ҷавобашро нависед:

2. $9 + 1$ $8 + 2$ $7 + 3$ $11 + 1$ $13 + 2$
 $10 - 1$ $10 - 2$ $10 - 3$ $12 - 1$ $15 - 2$

3. Ҷадвали ҷамъи 1-ро гӯед. Ҷадвали тарҳи 1-ро гӯед. Ҷадвали ҷамъ ва тарҳи 2-ро гӯед.

4. 1) Ададҳоро ба 3 воҳид зиёд кунед:
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

2) Ададҳоро ба 3 воҳид кам кунед:
3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14.

5. Ададҳо нависед, ки аз 5 як воҳид зиёд бошад. Ададҳо нависед, ки аз 10 як воҳид кам бошад.

6. Аз як дарахт 10-то хурмо, аз дарахти дигар 4-то камтар хурмо чиданд. Аз дарахти дигар чандто хурмо чиданд?

7. Калимаҳое фикр кунед, ки аз се ҳарф иборат бошанд. Оё онҳо ба ҳиҷоҳо ҷудо мешаванд?

1. Ифода нависед: се ҷамъи чор; ҷамъшавандаи якум се, ҷамъшавандаи дуюм чор; адади серо чор воҳид зиёд кунед; ҳосили ҷамъи ададҳои се ва чор.

2. Марҷони Майсара аз марҷони Дилдора 2 дона зиёдтар аст. Марҷони Дилдора 18 дона дорад. Марҷони Майсара чанд дона дорад?

3. Ин мисолҳо бо ҷӣ монанданд ва бо ҷӣ фарқ мекунанд?

$$8 + 2 \quad 6 + 3 \quad 9 + 0 \quad 12 + 4 \quad 15 + 5$$

$$2 + 8 \quad 3 + 6 \quad 0 + 0 \quad 4 + 12 \quad 5 + 15$$

4. Доир ба ҷамъ ва тарҳ дутоӣ мисол гӯед.

5. 1) Адади 10-ро аз кадом ададҳо ҳосил карда метавонем?

2) Суммаи кадом ду адад ба 10 баробар аст?

3) Ҷамъшавандаҳо 17 ва 1. Суммаро ҳисоб кунед.

4) Тарҳшаванда 10, тарҳкунанда 9. Фарқро ёбед.

6. Ин ифодаҳоро хонед ва ҳисоб кунед:

$$14 - 4 \quad 19 - 1 \quad 12 - 2 \quad 15 - 1$$

ҶАМЪ ВА ТАРҲ ДАР ДОИРАИ 10

1. Аз даҳӣ нагузашта ҷамъ ва тарҳ кардан.

$$4 + 5 \quad 8 + 2 \quad 10 - 3 \quad 9 - 4$$

2. Аз рӯи намуна мисолҳо тартиб дода, онҳоро ҳал кунед:

$$8 + 2 = 10 \quad 6 + 2 = \quad 5 + 1 = \quad 4 + 2 =$$

$$2 + 8 = 10 \quad \cdot \cdot \cdot \quad \cdot \cdot \cdot \quad \cdot \cdot \cdot$$

$$10 - 2 = 8 \quad \cdot \cdot \cdot \quad \cdot \cdot \cdot \quad \cdot \cdot \cdot$$

$$10 - 8 = 2 \quad \cdot \cdot \cdot \quad \cdot \cdot \cdot \quad \cdot \cdot \cdot$$

3. Катакҳои холиро пур кунед ва дар хотир нигоҳ доред:

$$2 + 2 = \square$$

$$3 + 2 = \square$$

$$4 + 2 = \square \quad 3 + 3 = \square$$

$$5 + 2 = \square \quad 4 + 3 = \square$$

$$6 + 2 = \square \quad 5 + 3 = \square \quad 4 + 4 = \square$$

$$7 + 2 = \square \quad 6 + 3 = \square \quad 5 + 4 = \square$$

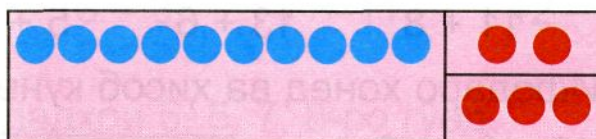
$$8 + 2 = \square \quad 7 + 3 = \square \quad 6 + 4 = \square \quad 5 + 5 = \square$$

4. Дилафрӯз 6-сола, бародараш аз вай 2 сол калонтар аст. Бародар чандсола аст?
5. Модар 10 пиёла биринҷ, духтар 4 пиёла камтар биринҷ тоза кард. Духтар чанд пиёла биринҷ тоза кард?

Чамъи ададҳои дурақама бо ададҳои якрақама

1. Ифодаро хонед ва ҳисоб кунед:

$$\begin{array}{r} 12 + 3 = 15 \\ 2 + 3 = 5 \\ 10 + 5 = 15 \end{array}$$

Тарзи ҳисоббарорӣ. Воҳид (2)-ро ба воҳид (3) чамъ намуда, натиҷа (5)-ро ба даҳӣ (10) чамъ кардем, ки 15 ҳосил шуд.

2. $14 + 2$ $11 + 15$ $17 + 2$ $16 + 3$ $3 + 13$
 $13 + 4$ $12 + 7$ $18 + 1$ $15 + 4$ $6 + 12$

3. Матнро хонед ва ифодаҳо нависед:

Адади 12-ро 6 воҳид зиёд кунед. Суммаи ададҳои 7 ва 11-ро ёбед.

4. Тезгӯяк: Дар девор якто тоқча,

Дар тоқча чорто мехча.

5. Як дафтар 12 варақ, дафтари дигар 6 варақ зиёдтар дорад. Дафтари дигар чанд варақ дорад?

Аз ададҳои дурақама тарҳ кардани адади якрақама

1. Ифодаҳоро хонед ва тарзи ҳисоббарори ро баён кунед:

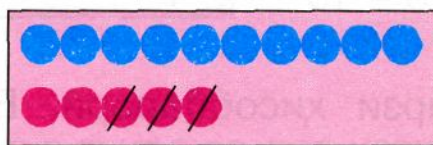
$$11 + 8 \quad 13 + 6 \quad 5 + 12 \quad 3 + 14$$

2. Ифодаро хонед ва ҳисоб кунед:

$$15 - 3 = 12$$

$$5 - 3 = 2$$

$$10 + 2 = 12$$

Тарзи ҳисоббарорӣ. Аз воҳид (5) воҳид (3)-ро тарҳ карда, натиҷа (2)-ро ба 10 ҷамъ кардем, ки 12 ҳосил шуд.

3. $12 - 2$ $14 - 4$ $15 - 4$ $17 - 7$ $8 + 11$
 $11 - 1$ $16 - 6$ $15 - 5$ $18 - 3$ $5 + 13$

4. 1) Ададҳо нависед, ки аз 4 ба 10 воҳид зиёд бошад, ададҳо нависед, ки аз 15 як воҳид кам бошад.
2) Сето адади якрақамаи тоқ ва ҷуфт нависед.

5. «Наврӯз» кадом рӯз аст? Таътили баҳорӣ чанд рӯз давом мекунад?

Машқҳои мустақамкунӣ

1. Бозии «Кӣ зудтар?». Ҷавобашро нависед:

$$\begin{array}{cccc} 15 + 4 & 18 - 1 & 13 + 6 & 19 - 1 \\ 4 + 2 & 18 - 3 & 7 + 11 & 12 - 2 \end{array}$$

2. 1) Таркиби ададҳои 5, 6, 7, 8-ро гуед.
2) Ҷадвалҳои ҷамъи 2, 3, 4-ро гуед.
3) Боз кадом ҷадвалҳои ҷамъро медонед?
4) Ин ададҳо чанд даҳӣ ва чанд воҳид доранд?
11, 12, 13, 14, 18, 19, 20.

3. Илҳом 14 дона хурмо, Қамар 4 дона зиёдтар хурмо чинда, ба табақ гузоштанд. Қамар чанд дона хурмо чинд?

4. Илҳом 14 дона хурмо, Қамар 4 дона камтар хурмо чинда, ба табақ гузоштанд. Қамар чанд дона хурмо чинд?

5. Ҷуфти ифодаҳоро хонед ва муқоиса кунед. Онҳо чӣ монандӣ ва чӣ фарқ доранд?

$$\begin{array}{cccc} 8 + 1 & 10 - 2 & 11 + 1 & 15 - 4 \\ 8 + 2 & 10 - 3 & 12 + 1 & 16 - 4 \end{array}$$

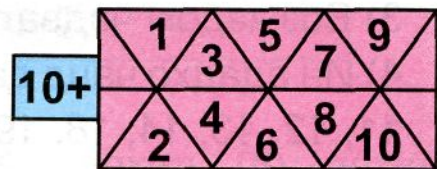
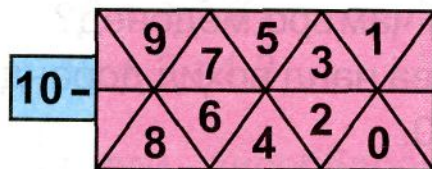
1. Тарзи ҳисоббарорино шарҳ дода, ҷавобашро нависед:

$$17 - 4 \quad 14 + 5 \quad 16 - 6 \quad 19 - 5 \quad 6 + 4 \quad 8 + 2$$

$$18 - 5 \quad 6 + 11 \quad 17 - 7 \quad 11 - 1 \quad 10 - 4 \quad 9 - 2$$

2. Барои хӯроки харгӯшҳо Малика 6-то, Умед 2-то зиёдтар сабзӣ овард. Умед чандто сабзӣ овард?

3. Бозии «Хомӯшона». Ҷавобашро нависед:

4. Ифодаҳоро хонед: $8 + 2$, $8 - 2$, $14 + 1$, $15 - 6$.
5. Порчае кашед, ки дарозиаш 8 см бошад.
6. Аз рӯи намуна ҷадвали ҷамъи 3-ро давом диҳед:

$$1 + 3 = 4$$

$$2 + 3 = 5$$

7. Аз рӯи намуна ҷадвали тарҳи 3-ро давом диҳед:

$$4 - 3 = 1$$

$$5 - 3 = 2$$

1. Ч^аД^{валх}.ои чамъи 1, 2, 3, 4, 5-ро гүед.
2. Таркиби ададхри 3, 4, 5-ро гүед.
3. Ифодаро хонед ва хисоб кунед:

$$\begin{array}{l}
 9 + \cancel{2} = 11 \quad \text{е ки} \quad \underline{9 + 2 = 11} \\
 9 + 1 + 1 \quad \quad \quad 9 + 1 = 10 \\
 \quad \quad \quad \quad \quad \quad 10 + 1 = 11
 \end{array}$$

Тарзи х,исоббарори. Ифодаи $9+2$ чунин хонда мешавад: 9 чамъи 2; 9-ро ба 2 вохид зиёд кардан; хрсили чэмъи ададхри 9 ва 2; 9 ва 2 - чамъшавандахр. Дар хисоббарорй Чамъшавандаи дуюмро ба таркиби ададхр иваз намуда, аввал 9-ро ба дахй меорем, яъне ба 9 якро чамъ мекунем, сипае ба 10 якро ч^{амъ} мекунем, 11 хрсил мешавад. Чавоби ифода (11) аз дахй гузашт. Бинобар ин, онро аз дахй гузашта, чамъ кардан меномем. Кадом тарзи хисоббарорй осон бошад, хамон тарзро истифода баред.

4.

$8 + 3$	$7 + 4$	$6 + 5$
$8 + 2 + 1$	$7 + 3 + 1$	$6 + 4 + 1$
$8 + 3 = 11$	$7 + 4$	$6 + 5$
$8 + 2 =$	$\cdot \cdot \cdot$	$\cdot \cdot \cdot$
$10 + 1$	$\cdot \cdot \cdot$	$\cdot \cdot \cdot$

1.

$9 + 3 = 12$	$8 + 4$	$7 + 5$	$6 + 6 =$
$9 + 1 + 2$	$8 + 2 + 2$	$7 + 3 + 2$	$6 + 4 + 2$
$9 + 1$	$8 + 2$	$7 + 3$	$6 + 4$

2. $9 + 1 + 2$ $8 + 2 + 2$ $7 + 3 + 2$ $6 + 4 + 2$
3. Мисолҳое тартиб диҳед, ки ҷавобашон 5, 7, 11, 12 бошад.
4. Ададҳои 15, 19, 13, 11, 12 чанд даҳӣ ва чанд воҳид доранд?

Д а р в а қ т и х о л ӣ.

Шаҳоб аз се чӯбча чунин рақам ва ҳарфҳоро сохт:

чӯбчаҳо

рақамҳо

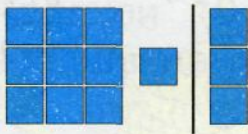
ҳарфҳо

Шумо чиҳо сохта метавонед?

1.

$$9 + 4 = 13$$

$$9 + 1 + 3$$

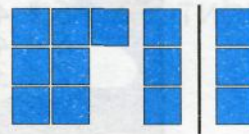
$$8 + 5 =$$

$$8 + 2 + 3$$

$$7 + 6 =$$

$$7 + 3 + 3$$

2.

$$9 + 2$$

$$8 + 3$$

$$7 + 4$$

$$6 + 5$$

$$9 + 3$$

$$8 + 4$$

$$7 + 5$$

$$6 + 6$$

3.

Ҳисоб кунед:

$$10 + 8$$

$$12 + 4$$

$$8 + 10$$

$$9 + 6$$

$$11 + 8$$

$$13 + 6$$

$$14 + 2$$

$$15 + 4$$

4.

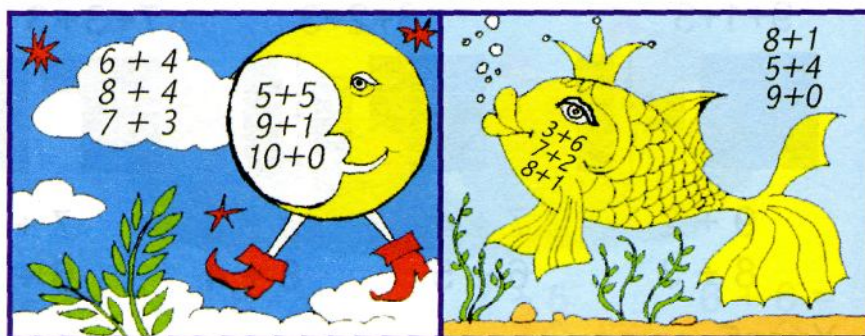
Азиз аз як шох 9-то ва аз шохи дигар 3-то зиёдтар анор канд. Азиз аз шохи дуюм чандто анор канд?

1. Мисолҳоро мушоҳида кунед, онҳо бо чӣ монанд ва бо чӣ фарқ мекунанд?

$$\begin{array}{ccccc} 8 + 2 & 6 + 3 & 9 + 0 & 12 + 4 & 15 + 5 \\ 2 + 8 & 3 + 6 & 0 + 9 & 4 + 12 & 5 + 15 \end{array}$$

2. $8 - 4$ $9 - 2$ $8 - 4$ $10 - 5$ $9 - 6$
 $7 - 4$ $6 - 5$ $7 - 4$ $10 - 6$ $9 - 7$

3. Кӣ зудтар ҳисоб мекунад?

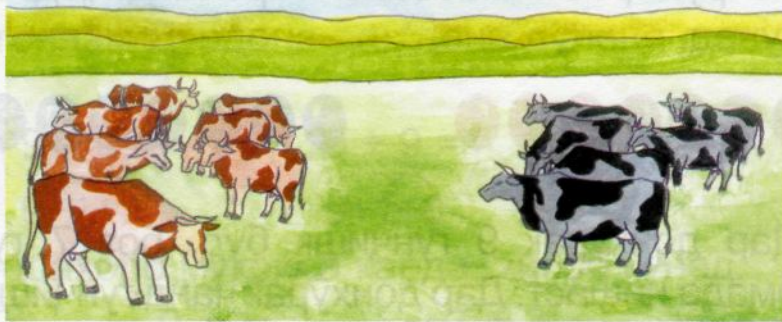

4. $9 + 4$ $9 + 3$ $6 + 6$
 $8 + 5$ $8 + 4$ $9 + 2$
 $7 + 6$ $7 + 5$ $8 + 3$

1. $9 + 5 = 14$ $8 + 6$ $7 + 7$
 $9 + 1 + 4$ $8 + 2 + 4$ $7 + 3 + 4$

2. $9 + 1 + 1$ $8 + 2 + 2$ $9 + 3 + 1$
 $9 + 1 + 2$ $9 + 2 + 1$ $9 + 1 + 3$
 $9 + 1 + 3$ $9 + 3 + 1$ $9 + 4 + 1$

3. Дар чарогоҳ 7 гов мечарид. Ба назди говҳо боз 6 гови дигар омад. Говҳо ҳамагӣ чандто шуданд?

4. Ададҳои 19, 16, 17, 13, 20-ро бо тартиби зиёдшавиашон нависед.

5. Кӣ зудтар?

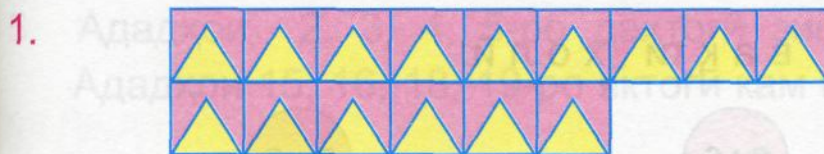
10
4

14
9

12
9 4

11
11

13
9

$$9 + 6 = 15$$

$$9 + 1 + 5$$

$$8 + 7$$

$$8 + 2 + 5$$

$$9 + 7$$

$$9 + 1 + 6$$

$$8 + 8 =$$

$$8 + 2 + 6$$

2.

$6 + 6$	$7 + 7$	$7 + 5$	$8 + 8$	$8 + 6$
$6 + 5$	$7 + 6$	$7 + 4$	$8 + 7$	$8 + 5$

3. Аз рӯи расм масъала тартиб диҳед ва ҳал кунед.

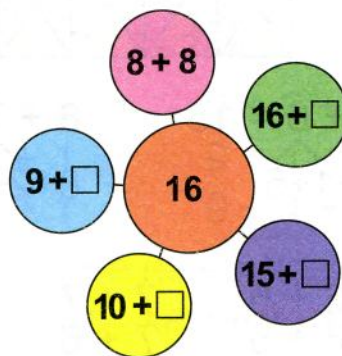
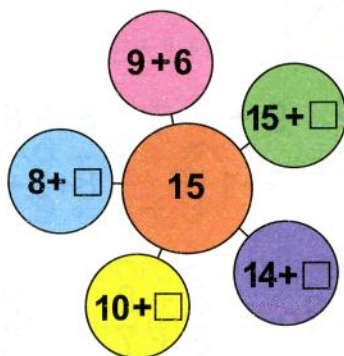

4. Дар донхӯрак 9 гунчишк буд, боз 7 гунчишк омада нишаст. Дар донхӯрак чанд гунчишк шуд?

5. Масъала тартиб диҳед.

6. Дар вақти холӣ:

Тезгӯяк:

Дугонаам Дурдона даҳ дона дӯлона дод.

1. $9 + 8 =$ $9 + 9 =$ $8 + 8 =$
 $9 + 1 + 7$ $9 + 1 + 8$

2. Ифодаҳоро муқоиса карда, ҳисоб кунед:

$8 + 2$ $9 + 1$ $7 + 3$ $6 + 4$
 $8 + 4$ $9 + 2$ $7 + 4$ $6 + 5$

3. 10 моҳӣ буд. 8 моҳиро бирён карданд. Чанд моҳӣ боқӣ монд?

4. Масъалае тартиб диҳед, ки дар он ба адади 10 чамъ кардани адади 6 лозим бошад.

5. Ададҳои 2, 3, 4, 5-ро даҳтоғӣ зиёд кунед. Ададҳои 15, 16, 18, 19-ро яктоғӣ кам кунед.

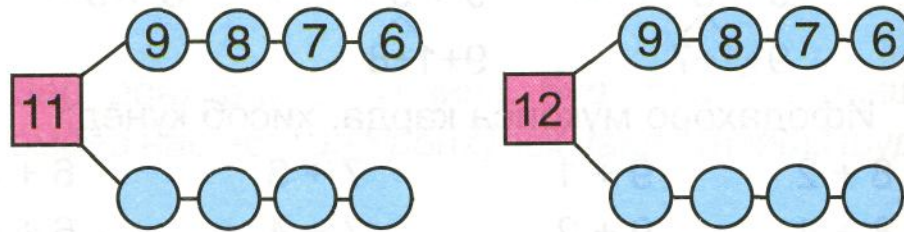
6. Аз рӯи расм масъала тартиб диҳед.

Машқҳои мустақамкунӣ

1. Мисолҳое гӯед, ки ҷавобашон 10 бошад.

2.

Доирачаҳои холиро пур кунед, таркиби ададҳои 11 ва 12 ҳосил мешавад. Онҳоро дар хотир нигоҳ доред.

3. 1) Дар ин ифодаҳо номи ададҳоро гуфта, тарзи ҳисоббарориро шарҳ диҳед:

$$8 + 3$$

$$9 + 2$$

$$7 + 4$$

$$6 + 5$$

$$8 + 4$$

$$9 + 3$$

$$7 + 5$$

$$6 + 6$$

2) Ҷуфти мисолҳои ҳар як сутун чӣ монандӣ ва чӣ фарқ доранд?

3) Оё аз ҷавоби ифодаи якум истифода бурда, ҷавоби ифодаи дуюмро навиштан мумкин аст?

4. Нодира 6-то лола, Самар 5-то зиёдтар лола чинд. Самар чандто лола чинд?

5. Ҳисоб кунед:

$$16 + 2 + 1 \quad 14 - 2 - 2 \quad 17 + 1 + 2 \quad 12 - 2 \quad 8 + 2$$

$$16 + 3 + 1 \quad 14 - 3 - 1 \quad 17 + 1 - 1 \quad 13 - 3 \quad 7 + 3$$

1. Ҳисоб кунед:

$$\square + 8 = 9$$

$$9 - \square = 8$$

$$6 + \square = 9$$

$$9 - \square = 6$$

$$\square + 5 = 9$$

$$9 - \square = 7$$

2. 1) Ададҳоро бо тартиби зиёдшавиашон нависед ва хонед: 5, 3, 7, 9, 10, 2, 12, 11.

2) Ифода нависед:

– ҳосили ҷамъи ададҳои 7 ва 2;

– фарқи ададҳои 7 ва 2;

– ҳосили ҷамъи ададҳои 9 ва 3;

– адади 9-ро ба 3 воҳид зиёд кунед.

3. $10 + 2 \quad 9 + 3 \quad 8 + 3 \quad 4 + 5 \quad 8 + 4 \quad 7 - 5$

$$12 - 2 \quad 12 - 3 \quad 11 - 3 \quad 12 - 5 \quad 12 - 4 \quad 7 + 5$$

4. Ду гурӯҳ арғунчакбозӣ карданд. Гурӯҳи якум 10 хол, гурӯҳи дуюм 2 хол кам гирифт. Гурӯҳи дуюм чанд хол гирифт?

1. Таркиби ададҳои 4, 5, 6-ро ба хотир оред.

2. Суммаи ададҳои 9 ва 3 чанд мешавад?
Чӣ хел ҳисоб кардед, ки 12 ҳосил шуд?

3. Дар рӯи миз аз тарафи чап 9 чӯбча ва аз рост 4 чӯбча гузоред. Барои 1 даҳӣ ҳосил кардан ба 9 чӯбча чанд чӯбча илова кардан лозим аст. Чанд чӯбча ҳосил шуд? Фаҳмонед, ки ба 9 чӣ тавр 4-ро ҷамъ кардед?

4. Дар ифода номи ададҳоро гӯед ва тарзи ҳисоббарориро фаҳмонед:

$$8 + 6 \quad 7 + 6 \quad 5 + 8 \quad 6 + 7$$

1. Кӣ зудтар? Оид ба ҷамъ ва тарҳ 3-тогӣ мисол нависед, ки ҷавобашон 10 бошад.

2. $4 + 4$ $6 + 3$ $7 + 2$ $8 + 2$ $9 + 2$ $8 + 4$
 $8 - 4$ $9 - 3$ $9 - 2$ $10 - 2$ $8 + 3$ $7 + 5$

3. Дар як куртаи чакангул 8-то гули калон, 3-то зиёдтар гули хурд дӯхтанд. Дар курта чандто гули хурд дӯхтанд?

4. Дилдора 10-то себ, Абдуғанӣ 4-то камтар себ чинд. Абдуғанӣ чандто себ чинд?

5. $3 + 3 =$ $7 + 1 =$ $12 - 2 =$ $15 - 5 =$
 $5 - 1 =$ $9 - 1 =$ $9 + 1 =$ $5 + 5 =$

1. Таркиби ададҳои 7, 8-ро ба хотир оред.
2. Дар рӯи миз аз чап 8-то доирачаи сурх ва аз рост 4-то доирачаи кабуд гузоред.
8-то доирачаи сурхро чӣ тавр то 10-то доирача пурра карда метавонем? Ба 8-то доирачаи сурх чандто доирачаи кабуд илова карда мешавад?

3. Дар ифодаҳои номи ададҳоро ҷӯед ва тарзи ҳисоббарориро фаҳмонед:

$$9 + 7 \quad 9 + 5 \quad 9 + 6 \quad 4 + 9 \quad 5 + 8$$

4. $3 + 3 \quad 9 + 3 \quad 6 + 5 \quad 7 + 5 \quad 9 - 9 \quad 8 - 5$
 $7 + 4 \quad 8 + 4 \quad 5 + 6 \quad 6 + 6 \quad 9 - 8 \quad 7 - 5$

1. $7 + 4 \quad 9 + 2 \quad 12 - 2 - 2$
 $9 + 4 \quad 8 + 3 \quad 14 - 4 - 2$
 $8 + 5 \quad 8 + 4 \quad 16 - 6 - 1$
 $7 + 6 \quad 7 + 5 \quad 15 - 5 - 5$

2. Ифодаро навишта, ҳисоб кунед: фарқи ададҳои шаш ва се; суммаи ададҳои нӯҳ ва чор; фарқи ададҳои даҳ ва се.
3. Масъалаи шавқовар. Дар рӯи миз 4 пиёла дӯлона буд. Малика як пиёла дӯлоноро хӯрд. Дар рӯи миз чанд пиёла монд?

1. Таркиби ададҳои 9 ва 10-ро ба хотир оред.

2. Дар рӯи парта 9-то ва 5-то чӯбча гузored. Ба 9-то чӯбча 5-то чӯбчаро чӣ тавр қамъ мекунем?

3. Ифодаҳоро хонед ва ҷавобашонро нависед:

$$6 + 6 \quad 7 + 4 \quad 8 + 5 \quad 15 + 3 - 8 \quad 14 - 4$$

$$7 + 6 \quad 8 + 3 \quad 9 + 4 \quad 16 - 6 + 6 \quad 10 - 6$$

4. $16 + 1$ $19 + 1$ $12 + 1$ $14 + 1$

$$18 + 1 \quad 17 + 1 \quad 13 + 1 \quad 15 + 1$$

5. Ададҳои 3, 2, 4, 7-ро даҳтогӣ зиёд кунед.
Ададҳои 18, 19, 12-ро яктогӣ кам кунед.

1. Ин ададҳоро хонед: 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18.
Онҳо чанд даҳӣ доранд? Онҳо чанд воҳид доранд?

2. Ҳозир кадом моҳ аст? Имрӯз кадом рӯз аст?
Рӯзҳои ҳафтара номбар кунед.

3. Хонед ва ҳисоб кунед:

$$8 + 6 \quad 9 + 2 \quad 9 + 3 \quad 14 - 4 \quad 7 + 3$$

$$9 + 5 \quad 8 + 3 \quad 8 + 4 \quad 15 - 4 \quad 8 + 2$$

$$7 + 7 \quad 7 + 4 \quad 7 + 5 \quad 16 - 4 \quad 9 + 1$$

1. Мисолҳоро нависед, ки ҷавобашон 5 ва 6 бошад:

$$\begin{array}{ccccc} 4 + 4 & 3 + 2 & 8 - 4 & 4 + 2 & 10 - 4 \\ 4 + 1 & 9 - 4 & 7 - 2 & 8 - 2 & 3 + 3 \\ 7 + 2 & 6 - 1 & 5 + 3 & 7 - 1 & 5 - 1 \end{array}$$

2. Порчаҳоро чен кунед. Кадомаш кӯтоҳтар аст?

3. $11 + 4$ $12 + 3$ $18 - 1$ $19 + 1$ $18 - 8$
 $15 + 5$ $15 - 2$ $18 + 1$ $19 - 9$ $10 + 8$

4. Адади хурдтарин ва калонтарини якрақамаро номбар кунед.

5. Бо рақамҳо нависед: ёздаҳ, чордаҳ, ҳабдаҳ, ҳаждаҳ, бист.

1. Таркиби ададҳои 9 ва 8-ро ба хотир оред.

2. Хонед ва ҳисоб кунед:

$$9 + 7 = 16 \quad 8 + 8 \quad 9 + 9 \quad 7 + 7$$

3. $9 + 6$ $8 + 6$ $15 + 1 - 1$ $10 + 6$ $17 - 7$
 $9 + 4$ $7 + 7$ $17 + 2 - 2$ $10 - 6$ $18 - 8$
 $9 + 5$ $8 + 5$ $18 + 1 - 9$ $10 + 7$ $19 - 9$

4. Номи рӯзҳои ҳафтара номбар кунед. Пас аз якшанбе кадом рӯз меояд? Пеш аз шанбе-чӣ? Як ҳафтаю 4 рӯз чанд рӯз мешавад? Чӣ тавр ҳисоб кардед?

5. Мисолҳоеро нависед, ки ҷавобашон 7 ва 8 бошад:

$$\begin{array}{cccccc} 8 - 1 & 4 + 3 & 9 - 2 & 9 - 4 & 10 - 1 - 1 \\ 9 - 3 & 8 - 2 & 5 + 2 & 10 - 3 & 12 - 2 - 2 \end{array}$$

1. Барои хӯроки харгӯшҳо Комил 4 даста, Раҳим 2 даста зиёдтар алаф овард. Раҳим чанд даста алаф овард?

2. Ададҳои 7, 8, 9-ро ба 3 воҳид зиёд кунед.

3. Ададҳоро нависед ва дар зери ададҳои тоқ як хатча, дар зери ададҳои ҷуфт ду хатча кашед:
3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 14, 15, 17, 20.

4. $9 + 2$ $8 + 4$ $7 + 6$ $7 + 7$ $9 - 7$ $8 - 5$
 $9 + 3$ $8 + 5$ $8 + 6$ $8 + 7$ $9 - 6$ $8 - 6$

5. $15 - 5 + 5$ $17 - 2 - 8$ $14 - 4 + 6$
 $16 - 6 - 6$ $12 - 2 - 8$ $13 + 3 - 7$

1. Таркиби ададҳои 8 ва 9-ро ба хотир оред.

2. Ифодаро хонед ва тарзи ҳисоббарориро фаҳмонед:

$$9 + 8 = 17$$

$$9 + 9 = 18$$

3. $4 + 4$ $7 + 3$ $6 + 4$ $9 + 2$ $8 + 8$ $7 - 1$
 $8 - 4$ $7 + 4$ $6 + 5$ $8 + 3$ $8 - 8$ $9 - 5$

4. $9 + 5$ $8 + 7$ $8 + 9$ $12 - 2 - 0$
 $8 + 6$ $7 + 7$ $9 + 6$ $16 - 6 - 8$

5. Дар рӯи миз як ҷуфт доирачаҳои сурх ва ду ҷуфт доирачаҳои сафед гузоред. Кадомашон зиёданд? Чандто зиёд аст?

1. 1) Ададҳо гуед, ки аз 10 калон бошад ва ададҳо гуед, ки аз 15 хурд бошад.

Пешоянди адади 12-ро гуед, пасоянди адади 12-ро гуед.

2) Як ҳафтаю 5 рӯз чанд рӯз мешавад? Чӣ тавр ҳисоб кардед?

2. $2 + 2 + 2$ $3 + 3 + 3$ $7 + 3 + 1$ $9 + 5 - 4$
 $6 - 2 - 2$ $9 - 3 - 3$ $10 - 3 - 1$ $8 + 4 - 2$

3. Аз ҳафтто доирача гул созад. Аз 6-то ҷӯбча хонача созад.

4. Фирӯза дар як дақиқа 10 мисол, Гулнора 8 мисол ҳал кард? Фирӯза чандто зиёдтар мисол ҳал кард?

5. Порча ва хати рост кашед.

6. Ребусҳоро хонед:

2 - шанбе 3 - шанбе 3 - кунча

4 - кунча 5 - рӯд 4 - даҳ

Шумо чӣ хел ребусҳоро медонед?

1. Мисолҳоро хонед, нависед ва аз ёд кунед:

$$9 + 2 = 11 \quad 9 + 3 = 12 \quad 9 + 4 = 13 \quad 9 + 5 = 14$$

$$8 + 3 = 11 \quad 8 + 4 = 12 \quad 8 + 5 = 13 \quad 8 + 6 = 14$$

$$7 + 4 = 11 \quad 7 + 5 = 12 \quad 7 + 6 = 13 \quad 7 + 7 = 14$$

$$9 + 6 = 15 \quad 9 + 7 = 16 \quad 9 + 8 = 17$$

$$8 + 7 = 15 \quad 8 + 8 = 16 \quad 9 + 9 = 18$$

Ин ҷадвали аз даҳӣ гузашта ҷамъ кардани ададҳои якрақама мебошад. Ҷадвали аз даҳӣ гузашта ҷамъ кардан чанд мисол дорад?

2. 1) Дар зери ҷамъшавандаҳо як хатча, дар зери сумма хати мавҷ кашед ва хонед:

$$8 + 2 = 10 \quad 7 + 4 = 11 \quad 9 + 5 = 14$$

2) Дар зери тарҳшаванда як хатча, дар зери тарҳкунанда ду хатча, дар зери фарқ хати мавҷ кашед ва хонед:

$$7 - 3 = 4 \quad 12 - 2 = 10 \quad 10 - 5 = 5$$

3. Фотима 10-то, Зӯхро 8-то гули қоқу чинд. Фотима чандто зиёдтар гули қоқу чиндааст?
4. Бозии «Ҷои ман дар кучо?».

Ададҳоро бо тартиби зиёдшавиашон ҷойгир кунед ва хонед:

**1, 5, 4, 2, 3, 8, 10, 9, 6, 7, 18,
11, 15, 14, 13, 12, 17, 16.**

1. Ҷадвали ҷамъи ду адади якрақамро гӯед, ки ҷавобашон 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 бошад.
2. Падар ва писар ҳезум кашонданд. Писар 9-то, падар 6-то зиёдтар ҳезум кашонд. Падар чандто ҳезум кашонд?

3. $7 + 2$ $8 - 2$ $10 - 4$ $7 - 6$ $8 + 3$ $7 + 5$
 $7 + 3$ $9 - 8$ $10 - 6$ $9 - 5$ $9 + 2$ $9 + 6$
 $7 + 4$ $8 + 4$ $7 + 6$ $9 + 8$ $9 + 7$ $9 + 9$

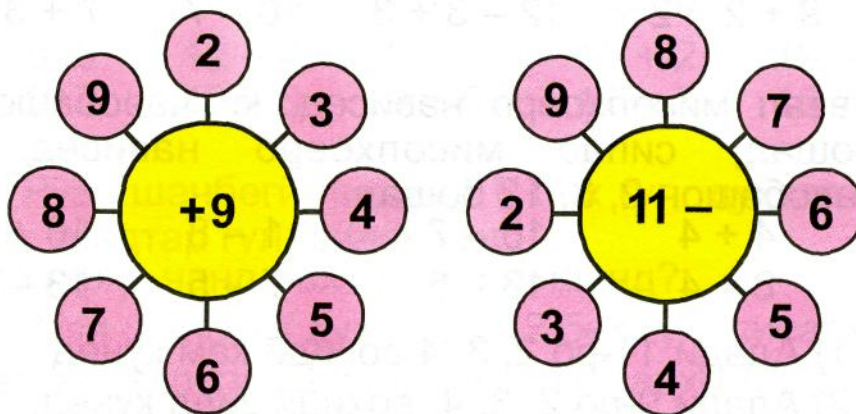
4. Ба ҷои катакҳо амалҳои мувофиқ гузоред:

$$6 \square 4 = 10 \quad 18 \square 8 = 10 \quad 9 \square 7 = 2$$

$$15 \square 5 = 10 \quad 10 \square 8 = 18 \quad 8 \square 8 = 2$$

5. Мисолҳое нависед, ки ҷавобашон 8 ва 11 бошад.
6. Ду порча кашед: дарозии порчаи якум 7 см, дарозии порчаи дуюм 3 см кӯтоҳтар аст. Дарозии порчаи дуюм чӣ қадар аст?

2. Ифода нависед ва ҳисоб кунед: фарқи ададҳои 9 ва 2; суммаи ададҳои 9 ва 2; суммаи ададҳои 8 ва 3; фарқи ададҳои 11 ва 3.
3. Ҷавобашро нависед:

4. Дар рӯи миз 11 чӯбча гузored. Аввал 1 чӯбчаро пинҳон кунед, пас 2 чӯбчаро пинҳон кунед. Чанд чӯбча монд? Ҷамагӣ чандто чӯбча пинҳон кардед?

Чаро аввал аз 11 якро кам кардед?

1. Хонед ва ҳисоббарориро шарҳ диҳед:

$$12 - 3 \quad 12 - 4 \quad 12 - 5 \quad 12 - 6$$

$$12 - \overset{\wedge}{2} - 1$$

2. Ду порчаи хати рост кашед: дарозии порчаи якум 12 см, порчаи дуюм аз порчаи якум 4 см кӯтоҳ аст. Дарозии порчаи дуюмро ёбед.

3. Карима ва Ҳалима сангчабозӣ мекарданд. Карима 11 хол, Ҳалима 3 хол камтар гирифт. Ҳалима дар бозӣ соҳиби чанд хол шуд?

4. $8 + 2 - 2$ $11 - 2 + 2$ $10 - 8$ $2 + 8$
 $9 + 2 - 2$ $12 - 3 + 3$ $10 - 7$ $7 + 3$

1. Аввал мисолҳоеро нависед, ки ҷавобашон 8 бошад, сипас мисолҳоеро нависед, ки ҷавобашон 2, 3, 12 бошад.

$4 + 4$ $10 - 7$ $11 - 8$ $10 + 2$
 $8 + 4$ $13 - 5$ $7 - 5$ $13 - 1$

2. 1) Адади 11-ро 2, 3, 4 воҳидӣ кам кунед.
2) Адади 9-ро 2, 3, 4 воҳидӣ зиёд кунед.

3. Ҷуфти мисолҳоро муқоиса намоед. Онҳо чӣ монандӣ ва чӣ фарқ доранд:

$11 - 3$ $9 + 4$ $12 - 4$ $6 + 5$
 $11 - 4$ $9 + 3$ $13 - 4$ $7 + 5$

Чӣ тағйир ёфт? Натиҷа чаро зиёд ва кам шуд?

4. Ифода нависед ва ҳисоб кунед:

Суммаи ададҳои 4 ва 4; фарқи ададҳои 7 ва 0;
ҷамъшавандаи яқум 8, ҷамъшавандаи дуҷум 6;
тарҳшаванда 11, тарҳкунанда 3.

5. Тезгӯяк:

Шарифа шаш шафтолу шуст.

1. Хонед ва ҳисоб кунед:

$$12 - 7 = 5$$

$$12 - 8$$

$$12 - 9$$

$$12 - 2 - 5$$

2. $7+6$ $12-3$ $7+7$ $10+6$ $18-8$
 $8+5$ $12-4$ $8+6$ $10+2$ $19-2$
 $9+4$ $12-5$ $9+5$ $17-7$ $16-6$

3. 1) Рӯзи шанбегӣ писарҳо 8 бех гул, духтарҳо 4 бех зиёдтар гул шинонданд. Духтарҳо чанд бех гул шинонданд?
2) Рӯзи шанбегӣ духтарҳо 12 бех гул, писарҳо 4 бех камтар гул шинонданд. Писарҳо чанд бех гул шинонданд?
4. Дар ифодаҳо зери ҷамъшавандаҳо як хатча, зери тарҳкунанда ду хатча кашед:

$$9 + 5$$

$$8 + 7$$

$$12 - 4$$

$$12 - 6$$

1. Ҷадвали ҷамъи ададҳои якрақамаеро гӯед, ки ҷавобашон 14, 15 бошад.

2. Номи ададҳоро гуфта, баъд ҳисоб кунед:

$$13 - 4 = 9 \quad 13 - 5 \quad 13 - 6$$

$$13 - 3 - 1$$

3. Бо рақамҳо нависед: ҳашт, ёздаҳ, чордаҳ, шонздаҳ, нӯздаҳ, бист. Дар зери ададҳои тоқ як хатча, дар зери ададҳои ҷуфт ду хатча кашед.

4. Аз рӯи ифодаҳо масъала тартиб диҳед:

$$7 + 2 \quad 8 - 4 \quad 12 - 2 \quad 6 + 5$$

1. Номи ададҳоро гуфта, баъд ҳисоб кунед:

$$13 - 7 = 6 \quad 13 - 8 \quad 13 - 9$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ \wedge \\ 4 \end{array}$$

2. Фарзона китобе хонд, ки 12 саҳифа, Ситора китобе хонд, ки 4 саҳифа камтар дошт. Китоби Ситора чанд саҳифа дошт?

3. Бозии «Хомӯшона». Ҷавобашро нависед:

7+	4	6	7	8
	5	3	7	9

12-	3	5	7	9
	4	6	8	2

$$\begin{array}{cccc} 4. & 14 - 4 & 12 - 5 & 8 + 6 & 12 + 3 - 5 \\ & 15 - 5 & 12 - 6 & 9 + 5 & 18 - 8 - 5 \\ & 16 - 6 & 12 - 7 & 7 + 7 & 17 - 7 + 10 \end{array}$$

5. Тезгӯяк. Додои Даврон дӯкони дегрезӣ дорад.

1. Таркиби ададҳои 6, 7, 8-ро ба хотир оред.

2. Ифодаро хонед ва тарзи ҳисоббарориро шарҳ диҳед:

$$14 - 5 = 9 \quad 14 - 6 \quad 14 - 7 \quad 14 - 8$$

$$\begin{array}{r} 14 - 4 - 1 \end{array}$$

3. Маҳбуба 14-то чормағз, Матлуба 6-то камтар чормағз шикаст. Матлуба чандто чормағз шикаст?

4. $11 - 2$ $9 - 2$ $12 - 3$ $9 + 3$ $10 + 7$
 $11 - 3$ $8 + 3$ $12 - 4$ $8 + 4$ $17 - 7$
 $11 - 4$ $7 + 4$ $12 - 8$ $4 + 8$ $10 + 10$

5. Ифода нависед: суммаи ададҳои 6 ва 3; чамъшавандаи якум 7 ва чамъшавандаи дуюм 3; адади 7-ро чор воҳид кам кунед.

1. Кадом ду ададро чамъ кунем 6, 7 ҳосил мешавад?

2. Хонед ва ҳисоб кунед:

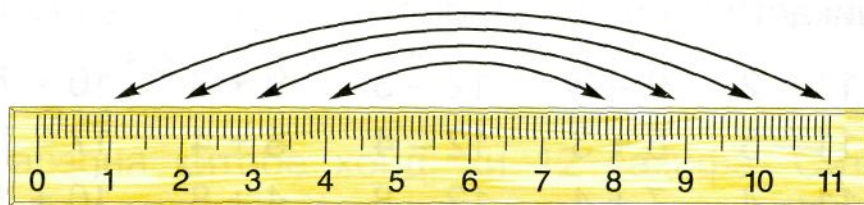
$15 - 6 = 9$ $15 - 7 =$ $15 - 8 =$ $15 - 9 =$
 $15 - 5 - 1$

3. Дар як дақиқа Умед 12 мисол, Умар 2-то камтар мисол тартиб дод. Умар чандто мисол тартиб дод?

1. $16 - 7 = 9$ $16 - 8 =$ $16 - 9 =$
 $16 - 6 - 1$ $16 - 6 - 2$ $16 - 6 - 3$

2. $9 + 7 - 9$ $9 + 6 - 8$ $9 + 5 - 6$
 $8 + 8 - 7$ $8 + 7 - 9$ $8 + 6 - 7$
 $7 + 9 - 8$ $7 + 8 - 6$ $7 + 7 - 8$

3. Ҳосили ҷамъ ва ҳосили тарҳи ин ададҳоро ёбед:

4. Муқоиса кунед:

5. Дар як табақ 16-то помидор, дар табақи дигар 9-то камтар бодиринг буд. Помидор аз бодиринг чандто зиёд аст? Бодиринг аз помидор чандто кам аст?
6. Номи ноҳияи ҷумҳуриямонро ёбед, ки он аз 4 ҳарф иборат аст. Агар ҳарфи аввали ин номро партофта чаппа хонед, номи ашъи дигар ҳосил мешавад.

1. $17 - 8 = 9$
 $17 - 7 - 1$

$17 - 9 =$
 $17 - 7 - 2$

$18 - 9 =$
 $18 - 8 - 1$

2. $8 + 7$ $9 + 8$ $10 + 7 - 8$ $8 + 9 + 1$

3. Ҳосили ҷамъ ва ҳосили тарҳи ададҳои 10 ва 6-ро ёбед.

4. Тарзи ҳалро фаҳмонед:

$$11 - 4 = 7 \quad 2 - 5 = 7 \quad 13 - 9 = 4$$

5. Аз ададҳои 14, 6, 8, 7, 15, 9 истифода бурда, ҷавоби мисолҳоро нависед:

$$8 + 6 = \quad 8 + 7 = \quad 16 - 9 =$$

$$14 - 6 = \quad 15 - 8 = \quad 16 - 7 =$$

6. $8 = \square + 6$ $19 = 10 + \square$ $11 = \square + 10$

$$10 = \square + 9 \quad 16 = 10 + \square \quad 12 = \square + 10$$

Дар вақти
холой.

Секунҷаҳоро шуморед ва ба миқдори секунҷаҳо миқдори чоркунҷаро ҳам кунед, кадом адад ҳосил мешавад? Ҳамин хел манзара созед.

1. Хонед ва ҳисоб намоед:

$$17 - 8 - 1 \quad 17 - 9 \quad 17 - 10$$

2. $8 + 2$ $9 + 2$ $13 - 4$ $14 - 5$ $16 - 7$

$$8 + 3 \quad 11 - 2 \quad 9 + 4 \quad 9 + 5 \quad 17 - 8$$

3. Ифода нависед: адади 8-ро панҷ воҳид кам кунед; фарқи ададҳои ҳашт ва панҷ; тарҳшаванда ҳашт ва тарҳкунанда панҷ.

4. Аз ададҳои якрақам: 2, 2, 0, 3 истифода бурда, ададҳои дурақам нависед.

1. Хонед, нависед ва дар хотир нигоҳ доред:

$11 - 2 = 9$	$12 - 3 = 9$	$13 - 4 = 9$	$14 - 5 = 9$
$11 - 3 = 8$	$12 - 4 = 8$	$13 - 5 = 8$	$14 - 6 = 8$
$11 - 4 = 7$	$12 - 5 = 7$	$13 - 6 = 7$	$14 - 7 = 7$
$11 - 5 = 6$	$12 - 6 = 6$	$13 - 7 = 6$	$14 - 8 = 6$
$11 - 6 = 5$	$12 - 7 = 5$	$13 - 8 = 5$	$14 - 9 = 5$
$11 - 7 = 4$	$12 - 8 = 4$	$13 - 9 = 4$	
$11 - 8 = 3$	$12 - 9 = 3$		
$11 - 9 = 2$			

Ин қадвали аз даҳӣ гузашта тарҳ кардан мебошад.

2. Масъалаҳои тартиб диҳед, ки ин тавр ҳал шаванд:

$$8 + 1 \quad 9 - 2 \quad 10 + 5 \quad 14 - 6$$

3. Ҷуфти ифодаҳоро муқоиса кунед. Онҳо чӣ монандӣ ва чӣ фарқ доранд:

$$6 + 4 \quad 8 - 3 \quad 7 + 2 \quad 11 - 2 \quad 9 + 6 \quad 12 - 4$$
$$6 + 5 \quad 8 - 4 \quad 6 + 2 \quad 11 - 3 \quad 9 + 7 \quad 12 - 3$$

4. Дар як дақиқа Латофат 14 калима ва дугонааш 9 калима фикр карда ёфт. Кӣ зиёдтар калима фикр карда ёфт?

1. Бо рақамҳо нависед: ҳафт, ҳабдаҳ, чор, чордаҳ, се, сездаҳ, панҷ, понздаҳ, шаш, шонздаҳ. Кадоме аз онҳо адади тоқ ва кадомаш адади ҷуфт аст?

2. Тарзи ҳисоббарориро гуфта, мисолҳоро ҳал кунед:

$$9 + 4 = 13 \quad 8 + 6 \quad 15 - 6 \quad 17 - 8 \quad 18 - 9$$

$$13 - 4 = 9 \quad 14 - 6 \quad 9 + 6 \quad 9 + 8 \quad 9 + 9$$

3. $9 + 6$ $10 + 5$ $6 + 9$ $11 - 2$ $11 - 4$ $11 - 6$

$$8 + 7 \quad 7 + 8 \quad 15 + 0 \quad 11 - 3 \quad 11 - 5 \quad 11 - 7$$

1. Кадом ду ададро ҷамъ кунем, 12 (13, 14) ҳосил мешавад?

2. $7 + \square = 8$ $\square - 5 = 9$ $14 - \square = 7$

$$\square + \square = 4 \quad 12 - \square = 9 \quad \square - 8 = 7$$

$$5 + \square = 9 \quad \square - 2 = 9 \quad 16 - \square = 7$$

3. Кадомаш дарозтар? Чен кунед ва ҳисоб намоед:

4. Пагоҳӣ ба дӯкон 8 халта карам оварданд ва то бегоҳ 4 халта карамро фурӯхтанд.

Дар дӯкон чанд халта карам монд?

5. Ҷавобашро нависед:

+	3	9	7	5	6	8	9	5	8	9
	8	4	2	6	7	4	6	9	8	9

-	9	9	11	13	16	18	14	12	12	15	17
	5	4	4	9	7	9	6	7	8	9	8

1. Шамсия ба модараш 9-то гул, Олима ба модараш 4-то камтар гул тӯҳфа кард. Олима ба модараш чандто гул тӯҳфа кард?

2. Модар бо фарзандҳояш пиёз хишома мекард. Модар 7 ҷӯяки пиёз, фарзандонаш 5 ҷӯяки пиёзро хишома карданд. Онҳо ҳамагӣ чанд ҷӯяки пиёзро хишома карданд?

3. $7 + 4$ $8 + 4$ $16 - 7$ $12 + 2 - 4$
 $11 - 7$ $12 - 4$ $9 + 7$ $14 + 1 - 5$
 $6 - 6$ $15 + 0$ $8 - 0$ $17 - 1 - 7$

4. Ададҳои 5, 6, 7, 8, 9-ро ба 3 воҳид кам кунед ва натиҷаашро ба 5 воҳид зиёд кунед.

1. Таркиби ададҳои 11, 12, 13, 14-ро гӯед.

2. Ҷадвали ҷамъи ду адади якрақамро гӯед, ки натиҷааш 16, 17, 18 бошад.

3. Дар як синф 12 нафар духтар, дар синфи дигар 3 нафар камтар духтар меҳонад. Дар синфи дигар чанд нафар духтар меҳонад?

4. Бози «Лото». Ба катокчаҳои ҳолӣ адади мувофиқ гузоред:

$1 + \square = 2$

$5 + 4 = \square$

$1 - \square = 0$

$2 + \square = 4$

$6 + 4 = \square$

$2 - \square = 1$

$3 + \square = 6$

$7 + 3 = \square$

$3 - \square = 2$

$4 + \square = 7$

$8 + 2 = \square$

$4 - \square = 3$

5. Кӣ зудтар ҳисоб мекунад?

$11 - 2 + 1$

$8 + 4 - 2$

$7 - 2 + 6$

$13 + 2 - 6$

$9 - 1 + 3$

$4 + 9 - 4$

МАШҚҶО БАРОИ ТАКРОР

Даҳии якум

1. Ададҳои аз 0 то 10 ва аз 10 то 0-ро номбар кунед. Ададҳои тоқ ва ҷуфтро дар доираи 10 номбар кунед.
2. Пасоянд ва пешоянди адади 8-ро гӯед.
3. Ҷадвали ҷамъ ва тарҳи 1-ро гӯед. Ҷадвали ҷамъ ва тарҳи 2-ро гӯед.
4.

$1 + 1$	$4 + 1$	$7 + 1$
$2 + 1$	$5 + 1$	$8 + 1$
$3 + 1$	$6 + 1$	$9 + 1$
$2 + 2$	$4 + 2$	$7 + 2$
$3 + 2$	$5 + 2$	$8 + 2$
$3 + 3$	$6 + 2$	$2 - 2$
5.

$2 - 1$	$5 - 1$	$8 - 1$
$3 - 1$	$6 - 1$	$9 - 1$
$4 - 1$	$7 - 1$	$10 - 1$
$3 - 2$	$6 - 2$	$9 - 2$
$4 - 2$	$7 - 2$	$10 - 2$
$5 - 2$	$8 - 2$	$10 - 10$
6. Таркиби ададҳои 3, 4, 5-ро гӯед.

7. $1 + 3$ $4 + 4$ $7 + 3$ $5 - 3$ $8 - 3$
 $2 + 3$ $5 + 3$ $3 - 3$ $6 - 3$ $9 - 3$
 $3 + 3$ $6 + 3$ $4 - 3$ $7 - 3$ $9 - 9$
8. $1 + 4$ $4 + 4$ $4 - 4$ $7 - 4$ $10 - 4$
 $2 + 4$ $5 + 4$ $5 - 4$ $8 - 4$ $10 - 10$
 $3 + 4$ $6 + 4$ $6 - 4$ $9 - 4$ $10 - 0$
9. Ададери ёбед, ки аз 8 як воҳид кам бошад;
ададери ёбед, ки аз 9 як воҳид зиёд бошад.
10. Тақриби ададҳои 6, 7, 8-ро гуед.
11. Қадвалҳои қамъу тақри ададҳои 5 ва 6-ро гуед.
12. $1 + 5$ $4 + 5$ $6 - 5$ $9 - 5$ $1 + 6$ $4 + 6$
 $2 + 5$ $5 + 5$ $7 - 5$ $10 - 5$ $2 + 6$ $6 + 6$
 $3 + 5$ $5 - 5$ $8 - 5$ $10 - 0$ $3 + 6$ $7 - 6$
13. Бозии «Ададери ёбед». Ададери фикр кунед
(адади якрама бошад). Онро ба як воҳид зиёд
кунед. Адади ҳосилшударо як воҳид кам кунед.
Қадам адад ҳосил шуд? Чаро адади фикр-
қардашуда ҳосил шуд?
14. Қадам ду ададро қамъ кунем, 9 ҳосил
мешавад?
15. Қалимаери ёбед, ки шаш ҳарф дошта бошад.
Онро ба ҳиҷоҳо қудо кунед. Ин қалима қанд
ҳиҷо дорад?

16. 1) Масъалае фикр кунед, ки бо амали ҷамъ ҳал шавад.

2) Масъалае фикр кунед, ки оид ба ёфтани фарқи ду адад бошад.

17. $3 + 7$ $9 - 3$ $4 + 4$ $5 + 5$ $3 + 3$

$2 + 8$ $10 - 8$ $8 - 4$ $10 - 5$ $6 - 3$

18. Бозии «Лото». Ба катакҳои ҳоли адади мувофиқ гузоред:

10	+		=	14
----	---	--	---	----

10	+		=	6
----	---	--	---	---

	-	5	=	10
--	---	---	---	----

	-	9	=	10
--	---	---	---	----

19. Ададҳоро бо тартиби камшавиашон нависед: 6, 8, 10, 9, 7, 2, 4, 1, 3, 5.

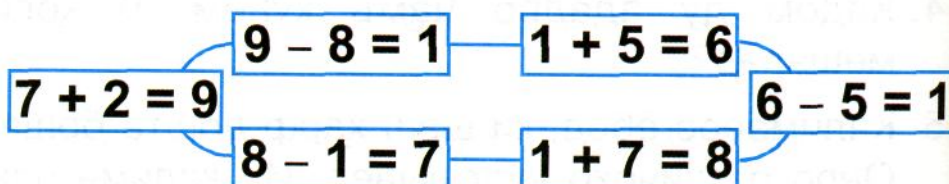
20. $0 + 7$ $8 - 1 + 3$ $10 - 3 + 3$ $7 + 2 - 2$ $7 + 2 - 2$

$17 - 7$ $9 - 1 + 2$ $10 - 4 + 4$ $6 + 3 - 1$ $6 + 3 - 1$

21. Хати рост ва порчаи дилхоҳ кашед.

22. Ҷадвали ҷамъи якро нависед. Ҷадвали тарҳи якро нависед.

23. Бозии «Мисолҳои даврӣ».

Даҳии дуюм

1. Ададҳои аз 1 то 20 ва аз 20 то 1-ро номбар кунед.
2. Таркиби ададҳои 11, 12, 13-ро гуед.
3. Дар зери ададҳои якҷама як хатча, дар зери ададҳои дуҷама ду хатча кашед ва онҳоро хонед: 4, 10, 7, 8, 12, 20.
4. Дар як хурма 6 коса шир, дар хурмаи дигар 5 коса зиёдтар шир ҳаст. Дар хурмаи дуюм чанд коса шир ҳаст?

Монанди ин масъалае тартиб диҳед, ки дар он калимаи «камтар» бошад.

5.

$10 + 5 + 1$	$15 - 5 - 3$	$18 - 8 + 4$
$10 + 6 + 2$	$16 - 6 - 4$	$19 - 9 + 9$
$10 + 7 + 2$	$17 - 7 - 7$	$14 - 4 + 4$

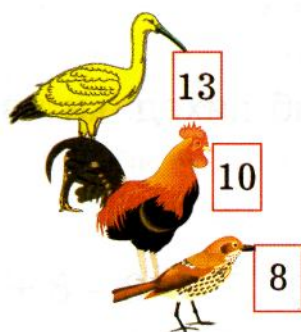
6. Тарзи ҳисоббарориро фаҳмонед ва мисолҳоро ҳал намоед: $15 - 8$, $15 - 6$, $9 + 9$.

7. $8 + 3 = 11$ $8 + 4$ $8 + 5$ $8 + 6$
 $11 - 3 = 8$ $12 - 4$ $13 - 5$ $14 - 6$
8. Ҳосили ҷамъи ададҳои 9 ва 7 ба чанд баробар аст? Чӣ хел ҳисоб кардед, ки адади 16 ҳосил шуд?
9. Фарқи ададҳои 14 ва 5 чанд мешавад? Чӣ хел ҳисоб кардед, ки 9 ҳосил шуд?
10. Ифода нависед: суммаи ададҳои 8 ва 2; фарқи ададҳои 10 ва 2.
11. Ду порча кашед: дарозии порчаи якум 8 см, дуюмаш 3 см зиёдтар.
12. Ҷавоби кадомаш дуруст?

1) $10 + 3 =$ 2) $4 + 3$ $8 - 7$

$10 - 5$ $3 + 5$

$2 + 6$ $8 - 5$

$15 + 1$ $9 - 1$

$10 - 5$ $3 + 6$

$10 + 7$ $10 + 8$

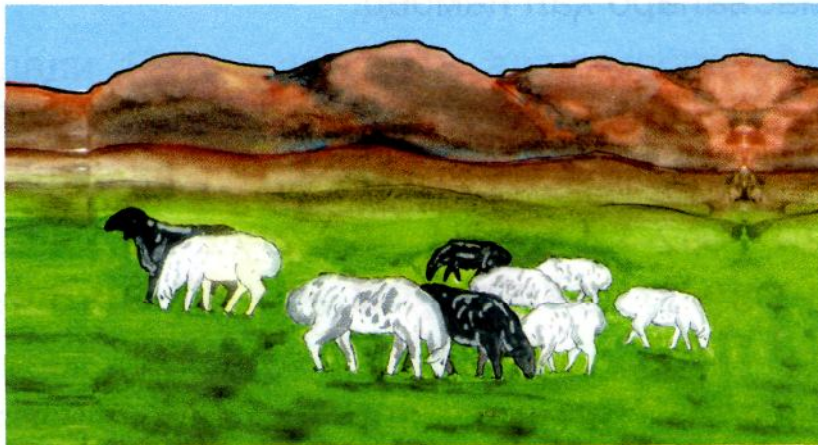
13. Ҳисоб кунед ва гӯед, ки онҳо аз кадом ҷиҳат шавқоваранд?

$8 + 3$ $7 + 4$ $3 + 8$ $4 + 7$

$9 + 2$ $5 + 6$ $2 + 9$ $5 + 6$

14. $5 + 1$ $5 + 3$ $1 + 5$ $10 + 4$
 $10 + 6$ $3 + 5$ $3 + 5$ $10 + 5$
 $5 + 2$ $5 + 4$ $5 + 2$ $15 + 1$
 $2 + 5$ $4 + 5$ $2 + 5$ $10 + 8$

15. Аз рӯи расм нақл кунед ва оид ба амали тарҳ масъала тартиб диҳед.

16. Ҳисоб кунед:

$15 - 5 - 3$ $17 - 7 - 5$ $10 + 5 + 1$ $10 + 7 + 1$
 $16 - 6 - 4$ $18 - 8 - 6$ $10 + 6 + 2$ $10 + 8 + 2$

17. Тарзи ҳисоббарори ро гуфта, мисолҳоро ҳал намоед:

$9 + 9$ $18 - 9$ $14 - 5$ $16 - 7$
 $8 + 8$ $16 - 8$ $9 + 5$ $9 + 7$

18. Дар як сатил 8 сар ангур, дар сатили дигар 3 сар зиёдтар ангур ҳаст. Дар сатили дигар чанд сар ангур ҳаст?

Монанди ин масъалае тартиб диҳед, ки калимаи «камтар» дошта бошад ва баъд масъаларо ҳал намоед.

19. Таркиби ададҳои 15, 16, 17, 18-ро гӯед.

20. $2 + 2 + 2$ $4 + 4 + 4$ $6 + 2 - 2$ $8 - 4 - 3$
 $3 + 3 + 3$ $5 + 5 + 5$ $7 - 3 + 4$ $9 - 5 - 4$

21. $8 + 7$ $9 + 8$ $10 - 8$ $8 + 9 + 1$
 $8 + 5$ $9 + 9$ $16 + 1 - 9$ $10 - 8 + 9$

22. Катакҳои холиро пур кунед.

15	
10	
14	
8	
9	

16	
15	
10	
8	
9	

17	
16	
10	
8	
9	

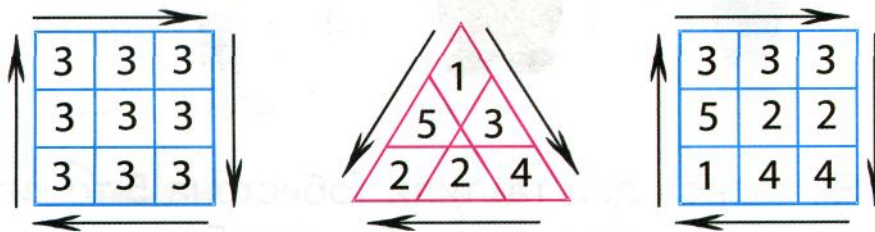
23. Аз боғ 12-то чӯби дарахти сафедор ва 1-то чӯби дарахти бед оварданд. Ҳамагӣ чандто чӯб оварданд?

24. $10 + 1$ $10 + 5$ $10 + 10$ $4 + 10$
 $10 + 5$ $10 + 6$ $2 + 10$ $5 + 10$
 $10 + 3$ $10 + 8$ $3 + 10$ $6 + 10$

25. Адади 15 пас аз кадом адад меояд? Адади 17-чӣ? Пеш аз адади 20 кадом адад меояд? Пеш аз адади 10-чӣ?

26. Адади хурдтарини якрақама ва адади хурдтарини дурақамаро номбар кунед.

27. Ҳисоб кунед. Онҳо аз кадом ҷиҳат шавқоваранд?

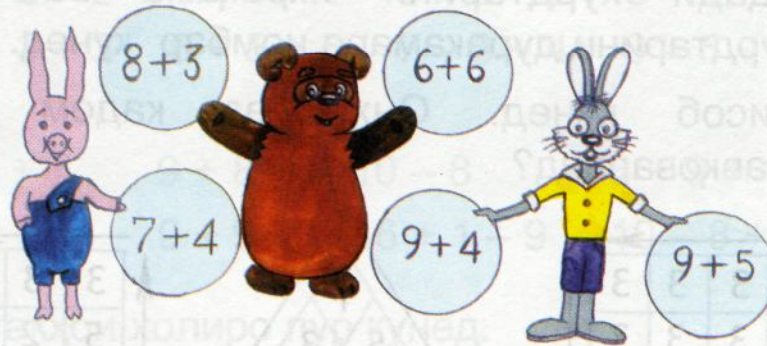
28. $9 + 2$ $9 + 3$
 $8 + 3$ $8 + 4$ $9 + 4$ $9 + 5$
 $7 + 4$ $7 + 5$ $8 + 5$ $8 + 6$ $9 + 6$ $9 + 7$
 $6 + 5$ $6 + 6$ $7 + 6$ $7 + 7$ $8 + 7$ $8 + 8$

29. $9 + 1 - 6$ $7 + 3 - 4$ $10 - 8 + 6$ $4 + 4 + 2$
 $7 + 2 - 8$ $5 + 4 - 3$ $10 - 6 + 5$ $10 - 4 - 4$

30. Ҳамаи ададҳои ҷуфт ва тоқӣ аз 1 то 20-ро номбар кунед.

31. $9 + 3$ $7 + 5$ $8 - 6$ $9 + 7$
 $12 - 3$ $12 - 7$ $14 - 8$ $16 - 9$
 $9 + 9$ $18 - 9$ $7 + 7$ $6 + 6$
 $8 + 8$ $16 - 8$ $14 - 7$ $12 - 6$

32. Ҷавоби мисолҳоро нависед:

33. Як талаба дар таътили тобистона 5-то китоб, талабаи дуюм назар ба талабаи якум 3-то зиёдтар китоб хонд. Талабаи дуюм чандто китоб хондааст?

34. Дар синф чанд ҷуфт курсӣ ҳаст?

Таркиби ададҳо дар доираи 10

Таркиби ададҳоро хонед ва дар хотир нигоҳ доред.

2	1
	1

3	2	1
	1	2

4	3	2	1
	1	2	3

5	4	3	1	2
	1	2	4	3

6	5	4	3	1	2
	1	2	3	5	4

7	6	4	5	1	3	2
	1	3	2	6	4	5

8	7	6	4	1	2
	1	2	4	7	6

9	8	7	6	5	1	2	3	4
	1	2	3	4	8	7	6	5

10	9	8	7	6	5	1	2	3	4	9
	1	2	3	4	5	9	8	7	6	1

Чадвали чамъ ва тарҳ дар доираи 10

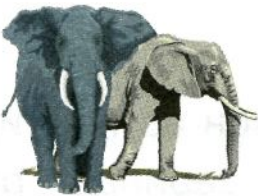

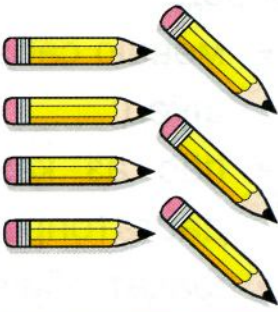
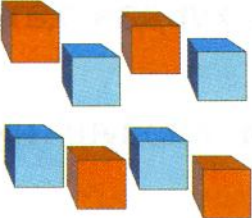
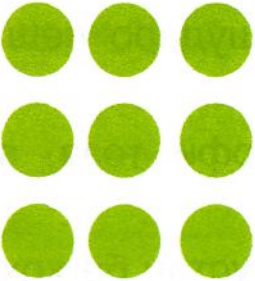
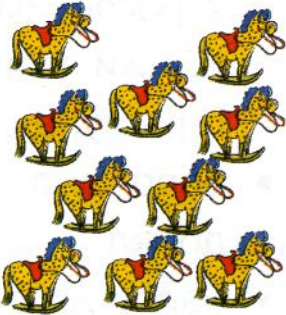
$1 + 1 = 2$	$2 - 1 = 1$	$1 + 2 = 3$	$3 - 2 = 1$
$2 + 1 = 3$	$3 - 1 = 2$	$2 + 2 = 4$	$4 - 2 = 2$
$3 + 1 = 4$	$4 - 1 = 3$	$3 + 2 = 5$	$5 - 2 = 3$
$4 + 1 = 5$	$5 - 1 = 4$	$4 + 2 = 6$	$6 - 2 = 4$
$5 + 1 = 6$	$6 - 1 = 5$	$5 + 2 = 7$	$7 - 2 = 5$
$6 + 1 = 7$	$7 - 1 = 6$	$6 + 2 = 8$	$8 - 2 = 6$
$7 + 1 = 8$	$8 - 1 = 7$	$7 + 2 = 9$	$9 - 2 = 7$
$8 + 1 = 9$	$9 - 1 = 8$	$8 + 2 = 10$	$10 - 2 = 8$
$9 + 1 = 10$	$10 - 1 = 9$		

$1 + 3 = 4$	$4 - 3 = 1$	$1 + 4 = 5$	$5 - 4 = 1$
$2 + 3 = 5$	$5 - 3 = 2$	$2 + 4 = 6$	$6 - 4 = 2$
$3 + 3 = 6$	$6 - 3 = 3$	$3 + 4 = 7$	$7 - 4 = 3$
$4 + 3 = 7$	$7 - 3 = 4$	$4 + 4 = 8$	$8 - 4 = 4$
$5 + 3 = 8$	$8 - 3 = 5$	$5 + 4 = 9$	$9 - 4 = 5$
$6 + 3 = 9$	$9 - 3 = 6$	$6 + 4 = 10$	$10 - 4 = 6$
$7 + 3 = 10$	$10 - 3 = 7$		

$1 + 5 = 6$	$6 - 5 = 1$	$1 + 6 = 7$	$7 - 6 = 1$
$2 + 5 = 7$	$7 - 5 = 2$	$2 + 6 = 8$	$8 - 6 = 2$
$3 + 5 = 8$	$8 - 5 = 3$	$3 + 6 = 9$	$9 - 6 = 3$
$4 + 5 = 9$	$9 - 5 = 4$	$4 + 6 = 10$	$10 - 6 = 4$
$5 + 5 = 10$	$10 - 5 = 5$		

$9 - 8 = 1$	$1 + 9 = 10$
$10 - 8 = 2$	$10 - 9 = 1$

Хонед ва дар хотир нигоҳ доред. Ҳисоб кунед ва гӯед, ки чадвалҳои чамъ дар доираи даҳии яқум ҳамагӣ чанд мисол доранд? Чадвалҳои тарҳ чӣ?

		
		
		
<p>10 = 1 даҳӣ 1 даҳӣ = 10 воҳид 2 даҳӣ = 20 воҳид</p>	<p>Таркиби адади 5 4 ва 1; 3 ва 2; 3, 1, 1; 2, 2, 1; 1, 1, 1, 1, 1.</p>	<p>Таркиби адади 11 9 ва 2; 8 ва 3; 6 ва 5; 7 ва 4; 2 ва 9; 3 ва 8; 5 ва 6; 4 ва 7; 4, 4, 3; 7, 2, 2 ва ғайра</p>

Бачаҳои азиз!

Барои беҳдошти саломатиатон ва пешгирии бемориҳои дарунрав қоидаҳои зеринро риоя намоед:

- меваю сабзавотро пеш аз хӯрдан бо оби чӯш шӯед;
- пас аз қазои ҳоҷат ва пеш аз хӯрокхӯрӣ дастатонро ҳатман бо собун шӯед;
- фақат оби чӯшонидашударо нӯшед;
- хӯрокро тозаву покиза нигоҳ доред;
- хӯроки хунукшударо пеш аз хӯрдан ҳатман гарм кунед;
- обро дар зарфи тоза, зери сарпӯш нигоҳ доред;
- барои даст шустан ба хоҳару додарақонатон ёрӣ диҳед.

МУНДАРИҶА

Даҳӣ. Давраи тайёри	3
Муқоисаи ашёҳо	12
Ададҳо аз 1 то 10	17
Хатҳо. Хати каҷ ва рост	33
Ҷадвали ҷамъ ва тарҳ дар доираи 10	46
Ҷамъшаванда. Сумма	66
Тарҳшаванда. Тарҳкунанда. Фарқ	78
Даҳии дуюм. Ададҳои 11-20	86
Ҷамъ ва тарҳ дар доираи 10	96
Аз даҳӣ гузашта ҷамъ кардан	101
Аз даҳӣ гузашта тарҳ кардан	118
Машқҳо барои такрор	130

**Ҳамидова Аҳсанобону, Аҳмадова Ҷамила,
Шуайбова Очачон**

МАТЕМАТИКА

Китоби дарсӣ барои синфи 1

Гуруҳи нашрӣ:

Мухаррир М. Муродов

Мусаххех Б. Мирзоев

Дизайн ва ороиш М. Муродов

Мухаррири техникӣ Д. Курбонов

Чопи компютерӣ М. Боева

© **Ҳазинаи хайрияи «Сарпараст», 2005**

Литсензияи № 049

© **ЗАО «Издательство «Учебная литература», 2005**

Ба чопаш 08.04.05 имзо шуд.

Андозаи коғаз 70x90 1/16 Коғазии офсетӣ.

Гарнитураи Agial Tj. Чопи офсетӣ.

Ҳаҷм 9 ҷузъи чопии асли.

Адади нашр 130 000 (II - 90 000)

Заказ № 14682

Отпечатано в ОАО «Саратовский полиграфический комбинат». 410004, г. Саратов, ул. Чернышевского, 59.

НИШОНИ ДАВЛАТИИ ТОЧКИСТОН

ПАРЧАМИ ДАВЛАТИИ ТОЧКИСТОН

**СУРУДИ МИЛЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

Шеъри Гулназар Келдӣ

Оҳанги Сулаймон Юдаков

*Диёри арҷманди мо,
Ба бахти мо сари азизи ту баланд бод,
Саодати ту, давлати ту бегазанд бод.
Зи дурии замонаҳо расидаем,
Ба зери парчами ту саф кашидаем,
кашидаем,*

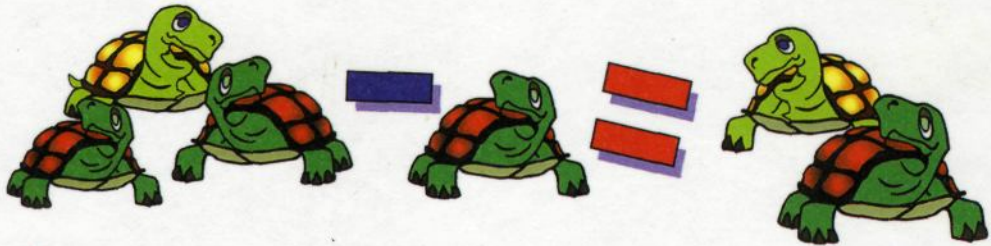
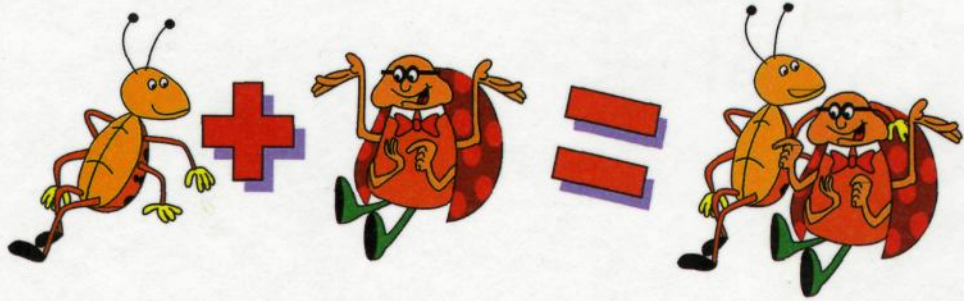
*Зинда бош, эй Ватан,
Тоҷикистони озоди ман!*

*Барои нангу номи мо
Ту аз умеди рафтагони мо нишонаӣ,
Ту баҳри ворисон ҷаҳони ҷовидонаӣ,
Хазон намерасад ба навбаҳори ту,
Ки мазраи вафо бувад канори ту,
канори ту,*

*Зинда бош, эй Ватан,
Тоҷикистони озоди ман!*

*Ту модарӣ ягонаӣ,
Бақои ту бувад бақои хонадони мо,
Мароми ту бувад мароми ҷисму ҷони мо,
Зи ту саодати абад насиби мост,
Ту ҳастиву ҳама ҷаҳон ҳабиби мост,
ҳабиби мост,*

*Зинда бош, эй Ватан,
Тоҷикистони озоди ман!*

★+2

1+2=3
2+2=4
3+2=5
4+2=6
5+2=7
6+2=8
7+2=9
8+2=10

★+3

1+3=4
2+3=5
3+3=6
4+3=7
5+3=8
6+3=9
7+3=10

★+4

1+4=5
2+4=6
3+4=7
4+4=8
5+4=9
6+4=10

★+5

1+5=6
2+5=7
3+5=8
4+5=9
5+5=10

★+6

1+6=7
2+6=8
3+6=9
4+6=10

★+7

1+7=8
2+7=9
3+7=10

★+8

1+8=9
2+8=10

★+9

1+9=10

